

TRAKYA BÖLGESİ TEKSTİL SEKTÖRÜ:

DURUM ANALİZİ VE BEKLENTİLER

Beyza BUZOL MÜLAYİM

Yüksek Lisans Tezi

Tekstil Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Fatma GÖKTEPE

2012

T.C.
NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TRAKYA BÖLGESİ TEKSTİL SEKTÖRÜ:
DURUM ANALİZİ VE BEKLENTİLER

Beyza BUZOL MÜLAYİM

TEKSTİL MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: PROF. DR.FATMA GÖKTEPE

TEKİRDAĞ-2012

Her hakkı saklıdır

Prof Dr. Fatma GÖKTEPE danışmanlığında, Beyza BUZOL MÜLAYİM tarafından hazırlanan bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından. Tekstil Mühendisliği Anabilim Dalı'nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Juri Başkanı : Prof.Dr.Özer GÖKTEPE

İmza :

Üye : Prof.Dr.Fatma GÖKTEPE

İmza :

Üye: Doç.Dr.Ahmet KUBAŞ

İmza :

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu adına

Prof. Dr. Fatih KONUKCU

Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

TRAKYA BÖLGESİ TEKSTİL SEKTÖRÜ: DURUM ANALİZİ VE BEKLENTİLER

Beyza BUZOL MÜLAYİM

Namık Kemal Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Tekstil Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Fatma GÖKTEPE

Bu çalışmada, ülkemizin önemli tekstil üretim üslerinden birisi konumundaki Trakya Bölgesi'nde tekstil sektörünün mevcut durumunun yakından incelenmesi ve detaylı bir anket çalışmasının verileri ışığında bölge tekstil işletmelerinin Üniversitelerden beklentilerinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda çalışmada öncelikle Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün durumu genel olarak incelenerek Trakya Bölgesi tekstil işletmelerinin ülke ekonomisine katkısı değerlendirilmekte, ardından bölge tekstil işletmeleri ile yapılan anket çalışması sonuçlarına yer verilerek, mevcut durum ve beklentiler analiz edilmektedir. Çalışma kapsamında, tekstil işletmelerinin yoğun şekilde bulunduğu Tekirdağ (Çorlu ve Çerkezköy bölümü) ile Kırklareli illerinde kayıtlı bulunan tekstil işletmelerine karma yöntem ile dört farklı bölüm ve 47 adet sorudan oluşan anket soruları yöneltilmiş olup, bu bölgelerde kayıtlı 312 kuruluşun 91'inden alınan yanıtlar çerçevesinde bölge tekstil sektörünün genel yapısı, büyüklüğü, faaliyet alanları, üretim kapasitesi, çalışanların eğitim durumu ve diğer önemli özellikleri incelenmekte, işletmelerde yürütülen Ar-Ge çalışmalarının niteliği ve Üniversitelerle işbirliklerinin boyutu analiz edilerek, bölge tekstil sektörünün Üniversitelerden ve lisans eğitiminden beklentileri ortaya konmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tekstil Sektör Analizi, Anket Çalışması, Trakya Bölgesi Tekstil Sektörü.

ABSTRACT

MSc Thesis

THE TEXTILE SECTOR IN THRACE REGION: SECTORAL ANALYSIS AND EXPECTATIONS

Beyza BUZOL MÜLAYİM

Namık Kemal University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Textile Engineering

Supervisor: Prof. Dr.Fatma GÖKTEPE

In this work, it has been aimed to examine the current state of the textile sector in the Thrace region, which is one of the important textile manufacturing centres of Turkey, and investigate the expectations from the Universities based on a questionnaire survey carried out in the region. For this aim, the current state of Turkish textile and apparel sector was investigated in general and contribution of the regional textile industry to the national economy was analysed first. Then, a questionnaire including 47 questions at four different parts altogether was applied to 312 textile companies registered in the region of Tekirdağ (Çorlu and Çerkezköy) and Kırklareli towns, and the results were discussed. Having response from 91 companies in total to this survey, the general structure of textile sector in the region, manufacturing fields, production capacities, educational level of employees and other important characteristics are all investigated. Also, the level of R&D works carried out by the regional sector companies as well as their cooperation levels with Universities are analysed in detail including the expectations from the Universities and undergraduate education.

Key words: Textile Sector Analysis, Questionnaire Survey, Textile Sector of Thrace Region

2012, 127 pages

TEŞEKKÜR

Tezimin başlangıcından bitimine kadar bilgi ve önerileriyle tecrübelerinden yararlandığım, çalışmalarımı yönlendiren ve yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım, değerli hocam Sayın Prof. Dr. Fatma GÖKTEPE'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Namık Kemal Üniversitesi tarafından NKU.BAP.00.17.YL.10.32 No'lu proje olarak desteklenen çalışmama değerli katkılarından dolayı Üniversitemiz Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyon Başkanlığı'na teşekkür ederim.

Ayrıca; bölge işletmelerine ait veri tabanının oluşturulmasında ve uygulama sahasında bu çalışmanın yürütülmesinde değerli katkıları olan başta Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası bir önceki Başkanı Sayın Özlem YEMİŐÇİ olmak üzere, Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi Müdürü Sayın Mehmet ÖZDOĞAN'a, Kırklareli Sanayi ve İl Ticaret Müdürü Sayın Gültekin HADİ'ye, Çerkezköy İŐkur Müdürü Sayın Ercan SÖZEN'e, Lüleburgaz Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreteri Sayın Belgin CANAN'a, Babaeski Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreteri Cenk DÖNMEZ'e ve bunun yanında yoğun iş temposu arasında zaman ayırıp, anketi cevaplayan firma sorumlularına da teşekkür ederim.

Ve son olarak da bugüne kadar benden hiçbir konuda yardımlarını esirgemeyen ve daima yanımda olan canım aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Beyza BUZOL MÜLAYİM
Tekstil Mühendisi

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ	vi
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR ÖZETİ.....	3
3. TÜRK TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SANAYİ	10
3.1. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sanayinin Dünyadaki Konumu	10
3.2. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün Mevcut Durumu	16
3.3. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün Ülke Ekonomisindeki Yeri.....	20
3.4. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörlerinin Sanayi ve İmalat Sanayi Üretimindeki Payı ..	22
3.5. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü İhracat Performansı ve Yıllara Göre Değişimler...	23
3.6. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörlerinin Ülkeye Sağladığı İstihdam.....	27
3.7. Tekstil ve Hazır Giyim İşletmelerinde Kuruluş Sayısı ve Kapasite Kullanım Oranları ..	30
3.8. Trakya Bölgesi'nin Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü Açısından Önemi.....	32
4. MATERYAL VE METOT.....	41
4.1. Materyal.....	41
4.2. Yöntem	41
4.2.1. Evren.....	42
4.2.1.1. Trakya Bölgesi'nde Bulunan Tekstil İşletmelerinin Sınıflandırılması.....	44
4.2.1.2. Birinci Bölge: Tekirdağ-Çorlu Bölgesi	46
4.2.1.3. İkinci Bölge: Tekirdağ-Çerkezköy Bölgesi	48
4.2.1.4. Üçüncü Bölge: Kırklareli İli	51
4.2.2. Örnekleme Aşaması.....	54
4.2.3. Anket Sorularının Belirlenmesi	58
4.2.4. Verilerin Toplanma Yöntemleri	59
4.2.5. Verilerin Değerlendirilmesi	60
5. ELDE EDİLEN SONUÇLAR VE ANALİZ.....	61
5.1. Güvenilirlik Testi.....	61
5.2. Anket Cevaplarının Değerlendirilmesi	61

5.2.1. 'Genel Sorular' Başlıklı I. Bölümle İlgili Cevaplara Dair Değerlendirmeler	61
5.2.2. 'Ar-Ge Faaliyetleri' Başlıklı II. Bölüme Dair Değerlendirmeler	69
5.2.3. 'Sanayi-Üniversite İşbirliği' Başlıklı III. Bölüme Dair Değerlendirmeler.....	74
5.2.4. 'Lisans Mezunlarından Beklentiler' Başlıklı IV. Bölüme Dair Değerlendirmeler	82
6. SONUÇ VE DAHA SONRAKİ ÇALIŞMALAR İÇİN ÖNERİLER.....	89
KAYNAKLAR.....	94
Ek-1. 1980-2010 Yılları Arasında Türk Teks. ve Haz. Giyim Sekt. İhracat İçindeki Payı....	100
Ek-2. Türkiye'den Tekstil İhracatı Yapılan Ülkeler.....	102
Ek-3. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü 1990-2009 Yılları Arası Kapasite Kullanımı	103
Ek-4. Trakya Bölgesi İllerinin Türkiye İhracatındaki Payı	104
Ek-5. Çalışmada Uygulanan Anket	107
Ek-6. Anket Değerlendirmesinin SPSS Sonuçları.....	120
ÖZGEÇMİŞ.....	128

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1. Trakya Bölgesi'nde Edirne, Kırklareli, Tekirdağ İlleri.....	2
Şekil 3.1. Tekstil ve Hazır Giyim Sekt. 1991-2008 Yılları Arası Üretim Değerleri.....	21
Şekil 3.2. 2009-2010 Yılları Tekstil ve Hazır Giyim İhracatı.....	24
Şekil 3.3. Tekstil ve Hazır Giyim Genel İhracat Verilerinin Karşılaştırılması	24
Şekil 3.4. Tekstil ve Hazır Giyim İhracatlarının Toplam İhracat İçindeki Payı	25
Şekil 3.5. Türkiye'nin Tekstil İhracatı Yaptığı Önemli Ülkeler.....	26
Şekil 3.6. Ürün Bazında İhracat Rakamları.....	26
Şekil 3.7. Tekstil Sektöründe Ürün Bazında İhracat Oranları.....	27
Şekil 3.8. 2010 Yılı Hazır Giyim İhracatının Ürün Grubu Bazında İncelenmesi	27
Şekil 3.9. İmalat Sektöründe Tekstil ve Hazır Giyim İstidamı	29
Şekil 3.10. Tekstil ve Haz. Giy. Sekt. 1990-2011 Yılları Arası Kapasite Kullanımı	31
Şekil 3.11. Trakya Bölgesi	32
Şekil 3.12. Trakya Bölgesi-Çerkezköy OSB Genel Görünüşü.....	33
Şekil 3.13. Sektörel Olarak Firmaların Dağılım Payları	34
Şekil 3.14. Çerkezköy, Çorlu, Muratlı D-100 Aksı Mevcut Sanayi Alanları	36
Şekil 3.15. Çorlu-Çerkezköy Bölğ. Sanayi Tesisleri Kümelenmelerine Örnekler	36
Şekil 3.16. Trakya Alt Bölgesi Mevcut Sanayi Alanları (İnce 2010).....	38
Şekil 3.17. Bölge İhracatının Yıllara Göre Değişimi (Çatalbaş 2011).....	39
Şekil 3.18. Trakya Bölgesi'nde Teks. ve Haz. Giy. Sekt. Türkiye İhracat. % Payı.....	40
Şekil 4.1. Araştırmada İzlenen Temel İş Akışı.....	42
Şekil 4.2. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün Çorlu Bölgesinde Dağılımı	46
Şekil 4.3. Çorlu İlçesinde Tekstil İşletmelerinin Konumlarına Göre Dağılımı	47
Şekil 4.4. Çorlu İlçesinde Tekstil ve Hazır Giyim İşletmelerinin Dağılımı	47
Şekil 4.5. Çorlu İlçesinde Çalışan Sayısına Göre Tekstil İşletmelerinin % Dağılımı	48
Şekil 4.6. Çerkezköy O.S.B.'nin Sektörlere Göre Dağılımı	49
Şekil 4.7. Çerkezköy O.S.B. Çalışan Dağılımı	50
Şekil 4.8. Çerkezköy İşletmelerinin Faaliyet Alanına Göre Dağılımları	50
Şekil 4.9. Çerkezköy İşletmelerinin Faaliyet Alanına Göre Yüzde Dağılımları.....	51
Şekil 4.10. Kırklareli İlindeki Sanayi Tesislerinin İlçelere Göre Dağılımı	52
Şekil 4.11. Kırklareli İlindeki Sanayi Tesislerinin İlçelere Dağılımı (%)	53
Şekil 4.12. Kırklareli İlinde Teks. ve Haz. Giy. İşlt. Faaliyet Alanına Göre Dağılımı	53
Şekil 4.13. Kırklareli İli Teks. ve Haz. Giy. İşlt. Çalışan Sayısına Göre Dağılımı	54

Şekil 4.14. Tabakalı Örneklemeye Ait Şematize Gösterim.....	55
Şekil 5.1. Anketi Cevaplayan Kişinin Firma İçindeki Pozisyonu Bak. Dağılımlar	62
Şekil 5.2. Anketi Cevaplayan Kişilerin Firmada Mevcut Görev Süreleri	62
Şekil 5.3. İşletmelerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılım	63
Şekil 5.4. Saha Çalışmasında İşletmelerin Çalışan Sayılarına Göre Dağılımı	64
Şekil 5.5. Firmaların Yıllık Ciro Değerlerine Göre Dağılımları	64
Şekil 5.6. Çalışma Yapılan İşletmelerin Üretim Şekli	65
Şekil 5.7. İşletmelerin Müşteri Profilinin Dağılımı	65
Şekil 5.8. İşletmelerin Marka Durumu	66
Şekil 5.9. Katılımcı Firmaların İhracat Pazarları.....	67
Şekil 5.10. Kalite Yönetim Sistemlerine Sahip Firmalar	67
Şekil 5.11. Katılımcı Firmalarda İstihdam Edilen Lisans Mezunu Sayıları	68
Şekil 5.12. Firmalarda Yüksek Lisans Mezunu Çalışanların Dağılımı	68
Şekil 5.13. Firmalarda Doktora Mezunu Çalışan Sayısı	69
Şekil 5.14. Firmalarda Ar-Ge Birimi Varlığı	70
Şekil 5.15. Kuruluşta Ar-Ge Çalışmalarının Yapılış Amacı	71
Şekil 5.16. Firmaların Başvurduğu Projelerde Destekleyen Kurumların Dağılımı.....	71
Şekil 5.17. İşletmelerin Kurumlarca Desteklenen Projeleri	72
Şekil 5.18. Firmaların Ar-Ge ile İlgili Mevzuat ve Gelişmeleri Takip Kanalları	73
Şekil 5.19. Ar-Ge Çalışması Yaparken Karşılaşılan Temel Sorunlar	73
Şekil 5.20. Firmaların Teknokentlere İlgileri	74
Şekil 5.21. Bölgedeki Firmaların Üniversitelerle İlişkinin Boyutu	75
Şekil 5.22. Firmaların Çalışanlarının Aynı Zamanda Lisansüstü Eğitim Yapm. Yaklaşımı ...	75
Şekil 5.23. Firmalarca Üniversite Tarafından Seminer Verilmesi Talep Edilen Alanlar.....	76
Şekil 5.24. Stajyer Öğrenci Çalıştırma Durumu.....	77
Şekil 5.25. Staj Yapan Öğrencilerin Aynı Firmada İşe Başlaması.....	77
Şekil 5.26. Trakya'da Tekstil Mühendisliği Bölümü'nün Tanınırlığı	78
Şekil 5.27. Tekstil Mühendisliği Bölümünden Beklenen Katkılar.....	78
Şekil 5.28. Firma-Üniversite İşbirliği.....	79
Şekil 5.29. Üniversitelerden Ar-Ge Konusunda Beklentiler	79
Şekil 5.30. Firmaların Laboratuvar Faaliyetleri ile İlgili Veriler	80
Şekil 5.31. İşletme Dışında Bir Başka Laboratuvara Gönderilen Testlerin Dağılımı	81
Şekil 5.32. İşletme Dışında Yapılan Testlerde En Çok Çalışılan Laboratuvarlar	81

Şekil 5.33. Dış Laboratuarlara Gönderilen Testlerin Yaklaşık Aylık Maliyeti.....	82
Şekil 5.34. Personel Alımında Kullanılan Yöntemlere İlişkin Sonuçlar.....	83
Şekil 5.35. Yetişmiş Eleman Bulmakta Zorlanılan Bölümler	83
Şekil 5.36. Firmalarda Tekstil Mühendisi İstihdamına Ait Veriler	84
Şekil 5.37. Firmalarda Çalışan Tekstil Mühendisi Sayıları.....	84
Şekil 5.38. Tekstil Mühendislerinin Çalıştırıldığı Alanlar	85
Şekil 5.39. Tekstil Mühendislerinde Yetersiz Görülen Alanlar	86
Şekil 5.40. Gelecek 5 Yılda İstihdamı Planlanan Teks. Mühendisi Sayısına Dair Öngörüler .	86
Şekil 5.41. Çalışanlarda İngilizceden Sonra Tercih Edilen 2.Yabancı Dil.....	87
Şekil 5.42. Firmaların NKÜ Tekstil Müh. Bölümü Tarafından İlk Kez Uygulanan Özgün bir Eğitim Modeli Olan Sektör Tümüleşik Eğitime Katılım Konusundaki Yaklaşımları	88

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3.1. Dünya Ticaretinde Temel Ürün Grupları	10
Çizelge 3.2. Önde Gelen Tekstil ve Hazır Giyim İhracatçısı Ülkeler ve İhracat Miktarları ...	10
Çizelge 3.3. 2010 Yılı Tekstil ve Hazır Giyim İhracat Yüzdeleri Payları.....	12
Çizelge 3.4. Önde Gelen Tekstil ve Hazır Giyim İthalatçısı Ülkeler ve İthalat Miktarları.....	13
Çizelge 3.5. Dünya'da 2010 Yılı İthalat Payları	15
Çizelge 3.6. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sanayinde Önemli Aşamalar	18
Çizelge 3.7. Tekstil ve Hazır Giyim 2000-2008 Yılları Arası Genel Verileri.....	20
Çizelge 3.8. Tekstil Ürünleri İmalatı, Ekonomi İçindeki Yeri	21
Çizelge 3.9. Türkiye 2011 Yılı İhracat Verileri	23
Çizelge 3.10. Nace Rev.1.1.2 Basamak Düzeyinde, Girişim ve Çalışan Sayısı	28
Çizelge 3.11. Tekstil ve Hazır Giyim Sanayinde İstihdam	29
Çizelge 3.12. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü İşletme Sayıları	30
Çizelge 3.13. Trakya Bölgesi İller Arası Rekabet Endeksi Sıraları	33
Çizelge 3.14. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörlerinin Bölge İhracatındaki Payları	39
Çizelge 3.15. Trakya Bölgesi'nde Teks. ve Haz. Giy. Sekt. Türkiye İhracatındaki % Payı ..	40
Çizelge 4.1. NACE ve ISIC Sınıflandırma Sistemlerine Göre Tekstil Sektörü	45
Çizelge 4.2. Çorlu İlçesinde Bulunan İşletmelerin Çalışan Sayısına Göre Sınıflandırılması ..	47
Çizelge 4.3. Çerkezköy O.S.B. İşletme ve İşçi Sayısı Dağılımı	48
Çizelge 4.4. Çerkezköy O.S.B. İşletmelerinin Çalışan Sayılarına Göre Dağılımı	51
Çizelge 4.5. Kırklareli İlindeki Sanayi Tesislerinin İlçelere Göre Dağılımı	52
Çizelge 4.6. Kırklareli İlinde Bulunan İşletmelerin Çalışan Sayısına Göre Sınıflandırılması ..	53
Çizelge 4.7. Çalışan Sayılarına Göre Tabakaların Belirlenmesi	56
Çizelge 4.8. Evrenin Bölgelere Göre Dağılımı	56
Çizelge 4.9. Örneklemin ve Anketlere Cevap Alınan İşlt. Sayılarının Tabakalara Göre Dağ.	58
Çizelge 4.10. Anket Sorularının Dağılımı	59
Çizelge 5.1. Tekstil Mühendislerinin Yetersiz Olduğu Alanlar	85

1. GİRİŞ

Tekstil ve hazır giyim sektörü, Türkiye'nin en önemli imalat sanayi kollarından biridir. Sektörün gerek üretim kapasitesi ve istihdam açısından büyüklüğü, gerekse ihracat performansı açısından başarısı, 1980'li yıllardan bu yana onu ülke ekonomisinin temel taşlarından biri konumuna getirmiştir.

Eurostat verilerine göre, Türkiye %12,1 pay ile AB ülkelerinin ikinci büyük hazır giyim tedarikçisi ve %17,5'lük pay ile yine ikinci büyük tekstil tedarikçisidir (İTKİB 2010). Öte yandan, 2012 yılı verilerine göre ise Türk tekstil sanayi, dünya sıralamasında 13. büyük, hazır giyim sektörü ise 6. büyük tedarikçi durumundadır. Türkiye, dünyanın en büyük kapasiteye sahip ülkeleri arasında ring iplik sisteminde 7. sırada, OE-Rotor iplik sisteminde ise 4. sıradadır (Tekstil-Teknik 2012).

Türkiye genelinde tekstil sektörünün öne çıktığı illerin dağılımı incelendiğinde, 3 farklı bölgede yaygınlaşma görülmektedir. Birinci bölge Adana, Yozgat, Diyarbakır ve Şanlıurfa dörtgeninden; ikinci bölge İzmir, Aydın, Denizli, Uşak ve Isparta illerinden; üçüncü bölge ise Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Bursa, Sakarya ve Yalova illerinden oluşmaktadır (Kalkınma Bakanlığı 2011).

Bu çalışmada, yukarıda belirtildiği gibi üç önemli bölgeden biri konumundaki Trakya Bölgesi'nde tekstil sektörünün durumunun incelenmesi ve genel profilinin çıkarılması amaçlanmaktadır.

Şekil 1.1 ile gösterildiği gibi Trakya Bölgesi Edirne, Kırklareli, Tekirdağ illerinden oluşmakta olup, bu illerdeki tekstil yatırımları incelendiğinde Edirne'de tekstil konusunda sayısal olarak büyük yatırımın olmadığı dikkat çekicidir. Bu sebeple Edirne ili çalışma haricinde tutulmuştur. Ayrıca çalışmada, üniversitenin bulunduğu il ve çevresi baz alınarak, İstanbul Bölgesi de çalışmaya dahil edilmemiştir. Sonuç olarak Trakya Bölgesi ile ilgili bu çalışmanın saha çalışmalarını gerçekleştirmek üzere aşağıda belirtilen 3 bölge belirlenmiştir:

- Birinci bölge: Tekirdağ ilinin Çorlu ilçesi,
- İkinci bölge: Tekirdağ ilinin Çerkezköy ilçesi,
- Üçüncü bölge: Kırklareli ili.

Şekil 1.1. Trakya Bölgesi'nde Edirne, Kırklareli, Tekirdağ İlleri (Trakya Kalkınma Ajansı 2010)

Sunulan Yüksek Lisans tez çalışması 6 ayrı bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın Birinci Bölümü giriş kısmını oluşturmakta olup, İkinci Bölümü'nde Trakya Bölgesi tekstil sektörü ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalar incelenmektedir.

Çalışmanın Üçüncü Bölümü'nde Türk tekstil sektörünün genel durumu değerlendirilmektedir. Bu kapsamda Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün ülke ekonomisindeki yeri, tekstil ve hazır giyim sektörü ihracat performansı ve yıllara göre değişimleri, Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün sanayi ve imalat sanayi üretimindeki ağırlığı ve sağladığı istihdam katkısı ele alınmaktadır.

Tezin Dördüncü Bölümü'nde çalışmaya esas teşkil eden anket çalışmasının başlatılması ve yürütülmesi ile ilgili izlenen yöntemler açıklanmış olup, ayrıca Trakya Bölgesi'nde faaliyet gösteren tekstil işletmelerinin saha çalışması için belirlenen üç temel bölge bakımından özellikleri ve sınıflandırılmalarına yer verilmiştir.

Çalışmanın Beşinci Bölümü'nde ise yürütülen saha çalışmaları ve elde edilen sonuçlar yer almakta olup, bu bölümde Trakya Bölgesinde bulunan işletmelere hazırlanan anket formu uygulanmış ve çalışmadan elde edilen sonuçlar SPSS istatistiksel yazılım programı yardımıyla değerlendirilerek, anket çalışması sonucu elde edilen bulgular, sayı ve frekans (%) tabloları kullanılarak analiz edilmiştir. Kuruluşlara sunulan ankette bulunan sorular 4 ayrı bölümden oluşmaktadır. I. Bölüm'de bölgenin genel profilinin çıkarılması hedeflenmiştir. II. Bölüm'ün soruları, tekstil işletmelerinin Ar-Ge çalışmalarına yönelik iken III. Bölüm bölgede üniversite-sanayi işbirliğinin düzeyinin ve beklentilerin irdelenmesine yöneliktir. Son bölüm

olan IV. Bölüm’de ise işletmelerin lisans eğitiminden ve lisans mezunlarından beklentileri irdelenmektedir.

Çalışmanın Altıncı Bölümü’nde ise araştırma sonuçları özet halde sunulmakta ve daha sonraki çalışmaları için önerilere yer verilmiştir.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

Trakya Bölgesi, tarihler boyu Asya ve Avrupa kıtaları arası karayolunda bir geçit olmuştur. Hem sınır bölgesi olması ve hem de Asya ve Avrupa bağlantısını gerçekleştirme sebebiyle sanayi yatırımları bu yörede fazla gelişmemiştir. Fakat son yıllarda İstanbul’un sanayi kenti kimliğinden sıyrılıp bir kültür sanat merkezi haline dönüştürülme çalışmalarıyla bu metropolde konumlanmış olan tekstil ve hazır giyim sanayi İstanbul dışına kaymış ve özellikle verilen teşviklerle birlikte Trakya Bölgesi’nde özellikle E-5 karayolu üzerinde ve çevresinde sektör yoğunlaşmıştır (Atakan 2006). Bu nedenle sunulan çalışmada Trakya Bölgesi’nde tekstil sektörünün durumunun analiz edilmesi amaçlanmış, çalışmalar bu yönde planlanmıştır. Ancak tez kapsamında yapılan çalışmalara değinmeden önce bu bölümde hem yurt genelinde hem de bölge tekstil sektörü ile ilgili daha önce yapılan çalışmalar incelenmektedir. Öncelikle, Trakya Bölgesi’nde, tekstil işletmelerine anket uygulaması şeklinde yapılan çalışmalar ve elde edilen bulgular aşağıda özetlenmektedir:

Kubaş (1998), Trakya Bölgesi’nde tekstil, deri ve yağ işletmelerinin çevresel etkilerini incelemiştir. Kubaş, çalışmasında Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli illerinde 3 ayrı sektörde toplam 290 adet işletme tespit etmiş, her bir işletmenin çalıştırdığı personel sayısını göz önüne alarak işletmeleri 4 tabakaya ayırmıştır. Çalışmada, bölgede 1997 yılı verilerine göre 143 adet tekstil işletmesinin bulunduğu belirtilmiş, 1998 yılı Ocak ve Şubat aylarında yapılan anket çalışmalarına göre işletmelerin çevresel etkileri incelenmiştir. Çalışma sonucunda, Trakya Bölgesi’nde çok sayıda işletme kurulması sebebiyle yer altı sularında düşme meydana geldiği ve bazı bölgelerde su kalitesindeki bozulma sebebiyle maliyetlerin yükseldiği vurgulanmıştır. Bölgede bulunan işletmelerin büyük bölümünün arıtma tesisine sahip olduğu belirlenmiş, fakat arıtma yapmadıkları tespit edilmiştir. Çalışmada ayrıca en fazla personel istihdam eden tekstil sektöründe yaklaşık 47.000 kişinin çalıştığı bilgisine de ver verilmiştir.

Kubaş (2003), Trakya Bölgesi’nde sınıai yapı ve sanayileşmeyi incelemiş, Trakya Bölgesi’ndeki sanayi işletmelerinin %34’ünün tekstil ve hazır giyim işletmesi olduğunu belirtmiş ve bölgede öncü olan sektörlerin tekstil-hazır giyim ve gıda sektörleri olduğunu vurgulamıştır.

Bölgede sanayileşmenin yoğun olduğu ilçeleri ise Çorlu, Çerkezköy, Muratlı, Lüleburgaz olarak belirtmiştir.

Atakan (2006), Trakya Bölgesi'nde bulunan tekstil işletmelerinde müşteri memnuniyetini incelemiştir. Çalışmada, bölgede faaliyet gösteren 457 tekstil işletmesinden, tesadüfi örnekleme yöntemine göre tespit edilen 113 işletmeyle gerçekleştirilen araştırma sonucunda, işletmelerin kaliteye bakış açılarının ve müşteri memnuniyeti yaklaşımlarının tespiti amaçlanmıştır. Bu amaçla, bölgedeki işletmelerle yüz yüze görüşülerek 26 sorudan oluşan anket formu uygulanmış, çalışmadan elde edilen sonuçlar, SPSS istatistiksel yazılım programı yardımıyla değerlendirilmiş, verileri istatistiksel olarak tanımlayıcı ve çıkarımsal istatistik açısından ele alınmıştır. Çalışmada Türk tekstilcilerinin kendi moda-markasını yaratarak müşteriye ve kaliteye odaklanmalarının gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

Öte yandan yurt genelinde tekstil sektörüne yönelik anket esaslı çalışmalar incelendiğinde ise elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmaktadır;

Avcıoğlu (2003), Denizli ve civarındaki tekstil sanayinin, toplumsal yapıdan ne derece etkilendiğini araştırmıştır. Avcıoğlu, Denizli Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birliği, Denizli Sanayi Odası ve Organize Sanayi Müdürlüğü kanalıyla birden fazla fabrikaya sahip girişimcileri tespit ederek, girişimciler ile yüz yüze görüşme yoluyla 49 soruluk anket formu doldurmuş ve elde edilen sonuçları SPSS istatistiksel yazılım programında değerlendirmiştir. Bu araştırma ile bölgedeki üretim yapısının, geleneksel üretim kültürünün üzerine modern üretim anlayışının inşa edilmesi şeklinde geliştirilmekte olduğu belirtilmiştir.

Ören (2005), Denizli'deki tekstil işletmelerinde TS EN ISO 9001:2000 standardı ile kurulan kalite yönetim sistemlerinin sağladığı faydaları incelemiştir. Araştırma, Denizli'deki tekstil işletmelerinin incelenmesi amacıyla Denizli Sanayi Odası'nda kayıtlı bulunan 343 tekstil işletmesinden belgeli olan 32 işletme, diğer ifade ile bölge işletmelerinin %9,3'ü ile anket yapılarak yürütülmüştür. Çalışmada sonuç olarak, TS EN ISO 9001:2000 standardı uygulamalarının tekstil işletmelerinin %50'sinde üretim maliyetlerini ve işletmelerin %81,25'inde hurda (ıskarta) oranını azalttığı belirtilmiştir. Ayrıca TS EN ISO 9001:2000 standardı uygulamaları ile süreçlerin daha iyi yönetilmesi sonucunda, işletmede daha az hurda (ıskarta) ile müşterinin istediği kalitede ürünün üretildiği, ürünlerin kalitesinin yükselip müşteriden dönen ürün miktarlarının da azaldığı belirtilmiştir.

Okşan (2006), Denizli'de tekstil işletmelerinde bilgisayara dayalı kaynak kullanımı ve üretim planlama sistemlerini incelemiştir. Okşan, Denizli Sanayi Odası verilerine göre Denizli ili ve civarında 550 adet tekstil işletmesi bulunduğunu belirtmiş, fakat anketi cevaplayacak

yetkili kişilerin iş yoğunlukları ve anketi cevaplamadaki isteksizlikleri dolayısıyla ancak 40 işletmeden anket cevaplarını alabilmiştir. Çalışmada sonuç olarak, tekstil sektöründe bilgisayara dayalı sistemlerin kullanımı yaygın gibi görünse de kullanım alanlarının kısıtlı kaldığı ve tüm işletmelerce etkin fayda sağlanamadığını ortaya konmaktadır.

Göklüberk Özlü (2006), hazır giyim sektöründe personel seçim sürecine ilişkin bir araştırma yaparak, hazır giyim işletmelerinin doğru işe doğru eleman seçmek için kullandıkları yöntemleri araştırmıştır. Çalışmada Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne kayıtlı Ankara'da faaliyetini sürdüren 100 ve üzerinde işçi çalıştıran hazır giyim işletmelerinden rastlantısal olarak seçilen 25 işletmede uygulanan anketlerden elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Hazır giyim işletmelerinin personel seçim sürecini belirlemek amacıyla planlanıp yürütülen bu çalışmanın sonucunda; araştırmaya katılan hazır giyim işletmelerinin işe alınacak personeli genellikle iş duyuruları, personelin tavsiyesi ve kendiliğinden iş başvurusu yapan adaylar arasından seçtikleri görülmüştür. Çalışma sonucunda, hazır giyim işletmelerinin yarıya yakını iş tanımlarını yapmış olmalarına rağmen büyük bir kısmının iş gereklerinin belirlenmesine ilişkin bir çalışma yapmadıkları anlaşılmıştır.

Karataş (2006), Denizli tekstil sektöründe kadınların işgücüne katılımını etkileyen unsurları incelemiştir. Ayrıca, Türkiye'deki işgücü piyasasının kendine özgü yapısı içerisinde, emek-yoğun bir sektör olan tekstil sektöründe çalışan kadının ekonomik rolünü araştırmıştır. Çalışmada, Denizli ilinde örneklem oluşturularak, anket uygulanmış ve değerlendirilmiştir. Sonuçta kadın çalışanların büyük bir bölümünün asgari ücret düzeyinden çalıştırıldığı, araştırmaya katılanların büyük bir kısmı elde etmiş oldukları gelirin tamamını ailenin geçimi için kullanmakta ya da hane halkı reisine verdiği ve kadın çalışanların, yarısından fazlasının vasıflı işçi konumunda istihdam edilmekte olduğu belirtilmiştir.

Kılınç ve Akkaya (2007), Türkiye'de hazır giyim işletmelerinde hizmet içi eğitim uygulamalarını incelemiştir. Araştırmanın örneklemini Türkiye'de faaliyet gösteren çalışan sayısı 100'den fazla olan 104 hazır giyim işletmesi oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleminde anket yoluyla elde edilen veriler değerlendirilerek sonuçlar sunulmuştur. Yapılan inceleme sonucunda, örneklem grubundaki işletmelerinin tamamının hizmet içi eğitimin gerekliliğine inandıkları ve bu konuda uzman kuruluşlardan destek aldıkları belirtilmiştir.

Akpınarlı ve Baçan (2007), tekstil işletmelerinde çalışanların kalite ve kalite kontrol sürecindeki uygulamalar hakkındaki görüşlerini benzer yöntemle değerlendirmiştir. Akpınarlı ve Baçan, çalışmada tekstil işletmelerinde çalışan bireylerin kalite ve kalite kontrolle ilgili

görüşlerinin saptamak amacıyla 32 soruluk anket hazırlamışlar ve 17 ilde bulunan tekstil işletmelerinde çalışan 962 bireye anket uygulayarak değerlendirmişlerdir. Sonuçlara göre kalite belgesine sahip olan işletmeler, müşteri odaklılık prensibine sahip, vizyonu ve misyonu belli olan, toplam kalite düşünce yapısının sürekli gelişime bağlı olduğu görüşünü benimseyen işletmelerdir.

Çivitçi ve arkadaşları (2007), küçük ve orta ölçekli hazır giyim işletmelerinde oluşan iş kazalarının oluşma nedenlerini incelemiştir. Araştırma örneklemini, Ankara ili sınırları içinde faaliyet gösteren 18 küçük ve orta ölçekli hazır giyim firmasında çalışan 291 gönüllü iş gören oluşturmuştur. Çalışmada hazır giyim sektöründe iş kazalarının nedenleri bilimsel olarak değerlendirilmektedir.

Ağaç ve arkadaşları (2007), hazır giyim işletmelerinde stok kontrolü ve uygulanmasını incelemiştir. Araştırma verilerini elde etmek için anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan anket formu İstanbul, Ankara, Adana ve Karabük illerinde faaliyet gösteren rastgele seçilen 108 hazır giyim işletmesine uygulanmış ve veriler SPSS istatistiksel yazılım programı ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, stok yönetiminden en fazla üretim planlamanın sorumlu olduğunu, stok kontrolü olarak fiziki kontrol ve muhasebe sistemlerinin karşılaştırıldığı tespit edilmiştir.

Kılınç ve Yıldırım (2007) tarafından yapılan çalışmada ise hazır giyim üretimi yapan KOBİ'lerin ve büyük ölçekli işletmelerin markalaşma düzeyleri karşılaştırılmıştır. İşletme büyüklükleri, çalışan sayılarına göre sınıflandırılmış ve Türkiye genelinde 248 işletmede anket uygulanarak değerlendirilmiştir. İşletmelerin büyüklüklerine göre sınıflandırılması KOSGEB'in 3624 Sayılı Kanun'da belirtilen tanıma göre yapılmış olup, 150 ve altında çalışanı bulunan işletmeler KOBİ, üzeri çalışanı bulunan işletmeler ise büyük ölçekli işletmeler olarak sınıflandırılmıştır. Türkiye'de faaliyet gösteren tüm hazır giyim işletmeleri evreni oluşturmaktadır. Hazır giyim işletmelerinde, KOBİ'lerin markalaşma düzeyinin, büyük ölçekli işletmeleri markalaşma düzeyinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kılınç ve İşler (2007), bir başka çalışmada, üretim teknolojisi seçiminde Türkiye'deki hazır giyim işletmelerinin önceliklerini incelemiştir. Araştırmanın evrenini Türkiye'de faaliyet gösteren küçük, orta ve büyük ölçekli hazır giyim işletmeleri, örneklemini ise Türkiye'de faaliyet gösteren ve evrenin içinden random seçilen 125 hazır giyim işletmesi oluşturmuştur. İşletmelerin büyüklüklerine göre sınıflandırılması yine KOSGEB'in 3624 Sayılı Kanun'da belirtilen tanıma göre yapılmış olup, 150 ve altında çalışanı bulunan işletmeler KOBİ, üzeri çalışanı bulunan işletmeler ise büyük ölçekli işletmeler olarak

sınıflandırılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre sektörün en çok dikkat ettiği öncelikler, verimliliği ve karlılığı arttıracak aynı zamanda yüksek kalitede ürün üretecek teknolojiye sahip olmaktır.

Akaydın (2008), Denizli’de kurulu tekstil ve hazır giyim işletmelerinde kaynak planlama sistemlerini, anket uygulayarak ve değerlendirerek incelemiştir. Akaydın, bu araştırma çalışmasında, Denizli’de faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim işletmelerinden orta ve büyük ölçekli olanlardan tesadüfi olarak seçilen 40 adet işletmede anket uygulama çalışması yapmıştır. Sonuç olarak, tekstil ve hazır giyim sektöründe bilgisayar destekli üretim takip programı kullanımının %51 oranında olduğunu ve 500 işçi sayısının üzerindeki işletmelerde benzer sistemlerin kullanıldığını belirtilmektedir.

Kılınç ve Akkaya (2008), KOBİ ve büyük ölçekli hazır giyim işletmelerinin tedarik süreçlerinde yaşadıkları sorunları karşılaştırmıştır. Araştırma; yaşanan problemleri, KOBİ’ler ve büyük ölçekli işletmelerle karşılaştırmalı olarak ortaya koymaktadır. Araştırmada Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın KOBİ tanımı yönetmeliğine göre; 250 kişinin altında çalışanı olan işletmeler KOBİ, 250 kişinin üzerinde çalışanı olan işletmeler ise büyük ölçekli işletme olarak sınıflandırmasından yararlanılmıştır. Türkiye’de faaliyet gösteren hazır giyim işletmeleri evreni oluşturmaktadır. Tesadüfi yöntemle belirlenen 90 işletme örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma verileri 50 KOBİ ve 40 büyük ölçekli hazır giyim işletmesinden anketler yoluyla toplanmış ve değerlendirilmiştir.

Kılınç ve İşler (2008), hazır giyim işletmelerinin ürün esneklik düzeylerini incelemiştir. Araştırmada yine benzer şekilde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın KOBİ tanımı yönetmeliğine göre; 250 kişinin altında çalışanı olan işletmeler KOBİ, 250 kişinin üzerinde çalışanı olan işletmeler ise büyük ölçekli işletme olarak sınıflandırmasından yararlanılmıştır. Türkiye’de faaliyet gösteren hazır giyim işletmeleri evreni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini rastgele yöntemle seçilmiş, Türkiye’de faaliyet gösteren hazır giyim üretimi yapan 70 büyük ölçekli işletme, 55 KOBİ oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleminde anket yoluyla veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda ürün esneklik düzeyleri ortaya konulmuştur.

Çivitçi ve Boğday Saygılı (2008), hazır giyim tüketicilerinin ürünlerle ilgili satış sonrası yaşadıkları sorunları incelemiştir. Evren olarak Ankara il sınırları içinde yaşayan 18 yaş ve üzeri, bay ve bayan hazır giyim tüketicileri oluşturmaktadır. Bu amaçla araştırmanın materyali Ankara il sınırları içinde yaşayan 18 yaş ve üzeri tesadüfi olarak seçilen 142 hazır giyim tüketicisi örneklem olarak tespit edilmiştir. Anket yolu ile elde edilen veriler ile

tüketicilerin satış sonrası sorunları incelenmiştir. Çalışmada sonuç olarak, tüketicilerin çoğunlukla renk problemleri ve tüylenme problemi ile karşılaştıkları belirtilmiştir.

Akaydın (2009), Denizli Organize Sanayi Bölgelerinde çalışan Meslek Yüksekokulu mezunlarının iş tatminsizliği sorunları üzerine yaptığı araştırmada, Denizli Sanayi Odası'ndan imalat ve hizmet sektörlerinden 40 işletme için araştırma izni almış ve 102 anket formunu değerlendirmiştir. Değerlendirme sonucunda, işyerlerinin temposunun yüksek olması, çalışma ve mesai saatlerinin uzun olması, ücret yetersizliği gibi memnuniyetsizlikler tespit edilmiştir.

Akaydın (2009), Denizli ili hazır giyim sanayisinde çalışan dikiş makinesi operatörleri üzerine mevcut durum analizi isimli çalışmasında, 234 hazır giyim işçisine anket uygulayarak, hazır giyim işletmeleri ve işçilerin kişisel özellikleri hakkında veriler elde etmiştir.

Çileroğlu (2009), hazır giyim işletmelerinde katalog hazırlama sürecinin yönetici görüşleri açısından incelenmesi isimli çalışmasında, İstanbul, Ankara, Eskişehir ve Adana illerinde faaliyet gösteren, 43 hazır giyim işletmesine anket uygulamış ve firmaların katalog hazırlama süreçlerine ait görüşleri frekans tabloları ile analiz edilmiştir.

Yukarda sunulan çalışmalardan farklı olarak, bölgesel ölçekte tekstil sektörünün durum analizini ve Ar-Ge yaklaşımını araştırmayı hedefleyen kapsamlı bir çalışma, Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB, 2009) tarafından gerçekleştirilmiş, Birlik bünyesinde oluşturulan Ar-Ge Çalışma Grubu tarafından bölge sektörü Ar-Ge envanterinin çıkarılması amacıyla anket çalışması şeklinde yürütülmüştür. Çalışma, Bursa ili ve çevresinde gerçekleştirilmiştir. Anket çalışması için belirlenen alt sektörler ve faaliyet alanlarının belirlenmesinde UİB verileri baz alınmıştır. Anket çalışması için gerekli olan hedef kuruluşlar UİB ve Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'na kayıtlı üyelerden seçilmiştir. Anket çalışması 1200 adet firmadan 750 adet firmaya ulaşılarak 2009 yılı Ocak ve Şubat ayında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, 100 çalışandan az çalışanı olan işletmeler KOBİ, 100 çalışandan fazla çalışanı olan işletmeler ise büyük işletme olarak değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada, anket çalışmaları KOBİ'lere telefon görüşmeleri ile büyük işletmelere ise karşılıklı görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Anket çalışması kapsamında, genel sorulara (makine parkı, çalışanların eğitimleri, kalite belgeleri vb.), kuruluşların Ar-Ge bilinci ve uygulamalarına ve de Ar-Ge çalışmalarında karşılaşılan temel sorunlara yer verilmiştir. Üç bölümden oluşan anket katılımcılara uygulanarak, elde edilen sonuçlar detaylı analizlerle sunulmaktadır. Çalışmada sonuç olarak, Ar-Ge çalışmalarını yürütecek alt yapının sektör işletmelerinde bulunmadığı, 742 işletmeden sadece 6 işletmede Ar-Ge projesi yapıldığı belirtilmiştir. Ayrıca işletmelerin Ar-Ge projeleri hazırlama konusunda üniversitelerden destek beklediği ve işletmelerde Ar-Ge bilincinin

geliştirilmesi ve gerekli desteklerin sağlanması ile uluslararası rekabet gücü artırılması hedefinin yakalanmasının mümkün olacağı vurgulanarak, bölgede bu misyonu üstlenecek ve önemli bir boşluğu dolduracak kuruluşun BUTEKOM (Bursa Tekstil ve Konfeksiyon Teknoloji Merkezi) olduğu belirtilmiştir.

Alptekin (2010), Denizli’de tekstil sektöründe teknolojik gelişme ve rekabet gücünü incelemiştir. Teknolojik yetenek ve rekabet gücü ilişkisini belirlemeye yönelik araştırmanın ana kütesini Denizli ilinde faaliyette bulunan ve ihracata yönelik üretimde bulunan 310 firma oluşturmaktadır (Ana kütlede yer alan firma sayısı Denizli İhracatçılar Birliği, DETKİB kayıtlarından elde edilmiştir). Örneklem seçiminde kartopu örneklem yöntemi kullanılarak yapılan anket çalışmasında 310 firmadan 126 firmaya ulaşılabilmektedir. 126 firma evrenin %40’na karşılık gelmektedir ve ana kütleyle temsil ettiği varsayılmıştır. Bu amaçla Denizli ve çevresinde bulunan 126 işletmeye anket uygulanarak, elde edilen sonuçlar SPSS istatistiksel yazılım programı yardımıyla analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, ülkenin rekabet gücünün artırılabilmesi için tekstil sektöründeki teknolojik gelişmenin ve akıllı tekstil ürünlerinin, çevreye duyarlı ekolojik ürünlerin, organik ürünlerin önemi vurgulanmıştır. Ayrıca bilimsel gelişmenin merkezi konumundaki üniversiteler ile sektörün işbirliğinin geliştirilmesi gerektiği ve bu amaçla teknopark uygulamalarının yaygınlaştırılmasının uygun olduğu belirtilmiş, sektördeki firmaların ortak çalışma yapabilecekleri Ar-Ge birimleri oluşturulmasının önemi vurgulanmıştır.

Yukarıda sunulan çalışmalar incelendiğinde, literatürde anket çalışması eşliğinde Türk Tekstil sektörünün durum analizine yönelik çalışmalar bulunmasına rağmen, direkt Trakya Bölgesi tekstil sektörü ile ilgili olup, bu sektörün Üniversiteler ile işbirliğinin boyutlarının ortaya konması ve Üniversitelerden beklentilerine yönelik detaylı analiz içeren bir çalışmanın bulunmadığı görülmektedir. Bu nedenle tekstil sektörünün bölgede öncü sektörlerden biri olmasına rağmen konuyla doğrudan ilgili bir bilimsel çalışmanın bulunmaması, sunulan tez çalışmasının önemini ortaya koymaktadır.

3. TÜRK TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SANAYİ

3.1. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sanayinin Dünyadaki Konumu

Dünya genelinde ticaretin artması, teknolojik gelişmeler ile birlikte tekstil ve hazır giyim sektörlerinde rekabet günden güne arttırmaktadır. İzmir Ticaret Odası'nın Ar-Ge raporuna göre, dünya genelinde en fazla ihracatın yapıldığı sektörler sırasıyla; kimyasal ürünler (1447 milyar ABD Dolar), ofis ve telekomünikasyon ürünleri (1323 milyar ABD Dolar), otomotiv (847 milyar ABD Dolar), hazır giyim (316 milyar ABD doları) ve tekstil (211 milyar ABD doları) sektörleridir (Uzunoğlu 2010). Aşağıda yer alan Çizelge 3.1 incelendiğinde Dünya genelinde imalat ürünlerinin toplam ihracat miktarı, toplam ihracat miktarının %68,6'sını oluşturmaktadır. İmalat ürünlerinin toplam ihracat miktarı 8.355 milyar ABD dolar iken, tekstil ve konfeksiyon ürünleri ihracat miktarı 527 milyar ABD dolar ile bu toplamın %4,3'ünü oluşturmaktadır.

Çizelge 3.1. Dünya Ticaretinde Temel Ürün Grupları (milyar ABD Dolar) (Uzunoğlu 2010)

	Tarımsal Ürünler	Yakıt ve Maden Ürünleri		İmalat Ürünleri						
		Toplam	Yakıt	Toplam	Demir ve Çelik	Kimyasal Ürünler	Ofis ve Telekomü. Ürünleri	Otomotiv Ürünleri	Tekstil	Hazır Giyim
Değer (milyar ABD Dolar)	1.169	2.263	1.808	8.355	326	1.447	1.323	847	211	316
Dünya Ticaretindeki Payı (%)	9,6	18,6	14,8	68,6	2,7	11,9	10,9	7	1,7	2,6

2000 yılından sonraki süreçte tekstil ve hazır giyim sektöründe önde gelen ihracatçı ülkeler/ekonomiler ve ihracat değerleri ise Çizelge 3.2'de verilmiştir.

Çizelge 3.2. Önde Gelen Tekstil ve Hazır Giyim İhracatçısı Ülkeler ve İhracat Miktarları (milyon ABD Dolar) (World Trade Organization 2012)

Dünyada Başlıca İhracatçı Pazarlar (Milyon ABD Dolar)						
Ülke	Sektör	YILLAR				
		2000	2005	2008	2009	2010
AB (27)	Tekstil	56.737	70.468	81.307	62.940	67.108
	Hazır Giyim	56.240	85.471	114.672	98.062	98.935
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	112.977	155.939	195.979	161.002	166.043

Çin	Tekstil	16.135	41.050	65.367	59.824	76.900
	Hazır Giyim	36.071	74.163	120.405	107.264	129.838
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	52.206	115.213	185.772	167.088	206.738
Hong-Kong	Tekstil	13.441	13.830	12.256	9.976	11.307
	Hazır Giyim	24.214	27.292	27.908	22.826	24.049
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	37.655	41.122	40.164	32.802	35.356
Türkiye	Tekstil	3.672	7.076	9.396	7.723	8.964
	Hazır Giyim	6.533	11.833	13.590	11.555	12.760
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	10.205	18.909	22.986	19.278	21.724
Hindistan	Tekstil	5.593	8.331	10.372	9.111	12.872
	Hazır Giyim	5.965	8.739	10.968	12.005	11.246
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	11.558	17.070	21.340	21.116	24.118
ABD	Tekstil	10.952	12.379	12.496	9.931	12.168
	Hazır Giyim	8.629	4.998	4.449	4.186	4.694
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	19.581	17.377	16.945	14.117	16.862
Güney Kore	Tekstil	12.710	10.391	10.371	9.155	10.968
	Hazır Giyim	5.027	2.581	1.741	1.396	1.610
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	17.737	12.972	12.112	10.551	12.578
Birleşik Arap Emirlikleri	Tekstil	1.289	1.353	1.925	1.695	1.812
	Hazır Giyim	464	806	922	1.014	1.122
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	1.753	2.159	2.847	2.709	2.934
Pakistan	Tekstil	4.532	7.087	7.186	6.510	7.848
	Hazır Giyim	2.144	3.604	3.906	3.357	3.930
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	6.676	10.691	11.092	9.867	11.778
Tayland	Tekstil	1.958	2.764	3.211	3.002	3.761
	Hazır Giyim	3.759	4.085	4.241	3.724	4.300
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	5.717	6.849	7.452	6.726	8.061
Japonya	Tekstil	7.023	6.905	7.340	6.109	7.086
	Hazır Giyim	534	495	591	484	531
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	7.557	7.400	7.931	6.593	7.617
Endonezya	Tekstil	3.505	3.353	3.675	3.208	4.150
	Hazır Giyim	4.734	4.959	6.285	5.915	6.820
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	8.239	8.312	9.960	9.123	10.970
Kanada	Tekstil	2.204	2.465	1.992	1.644	1.907
	Hazır Giyim	2.077	1.860	1.272	1.005	1.172
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	4.281	4.325	3.264	2.649	3.079
Meksika	Tekstil	2.571	2.138	1.993	1.611	1.928
	Hazır Giyim	8.631	7.306	4.911	4.113	4.363
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	11.202	9.444	6.904	5.724	6.291
Dünya	Tekstil	154.860	201.959	248.407	209.820	250.652
	Hazır Giyim	197.363	276.446	363.621	315.516	351.464
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	352.223	478.405	612.028	525.336	602.116

Yukardaki çizelgede yer alan veriler ışığında, 2000 yılında AB ülkelerinin ihracatı 112.977 milyon ABD doları iken, 2010 yılında 166.043 milyon ABD dolarına çıkmıştır. Bu durum AB ülkelerinin ihracatını arttırdığını düşündürse de 2000 yılında AB'ye üye 15 ülke bulunurken, 2010 yılında üye sayısının 27'ye çıktığı unutulmamalıdır. 2008 yılında dünya tekstil ve hazır giyim sektöründe en büyük tedarikçi AB ülkeleridir, ikinci büyük tekstil ihracatçısı konumunda ise Çin yer almaktadır. Çin özellikle 2005 yılında kotaların kalkmış olmasının da etkisiyle son üç yılda ihracatını sürekli olarak artırmıştır. Öte yandan 2008 yılı verilerine göre Türkiye ise tekstil ve hazır giyim ihracatında dördüncü sıradadır. Türkiye'nin tekstil ve hazır giyim ihracat miktarları 2000-2008 döneminde yaklaşık iki katına çıkmış, ancak son üç yılda artış oranları sınırlı kalmıştır.

Ülkelerin 2010 yılı itibariyle tekstil ve hazır giyim ihracat yüzdeleri ise Çizelge 3.3'te özetlenmiştir. Buna göre, dünyada en büyük tedarikçi Çin olup, ikinci büyük ihracatçı konumunda ise AB ülkeleri yer almaktadır. Türkiye ise %3,61'lik ihracat oranı ile beşinci sırada yer almaktadır. Bu durum, Türkiye'nin dünya tekstil ve hazır giyim ticaretinde önde gelen ülkeler arasında yer aldığı bir göstergesi olup, sektörün ülkemiz ekonomisindeki öneminin de bir ifadesidir.

Çizelge 3.3. Ülkelere Göre 2010 Yılı Tekstil ve Hazır Giyim İhracat Payları (World Trade Organization 2012)

Sıra	Ülkeler	2010 Yılı İhracat Payları (%)
1	Çin	34,34
2	AB (27)	27,58
3	Hong-Kong	5,87
4	Hindistan	4,01
5	Türkiye	3,61
6	ABD	2,80
7	Güney Kore	2,09
8	Pakistan	1,96
9	Endonezya	1,82
10	Tayland	1,34
11	Japonya	1,27
12	Meksika	1,04
13	Kanada	0,51
14	Birleşik Arap Emirlikleri	0,49

Dünyanın en büyük tekstil ve hazır giyim ithalatı yapan ülkeler ise Çizelge 3.4'te verilmiştir. Bu verilere göre, 2008 yılındaki en büyük tekstil ve hazır giyim ihracatçısı

konumundaki AB ülkelerinin aynı zamanda tekstil ve hazır giyim ürünlerinin en büyük alıcısı durumunda olduğu görülmektedir. En önde gelen 14 ülkenin ithalatının yaklaşık %50'lik kısmını sadece AB ülkeleri oluşturmaktadır. 2010 yılı verilerine göre AB ülkelerinden sonra sırasıyla ABD, Japonya, Hong Kong ve Çin gelmektedir.

Benzer şekilde, dünyanın önemli tekstil ve hazır giyim ithalatçısı ülkelerinin payları Çizelge 3.5 ile özetlenmiş olup, tekstil ve hazır giyim ürünleri ihracatçıları içinde beşinci sırada yer alan Türkiye'nin, tekstil ve hazır giyim ithalatında ise sekizinci sırada olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.4. Önde Gelen Tekstil ve Hazır Giyim İthalatçısı Ülkeler ve İthalat Miktarları

(World Trade Organization 2012)

Dünyada Başlıca İthalatçı Pazarlar (Milyon ABD Dolar)						
Ülke	Sektör	YILLAR				
		2000	2005	2008	2009	2010
AB (27)	Tekstil	57.422	71.642	85.101	66.721	73.040
	Hazır Giyim	83.181	131.496	180.379	161.390	164.216
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	140.603	203.138	265.480	228.111	237.256
ABD	Tekstil	15.985	22.538	23.128	19.211	23.375
	Hazır Giyim	67.115	80.071	82.464	72.059	81.942
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	83.100	102.609	105.592	91.270	105.317
Japonya	Tekstil	4.935	5.812	6.925	6.742	7.196
	Hazır Giyim	19.709	22.541	25.793	25.552	26.867
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	24.644	28.353	32.718	32.294	34.063
Hong-Kong	Tekstil	13.716	13.793	12.313	9.964	11.265
	Hazır Giyim	16.008	18.437	18.546	15.508	16.645
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	29.724	32.230	30.859	25.472	27.910
Rusya Federasyonu	Tekstil	1.316	2.871	5.512	3.525	3.784
	Hazır Giyim	2.688	7.928	12.018	7.250	7.190
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	4.004	10.799	17.530	10.775	10.974
Çin	Tekstil	12.832	15.503	16.289	14.945	17.667
	Hazır Giyim	1.192	1.629	2.282	1.842	2.513
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	14.024	17.132	18.571	16.787	20.180
Kanada	Tekstil	4.126	4.303	4.317	3.569	4.153
	Hazır Giyim	3.690	5.975	8.251	7.560	8.309
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	7.816	10.278	12.568	11.129	12.462
Birleşik Arap Emirlikleri	Tekstil	2.055	2.222	2.884	2.321	2.366
	Hazır Giyim	832	1.529	2.777	2.543	2.598
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	2.887	3.751	5.661	4.864	4.964
Güney Kore	Tekstil	3.359	3.541	4.112	3.536	4.833
	Hazır Giyim	1.307	2.913	4.223	3.379	4.443
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	4.666	6.454	8.335	6.915	9.276

İsviçre	Tekstil	1.326	1.678	2.177	1.823	1.991
	Hazır Giyim	3.160	4.451	5.805	5.242	5.285
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	4.486	6.129	7.982	7.065	7.276
Meksika	Tekstil	5.822	6.043	5.366	4.197	5.150
	Hazır Giyim	3.602	2.523	2.544	2.112	2.294
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	9.424	8.566	7.910	6.309	7.444
Türkiye	Tekstil	2.124	4.441	5.646	4.718	6.540
	Hazır Giyim	264	788	2.216	2.147	2.835
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	2.388	5.229	7.862	6.865	9.375
Vietnam	Tekstil	1.379	3.435	5.703	5.469	5992*
	Hazır Giyim	450	332	352	331	370*
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	1.829	3.767	6.055	5.800	6.362
Avustralya	Tekstil	1.632	1.766	2.209	1.928	2.182
	Hazır Giyim	1.858	3.120	4.280	4.058	4.832
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	3.490	4.886	6.489	5.986	7.014
Brezilya	Tekstil	1.045	1.159	2.947	2.584	3.779
	Hazır Giyim	173	309	883	963	1.356
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	1.218	1.468	3.830	3.547	5.135
Dünya	Tekstil	163.853	213.686	262.831	222.003	265.243
	Hazır Giyim	202.982	279.202	380.088	329.805	367.389
	Tekstil ve Hazır Giyim Toplamı	366.835	492.888	642.919	551.808	632.632

2010 yılı tekstil ve hazır giyim ürünleri ithalat tutarı, toplam Türkiye ithalatının %6,35'lik kısmını oluşturmaktadır. Yukarıda sunulan değerlere göre, dünya tekstil ve hazır giyim ürünleri tedarikçileri arasında en önlere yer alan Türkiye'nin, tekstil ve hazır giyim ürünlerinde dış ticaret fazlası sağlayan bir ülke konumunda olduğu görülmektedir (İTKİB 2011).

Çizelge 3.5. Ülkelere Göre 2010 Yılı Tekstil ve Hazır Giyim İthalat Payları (World Trade Organization 2012)

Sıra	Ülkeler	2010 Yılı İthalat Payları (%)
1	AB(27)	37,50
2	ABD	16,65
3	Japonya	5,38
4	Hong-Kong	4,41
5	Çin	3,19
6	Kanada	1,97
7	Rusya Federasyonu	1,73
8	Türkiye	1,48
9	Güney Kore	1,47
10	Meksika	1,18
11	İsviçre	1,15
12	Avustralya	1,11
13	Vietnam	1,01
14	Brezilya	0,81
15	Birleşik Arap Emirlikleri	0,78

Öte yandan Çizelge 3.5'e göre AB (27) ülkeleri, dünya tekstil ve hazır giyim ithalatının yaklaşık 1/3'ünü tek başına gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla bu rakamlar, AB ülkelerinin hem ihracatçı, hem de ithalatçı olarak dünya tekstil ve hazır giyim sektöründe çok etkin bir yerde olduğunu açıkça göstermektedir. Bir başka ifade ile AB ülkeleri ile ilgili mevcut veriler incelendiğinde, ülkemizin tekstil sektöründen çıkması için örnek göstermek amacıyla zaman zaman dile getirilen AB ülkelerinin tekstil sektöründen çekildikleri söyleminin esasında pek gerçekçi olmadığı anlaşılmaktadır.

T.C.Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 2010 yılı değerlendirme raporu verileri de yukarıda ülkemizin sunulan konumunu doğrular niteliktedir. Ülkemiz, ring iplik üretiminde dünyada 5. OE-Rotor iplik üretiminde 4. sırada olup, organik pamukta dünya lideridir. Öte yandan işgücü, hammadde ve pazarlama faktörleri açısından Çin, Hindistan ve Güney Kore ile birlikte dünyanın en rekabetçi ülkeleri arasında yer almaktadır (Sanayi Genel Müd. 2010).

Öte yandan, 2012 yılı verilerine göre ise Türk tekstil sanayi, dünya sıralamasında 13. büyük, hazır giyim sektörü ise 6. büyük tedarikçi durumundadır. Türkiye, dünyanın en büyük kapasiteye sahip ülkeleri arasında ring iplik sisteminde 7. sırada, OE-Rotor iplik sisteminde ise 4. sıradadır (Tekstil-Teknik 2012).

3.2. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün Mevcut Durumu

Tekstil ve hazır giyim sektörü birlikte değerlendirildiğinde, gayri safi yurt içi hasıla, imalat sanayi ve toplam sanayi üretimindeki pay, ihracat, ekonomiye sağladığı net döviz girdisi, istihdam, yatırımlar, dışa açıklık ve makro-ekonomik büyüklükler açısından Türkiye'nin birinci sektörü konumundadır (DPT 9 2007). Ayrıca sektör yaklaşık 55.000 adet işyeri ile kayıtlı ve kayıtsız toplam 2.000.000 civarında kişinin istihdam edildiği, 20 milyar ABD doları aşan ihracat potansiyeli ve sağladığı katma değer ile ekonominin lokomotifi durumundadır (Yücel 2010).

Türk tekstil ve hazır giyim sanayinin 2004 yılında yurt içi ve yurtdışı satışlarının toplamı şu şekilde özetlenmektedir:

18 Milyar ABD Dolar ihracat
3 Milyar ABD Dolar Bavul ticareti
12 Milyar ABD Dolar Hazır giyim ve ev tekstilleri iç tüketimi
2 Milyar ABD Dolar Halı ve teknik tekstil ürünleri iç tüketimi
+ _____
35 Milyar ABD dolarıdır (DPT 9 2007).

Bu toplam satış gelirinden, Türk tekstil sanayi tarafından üretilmeyip yurtdışından ithal edilen 5 milyar ABD dolar tutarındaki ara malı (iplik, ham bez ve kumaş) miktarı düşülürse, Türk tekstil ve hazır giyim sanayinin cirosu 30 milyar ABD doları civarında olmaktadır (DPT 9 2007).

Tekstil ve hazır giyim sektörleri ve AB Müktesebatı Semineri'nde özellikle, tekstil ve hazır giyim sektörünün yarattığı 2 milyonu aşkın istihdam, çok yüksek katma değer ve 10 yılda tek başına yarattığı toplam 75 milyar ABD dolarını aşan artı dış ticaret fazlası ile ülkemizin en önemli sektörü olduğu ve olmaya da devam edeceği belirtilmiştir (Başer 2007).

Birçok gelişmekte olan ülke için imalat sanayileri gerek ihracat gelirleri, gerekse istihdam potansiyelleri nedeni ile itici güç olarak kabul edilmektedir. Serbest piyasa ekonomisinin ilk yıllarında Türkiye'de de aynı yaklaşım gözlenmiştir. 1980'lerden itibaren tekstil sektörü gittikçe büyüyerek ülke ekonomisindeki konumunu güçlendirmiştir. Nitekim 1980-2000 döneminde tekstil ve hazır giyim sanayi yıllık %20,5 büyüme ile ülkenin en büyük ihracatçı imalat sanayi haline gelmiştir. Ancak, Çin'in küresel tekstil ve hazır giyim pazarlarına dahil olması ile birlikte 2000'den itibaren Türk tekstil ve hazır giyim sanayi ihracatta gerileme ile karşılaşmıştır (Eraslan 2008).

Türkiye’de tekstil sanayinin geçmişı Osmanlı dönemine uzanmaktadır. 16. ve 17. yüzyılda tekstil üretimi oldukça yaygın ve ileri düzeyde yapılması yanında, Osmanlı İmparatorluğu’nun son yıllarına kadar sanayinin tekstil üzerine kurulu olması da sektörün öneminin bir göstergesidir. 20. yüzyılda daha da gelişen tekstil sektörü açısından, 1923-1962 yılları arasında ülkede önemli bir üretim kapasitesi oluşmuştur. En temel hammadde pamuğun Türkiye’de önemli miktarda yetiştiriliyor olması, izleyen yıllarda ülkede tekstil sektörünün daha da gelişmesine hizmet etmiştir. Nitekim Türkiye aynı zamanda önemli bir tekstil hammaddesi üreticisidir. ICAC verilerine göre ülkemiz 2010-2011 yılı verilerine göre pamuk elyafı üretiminde önceki yıllara göre bir miktar gerileyerek dünya’da 8. sırayı almakta, pamuk elyafı tüketiminde ise 4. Sırada yer almaktadır (Cotton Incorporated 2012). 1972 yılına kadar olan süreçte ilk planlı kalkınma denemesinin yapılmasıyla sektör iyice genişlemiştir. 1989 yılına kadar olan süreç ise sektörün dışa açılma yılları olmuştur (Eraslan 2008).

Tekstil ve hazır giyim sanayi özellikle son otuz yıl içerisinde gerek sanayileşme gerekse Pazar oluşumunda ülke ekonomisinde hayati bir rol oynamıştır (Eraslan 2008). Aşağıda Cumhuriyet’in kurulmasından itibaren Türk tekstil ve hazır giyim sanayinin gelişimindeki önemli kilometre taşları özet halde sunulmaktadır.

Çizelge 3.6. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sanayinin Gelişiminde Önemli Aşamalar (Eraslan 2008)

Yıl	Önemli Kilometre Taşları
1923	Yeni Türkiye Cumhuriyeti; 8 fabrika ve KİT sisteminin getirilmesi
1933	Sümerbank'ın kurulması
1960	Sanayileşmenin başlaması
1974	Çok Elyaflılar Anlaşması (MFA)
1980	İhracata dayalı büyüme stratejileri/ihracat oranında artış
1981	Tekstil ve hazır giyim üretimin çeşitli şehirlerde yaygınlaşması
1982	Tekstil ve hazır giyim üretimin İstanbul ve çevresinde yaygınlaşması
1984	AB'nin Türkiye'ye miktar kısıtlaması uygulaması
1985	Tekstil ve hazır giyim sanayinde özel sektör yatırımlarının artması
1990	Yıllık %12,2 oranında büyüme ile en hızlı büyüyen sektör
1994	Türk ekonomisinde ekonomik kriz
1995	Sümerbank'ın özelleştirilmesi
1995	Sektörün mikrodan mezo ve makro organizasyonlara geçişi
1995	Tekstil ve Giyim Anlaşması (ATC)
1996	Gümrük Birliği Anlaşması
1996	Türk tekstil ve hazır giyim firmalarının toplam sayısının 15.000'i geçmesi
1999	Sanayinin toplam ihracatta en yüksek paya erişmesi
2000	Türk ekonomisinde ekonomik kriz
2001	Sektördeki oyuncuların karlılığının azalması
2005	Dünya hazır giyim tüketiminin 930 milyar ABD dolarını geçmesi
2006	Dünya hazır giyim ihracatının 1 trilyon ABD dolarını geçmesi
2007	Tekstil ve hazır giyim sektörünün ihracat hacminde en yüksek noktaya ulaşması

Tekstil sektörü kendisine paralel olarak hazır giyim sektörünün de gelişimine önemli katkı sağlamıştır. AB ile Gümrük Birliği dikkate alınarak 1994 ve 1995 yıllarında yapılan ilave yatırımlarla birlikte Türkiye'de tekstil konusunda önemli miktarda üretim kapasitesi

oluşmuştur. Kurulu makine parkı açısından kapasite değerlendirildiğinde dünya kısa elyaf iğ kapasitesinin %3,7'si, uzun elyaf iğ kapasitesinin %5,2'si, OE-rotor iplik üretim kapasitesinin %6,4'ü, mekiksiz dokuma tezgahlarının %2,7'si, mekikli dokuma tezgahlarının %1,8'i ve yünlü dokuma tezgahlarının %5'i Türkiye'de bulunmaktadır (İTKİB 2005).

Tekstil sektörünün makine parkı genel olarak en yüksek teknoloji ile donanımlıdır ve Türkiye'de çok gelişmiş bir tekstil terbiye sanayi de bulunduğundan katma değeri yüksek, özellikli ürünler rahatlıkla üretilebilmekte ve pazarlanmaktadır (İTKİB 2005).

Hazır giyim sektörüne göre, daha sermaye yoğun bir yapısı bulunan tekstil sektöründe işletmeler genellikle orta büyüklükte örgütlenmiş olup; entegre büyük tesisler de bulunmaktadır. Türkiye genelinde ihracata yönelik üretim yapan 7.500 civarında tekstil imalatçısı bulunmaktadır. Tekstil mamülleri, kurulu kapasite ve üretim bakımından İstanbul, İzmir, Denizli, Bursa, Kahramanmaraş, Gaziantep gibi illerde yoğun olarak yapılmaktadır.

Günümüzde tekstil ve hazır giyim sanayi, tarımdan sonra en büyük istihdama sahip sanayi dalıdır ve ülkenin toplam ihracat gelirlerinin %17,8'ini sağlamaktadır. GSYİH'ya katkısı %8 oranındadır ve ülke imalat sanayinin üretiminin %16,3'ü bu alanda gerçekleşmektedir (İTKİB 2010).

Tekstil sektöründe İstanbul'u izleyen iller Bursa, Aydın, Tekirdağ ve Gaziantep olmuştur. Son dönemde bölgesel teşvikleri kullanarak, enerji ve istihdam avantajlarını değerlendirerek Kahramanmaraş önem kazanmaya başlamıştır. İstanbul'un gerilemesi ise bazı sanayilerin İstanbul dışına kaydırılması için bilinçli izlenen politikaların bir sonucudur. Değişik tekstil ürünleri dikkate alındığında Trakya, örme ve kumaş terbiyesinde; Bursa, sentetik kumaş dokumasında; Denizli, havlu ve ev tekstilinde ileri düzeydedir (TÜSİAD 2008).

Türkiye genelinde tekstil imalatı sektörünün öne çıktığı illerin dağılımı incelendiğinde ise 3 bölgede yaygınlaşma görülmektedir. Birinci bölge Adana, Yozgat, Diyarbakır ve Şanlıurfa dörtgeninden; ikinci bölge İzmir, Aydın, Denizli, Uşak ve Isparta illerinden; üçüncü bölge ise Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Bursa, Sakarya ve Yalova illerinden oluşmaktadır (Kalkınma Bakanlığı 2011).

3.3. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün Ülke Ekonomisindeki Yeri

Tekstil, hazır giyim, deri ve deri ürünleri sektörü, toplam ihracatın %20,1'ini, imalat sanayinde üretilen katma değer %15,5'ini sağlamaktadır (Sanayi Genel Müd. 2010).

Türkiye tekstil ve hazır giyim sektörü Çizelge 3.7' den görüleceği gibi 2008 yılı itibariyle sanayi üretiminin %16,6'sını, imalat sanayi üretiminin ise %20,7'sini gerçekleştirmektedir. İstihdam rakamları ele alındığında, sanayi istihdamının %25,3'ü, imalat sanayi istihdamının %27,4'ü ve toplam istihdamın %6,6'sı tekstil ve hazır giyim sektörü tarafından sağlanmaktadır. 2008 yılı itibariyle, tekstil ve hazır giyim sektörü genel ihracattaki payı %17,2 , genel ithalattaki payı ise %3,5'tir. Yaklaşık 55 bin firmanın faaliyette bulunduğu endüstride firmaların 1/4'ü aktif ihracatçı konumundadır. Bu bağlamda 500 büyük sanayi kuruluşunun 1/4'ü tekstil endüstrisinde faaliyet gösteren firmalardan oluşturmaktadır. Bu değerler, tekstil endüstrisinin Türkiye ekonomisi açısından ne kadar önemli bir değer taşıdığına işaret etmekte ve Türkiye'de tekstil sanayisinin diğer sanayi dallarına göre daha öncelikli kılınmaktadır (Yücel 2010).

Çizelge 3.7. 2000-2008 Yılları Arası Tekstil ve Hazır Giyim Genel Verileri (Yücel 2010)

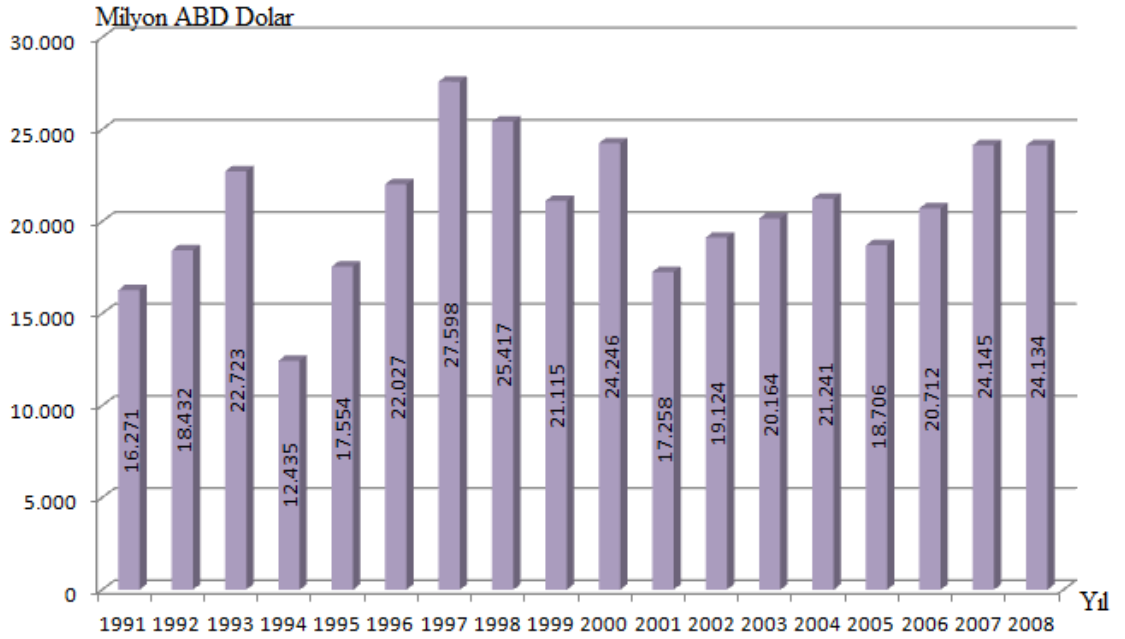
Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü Genel Verileri (%)									
Yıllar	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Toplam Üretim İçindeki Payı	9,1	8,7	8,2	6,6	5,4	3,8	3,9	3,7	3,2
Sanayi Üretimi İçindeki Payı	39,3	38,6	39	31,5	26,4	18,7	19,3	18,6	16,6
İmalat Üretimi İçindeki Payı	45,4	45,9	46,6	37,3	31,2	22,4	22,8	22,1	20,7
İstihdam İçindeki Payı	8,6	8,1	9,1	9,2	8,1	7,6	6,9	7,3	6,6
Sanayi İçindeki İstihdam Payı	29,6	29,6	32,1	31,7	31	28,5	27,4	27,3	25,3
İmalat İçindeki İstihdam Payı	31,7	32,2	34,9	34,2	33,3	30,5	29,4	29,3	27,4
Toplam İhracat İçindeki Payı	36,1	33	33,6	31,7	27,4	25,4	22,7	21	17,2
Toplam İthalat İçindeki Payı	3,8	4,7	5,5	5,1	4,4	3,9	3,7	3,9	3,5

Öte yandan TÜSİAD verileri esas alınarak oluşturulan aşağıdaki tabloya göre tekstil ürünleri imalatı, 2006 yılında %12,33'lük, istihdamda ise %16,91'lik paylarla imalat sanayi içinde en büyük sektör konumundadır (Çizelge 3.8).

Çizelge 3.8. Tekstil Ürünleri İmalatının Ülke Ekonomisindeki Yeri (TÜSİAD 2008)

	%
Katma Değerin İmalat Sanayi İçindeki Payı (2004)	12.88
Üretimin İmalat Sanayi İçindeki Payı ((2006)	12.33
Çalışanların İmalat Sanayi İstihdamı İçindeki Payı (2006)	16.91
Toplam İmalat Sanayi İthalatı İçindeki Payı (2007)	3.98
Toplam İmalat Sanayi İhracatı İçindeki Payı (2007)	10.70

Şekil 3.1'de ise tekstil ve hazır giyim sektörünün 1991-2008 yılları arası üretim değerleri verilmiş olup, sektörün 2008 yılında 25 milyar ABD dolarlık üretim seviyesini zorladığı görülmektedir. Diğer taraftan sektör, 1991-2008 yılları arasında ortalama %5,08 büyürken, 2001-2006 yılları arasında sektördeki üretim yıllık ortalama %1,41 oranında gerilemiştir. Aslında üretimdeki daralma eğiliminin 1998 yılında başlamasına ve 2001 ekonomik krizi ve 2005 yılında dünya ticaretinde miktar kısıtlamalarının kaldırılması gibi olumsuzluklara rağmen sektörün toparlandığını bu veriler ortaya koymaktadır (Yücel 2010).

Şekil 3.1. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün 1991-2008 Yılları Arası Üretim Değerleri (Milyon ABD Dolar) (Yücel 2010)

3.4. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörlerinin Sanayi ve İmalat Sanayi Üretimindeki Payı

Tekstil ürünleri imalatı ISIC Rev 3.1 sınıflandırma sistemine göre, tekstil elyafının hazırlanması, iplik haline getirilmesi ve tekstil dokumacılığını; daha sonra apre işlemini; başka yerde sınıflandırılmamış tekstil ürünleri ve trikotaj (örme) ürünleri imalatlarını kapsamaktadır. Daha genelleştirilmiş bir sınıflama ile tekstil imalatı iplik, dokuma (ve örme) ve terbiye olmak üzere üç farklı aşamada gruplanabilir (ISIC Rev3.1, 17 No'lu sektör). Giyim bu üç aşamayı izleyen dördüncü aşamadır ve ikili ayırımda üretim faaliyet sınıflamasında ayrı bir kodla (ISIC, Rev3.1, 18 nolu sektör) tanımlanmaktadır (TÜSİAD 2008).

Özel sektörün üretiminde en büyük payı tekstil iplikçiliği, dokumacılığı ve aprenmesi faaliyeti almaktadır ve bu pay son yıllarda azalmakla birlikte trikotaj ürünleri imalatı ve diğer tekstil ürünleri imalatı ile birlikte değerlendirildiğinde, yarıdan fazladır. İkinci büyük alt sektör ise giyim dışındaki tekstili kapsayan diğer tekstil ürünleri imalatıdır ve payı artmıştır. Tekstil ürünleri imalatı 2006 yılında imalat sanayinin %12,33'lük, istihdamda ise %16,91'lik paylarla imalat sanayi içinde en büyük sektördür (TÜSİAD 2008).

Türkiye İstatistik Kurumu 2004 yılı verilerine göre, tekstil ve hazır giyim sektörlerinin imalat sanayi içindeki payı %16,3'tür. İmalat sanayi üretimi, toplam sınıai üretiminin %86,92'sini, tekstil sektörü bu payın %10,88'ini, hazır giyim ise payın %5,42'sini oluşturmaktadır. Burada Türkiye İstatistik Kurumu'nun sanayi sınıflamasının kapsamı tam araştırılmamış olup, bir kısım suni ve sentetik tekstil elyafı üretiminin kimyasal madde üretimi imalatı arasına da karıştığı düşünülmektedir. Ama mevcut veriler itibariyle, tekstil ve hazır giyim sektörünün imalat sanayi üretiminde en yüksek payı aldığı görülmektedir (DPT 9 2007).

Öte yandan 2011-Kasım ayı verilerine göre, 11 ayda verilen yatırım teşvik belgelerinde öngörülen 49,5 milyar liralık sabit yatırım tutarının 23,4 milyar lirasının imalat sektöründe olduğu kaydedilmekte, imalat sektöründe 417 milyon lira ile dokuma ve hazır giyimin, 155 milyon lira ile ise gıda-içecek ürünleri sektörünün ön planda olduğu, turizm sektörünün ise hizmetler sektörü içinde 258 milyon liralık yatırımla ön sırada bulunduğunu ifade edilmektedir (Çağlayan 2012).

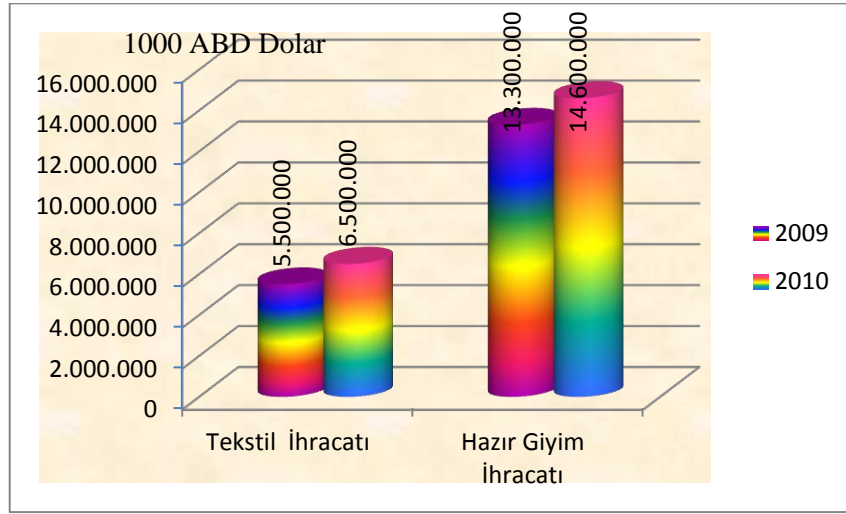
3.5. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü İhracat Performansı ve Yıllara Göre Değişimler

Türkiye 2011 yılında yüksek büyüme elde eden nadir ülkelerden biri olurken, tekstil ve hazır giyim sektörü de yeniden gözde olmuştur. Türkiye'nin toplam ihracatının %18,17 artarak tarihi rekorun kırıldığı 2011 yılında, hazır giyimde %10,7, tekstilde %21,9, deride %8,5, halıda ise %26,8 artış yaşanmıştır. Böylece tekstilde 7,9 milyar ABD Doları, hazır giyimde 16,2 milyar ABD Doları, deride 1,4 milyar ABD Doları, halıda ise 1,6 milyar ABD doları tutarında yıllık ihracat rakamlarına ulaşılmıştır (Çizelge 3.9) (Tekstil İşveren 2012).

Çizelge 3.9. Türkiye 2011 Yılı İhracat Verileri (ABD Dolar) (Tekstil İşveren 2012)

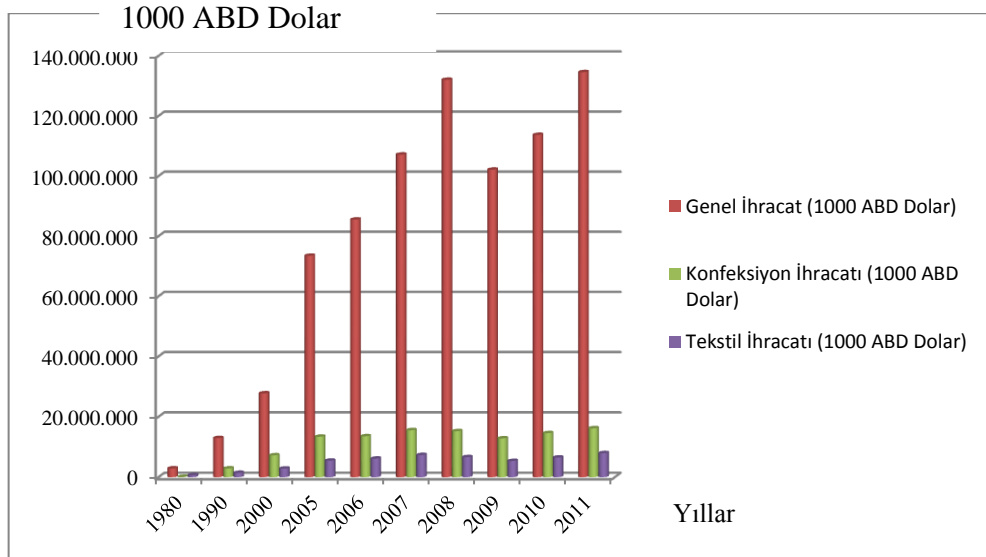
Sektör	Yıl		Artış (%)
	2010	2011	
Tekstil ve Hammaddeleri	6.552.737	7.953.651	21,94
Hazır Giyim	14.622.591	16.186.506	10,7
Halı	1.285.039	1.629.537	26,81
Deri ve Deri Mamulleri	1.327.832	1.440.441	8,48
Türkiye'nin Toplam İhracatı	113.883.219	134.571.338	18,17

Bir önceki yıllara at veriler incelendiğinde ise Türkiye'nin tekstil ihracatının 2010 yılında, 2009 yılına kıyasla %18,4 oranında artışla 6,56 milyar ABD dolara ulaştığı görülmektedir. Türkiye İhracatçılar Meclisi tarafından açıklanan verilere göre 2010 yılında Türkiye'den 14,6 milyar ABD doları değerinde hazır giyim ihracatı yapılmıştır. 2009 yılına kıyasla ihracatta, dolar bazında %10,1 oranında artış meydana gelmiştir (Şekil 3.2). Tekstil ve hazır giyim sektörü birlikte değerlendirildiğinde 21,2 milyar ABD dolarlık toplam ihracat rakamı ile Türkiye'de en fazla ihracat yapan sektör konumuna yükseldiği görülmektedir (İTKİB 2010).

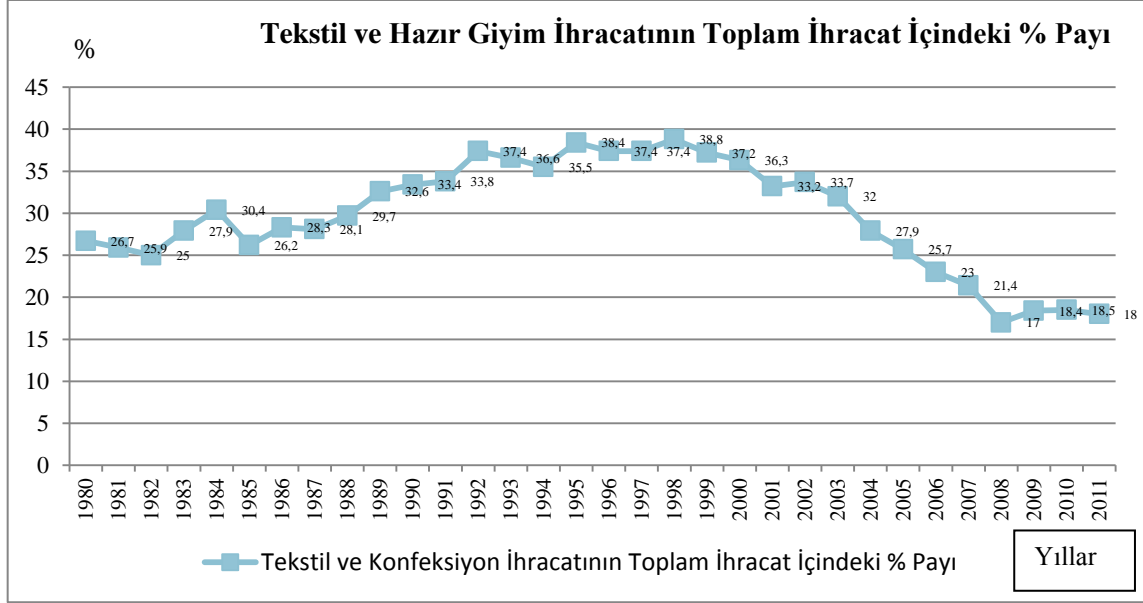
Şekil 3.2. 2009-2010 Yılları Tekstil ve Hazır Giyim İhracatı

Daha uzun dönem bazında değişimi ortaya koymak amacıyla genel ihracat, giyim ihracatı ve tekstil ihracatı verilerinin 1980 yılından günümüze kadar değişimi Şekil 3.3 ile grafik halinde sunulmaktadır. Değerlerden anlaşıldığı gibi 2008 yılına dek artış, ardından küresel krizin etkisiyle 2009 yılında ise düşüş, ve tekrar artış eğilimine geçildiği görülmektedir (1980-2010 yılları arasında Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün ihracat rakamlarının detaylı dökümü Ek-1’de verilmiştir).

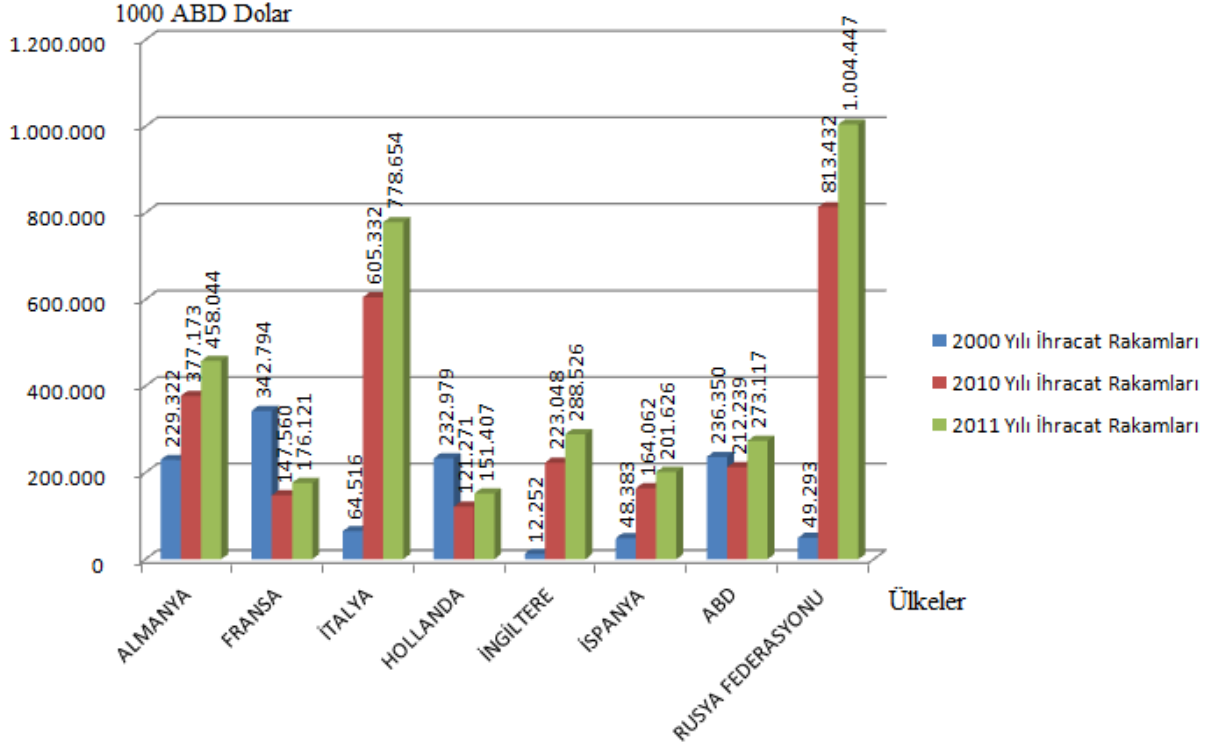
Şekil 3.3. Tekstil ve Hazır Giyim Genel İhracat Verilerinin Karşılaştırılması (İTKİB 2012)

Aşağıda Şekil 3.4'te ise Türk tekstil ve hazır giyim ihracatının toplam ihracat içindeki % payının yıllara göre değişimi görülmektedir. Son dönemdeki veriler incelendiğinde, 2008 yılına göre 2010 yılında, ihracatın arttığı görülmektedir.

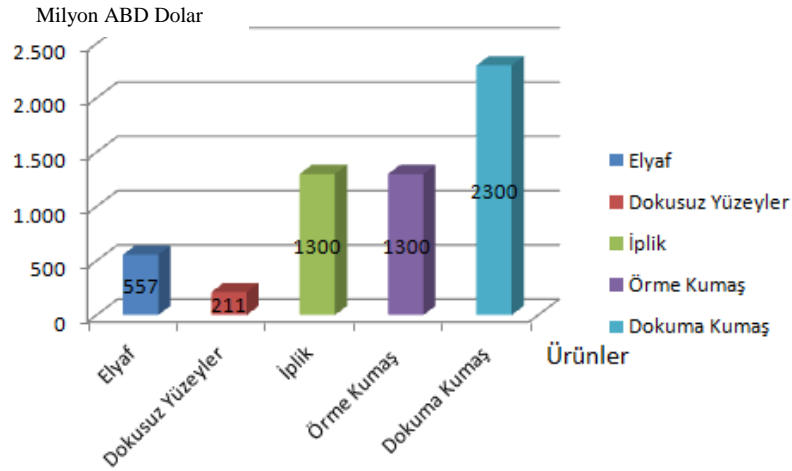
Şekil 3.4. Tekstil ve Hazır Giyim İhracatlarının Toplam İhracat İçindeki Payı (İTKİB 2012)

Söz konusu ihracatın gerçekleştirildiği ülkeler incelendiğinde ise, 2010 ve 2011 yıllarında Türkiye'den en fazla tekstil ve hammaddeleri ihraç edilen ülkeler Rusya Federasyonu, İtalya, Almanya, Romanya, Polonya, İran, İngiltere, Mısır, Bulgaristan ve ABD olarak sıralanmaktadır (Şekil 3.5). Öte yandan 2010 yılında en yüksek oranlı ihracat artışının görüldüğü pazar %44,2 artış oranı ile Rusya olurken, en düşük oranlı ihracat artışının görüldüğü pazar %1,1 ile Polonya olmuştur (İTKİB 2010). 2010 ve 2011 yılları, 2000 yılı ile kıyaslandığında Rusya'ya ihracat artışının %500, İtalya'ya ise %800 civarında gerçekleşmiş olduğu görülmektedir (Belirtilen yıllara ait ihracat rakamlarının detaylı dökümü Ek-2'de verilmiştir).

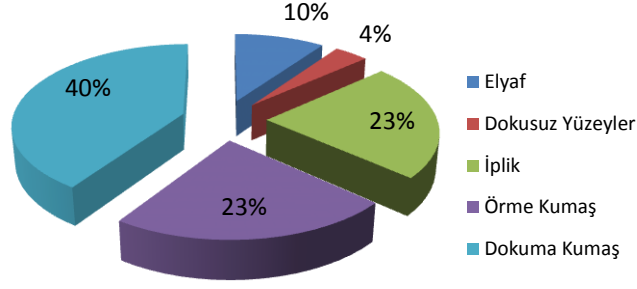

Şekil 3.5. Türkiye'nin Tekstil İhracatı Yaptığı Önemli Ülkeler (İTKİB 2012)

Ülkemizin söz konusu ihracatı, ürün grupları bazında incelendiğinde 2,3 milyar ABD dolar ihracat rakamı ile dokuma kumaşın en yüksek paya sahip olduğu görülmektedir (Şekil 3.6). Dolayısıyla Türkiye'nin gerçekleştirdiği tekstil ihracatının değer olarak yaklaşık yarısını dokuma ve örme kumaşlar oluşturmakta, dokuma kumaşlar Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı tekstil ürünleri içinde birinci sırada yer alırken, örme kumaşlar ve iplik ikinci sırayı paylaşmaktadır (Şekil 3.7).

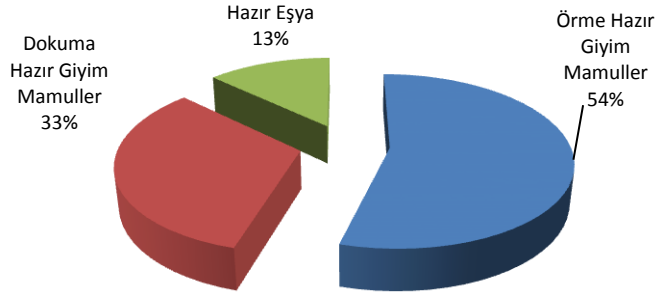

Şekil 3.6. Tekstil Ürün Bazında İhracat Rakamlarının Dağılımı (2010 Yılı) (İTKİB 2010)

Şekil 3.7. Tekstil Ürünleri Bazında İhracat Oranları (İTKİB 2010)

Ürün bazında Türkiye'nin hazır giyim ihracatı incelendiğinde ise, ağırlıklı ürün grubu örme hazır giyim mamulleri olduğu görülmektedir (Şekil 3.8).

Şekil 3.8. 2010 Yılı Hazır Giyim İhracatının Ürün Grubu Bazında Dağılımı (%)

(İTKİB 2010)

3.6. Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörlerinin Ülkeye Sağladığı İstihdam

Ülkemiz tekstil ve hazır giyim sanayinde kayıt dışılık dikkate alındığında, 450.000 kadarı tekstil sanayinde, 1.500.000 kadarı da hazır giyim sanayinde olmak üzere, 2.000.000 civarında kişinin çalıştığı tahmin edilmektedir (Sanayi Genel Müd. 2010). Çalışma Bakanlığı'nın 2008 Temmuz istatistiklerine göre ise Türkiye'de dokuma iş kolunda kayıtlı çalışan işçi sayısı 592 bin olarak belirtilirken, toplamda 3 milyona yakın işçinin bu sektörde çalıştığı telaffuz edilmektedir (Öziplik-İş Sendikası Raporu 2009). Öte yandan bir başka kaynağa göre, özellikle giyim alt sektörünün emek yoğun karakteri nedeniyle, tekstil sektörünün toplam yaklaşık 27.500 işyerinde 523.000 kayıtlı kişiye istihdam sağladığı, sektör yaygın yan sanayi ağı ile birlikte iki milyona yaklaşan çalışanıyla önemli bir sosyal işleve

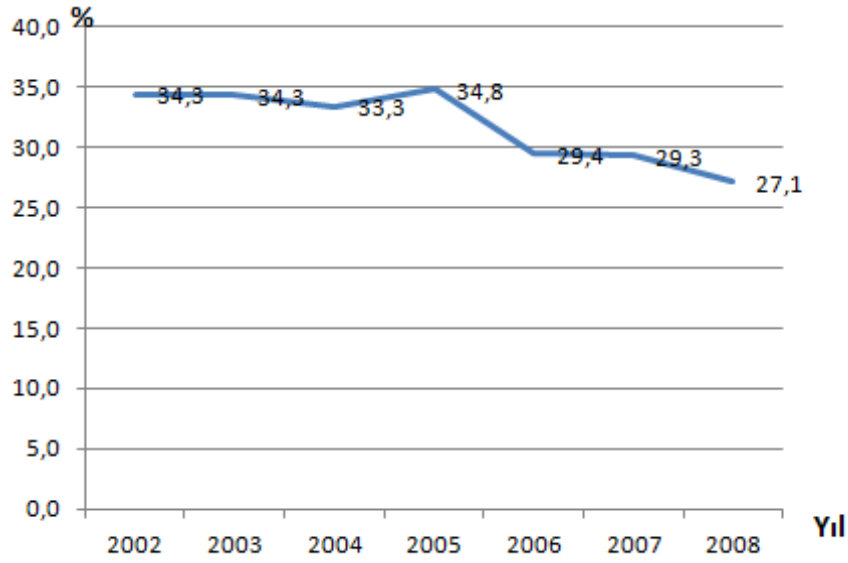
sahip olduğu ifade edilmektedir (İGİAD 2009). Günümüzde Türkiye'nin ilk 500 işletmesinin %20'si tekstil ve hazır giyim sanayinde faaliyet göstermektedir (Eraslan 2008).

Öte yandan tekstil, hazır giyim ve deri sektörleri birlikte değerlendirildiğinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 2010 yılı kayıtlarına göre toplam sektörlerde faaliyet gösteren toplam 47.773 işyerinde kayıtlı 778.683 kişi çalışmakta olup bunların %65'inin sendikalı olduğu tahmin edilmektedir (Çizelge 3.10). Sonuç olarak, 2008 yılında tekstil ve hazır giyim imalatı istihdamda %27,1'lik paya sahiptir. Bu oran 2000-2005 yılları arasında %34 civarında iken 2006 yılında %29,4'e düşmüştür. 2006 yılında tekstil ürünleri imalatı istihdamda %16,91 ile imalat sektöründeki en büyük paya sahip olup, bu oran kayıtlı istihdama dayanan bir oran olup, kayıt dışı istihdam dahil değildir. Şekil 3.9 incelendiğinde, tekstil ürünleri imalatında istihdam artışının toplam imalat sektöründeki artışın gerisinde kalarak % payının düşüş gösterdiği görülmektedir. Bu sektördeki üretim artışının daha hızlı olduğu düşünülürse, tekstilde işgücünden giderek artan oranda tasarruf eden makine yatırımlarının bu sonuç üzerinde etkili olduğu söylenebilir (TÜSİAD 2008). Çalışanların cinsiyet bakımından dağılımına bakıldığında ise, 2009 yılında TİSK'e kayıtlı 43 tekstil işletmesinde yapılan bir araştırmaya göre çalışanların 23,8'i bayan %76,2'si ise erkek olarak tespit edilmiştir (Sanayi Gen. Müd. 2010).

Çizelge 3.10. Nace Rev.1.1.2 Basamak Düzeyinde, Girişim ve Çalışan Sayısı (Sanayi Gen. Müd. 2010)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Girişimci Sayısı									
Genel	1.506.504	1.740.611	2.002.835	2.393.578	2.473.841	2.567.644	2.538.098	*	*
İmalat sanayi	218.517	236.377	281.024	302.459	309.841	316.584	321.663	*	*
Tekstil	18.609	21.101	24.514	26.146	25.656	23.488	24.056	14.092	14.410
Giyim	31.128	34.810	45.938	42.439	47.284	51.525	48.563	26.827	28.276
Deri	5.045	6.299	7.733	10.157	9.666	8.443	7.200	4.540	5.087
Çalışan Sayısı									
Genel	6.206.273	6.693.552	7.539.852	8.939.894	9.419.476	9.807.707	10.087.665	*	*
İmalat sanayi	2.135.057	2.184.669	2.402.160	2.266.496	2.684.240	2.777.247	2.858.594	*	*
Tekstil	400.079	399.514	408.330	408.938	403.614	402.611	373.617	327.202	350.389
Giyim	333.285	349.918	392.598	379.793	386.398	409.714	400.677	352.553	383.063
Deri	41.938	41.519	46.109	49.913	55.550	50.430	51.323	37.495	45.231

*Veriler TÜİK tarafından açıklanmamıştır.

Şekil 3.9. İmalat Sektöründe Tekstil ve Hazır Giyim İstidamında Yıllara Göre Değişim (%)

Türk tekstil ve hazır giyim sanayi, KOBİ ağırlıklı bir sektör olup, özellikle hazır giyim sanayindeki kayıt dışılığın %50'nin üzerinde olması nedeniyle, işletme sayısı hakkındaki tahminler bile çok büyük farklılıklar göstermektedir. 35.000 ile 70.000 arasında değişen işletme sayısı tahminlerinden hangisi doğru olursa olsun, tekstil ve hazır giyim sanayinin Türkiye'nin en büyük ve en yaygın sanayi dalı olduğu gerçeği çok açıktır. TÜİK (DİE) tarafından bildirilen rakamlar, özellikle hazır giyim sanayi için çok daha düşük rakamlardır. (Çizelge 3.11) (DPT 9 2007).

Çizelge 3.11. Tekstil ve Hazır Giyim Sanayinde İstihdam (DPT 9 2007)

	Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari Kadro	Toplam
Tekstil	8.459	11.040	35.002	472.101	50.203	576.805
Örme Hazır Giyim	1.205	1.723	9.547	166.029	17.845	196.349
Dokuma Hazır Giyim	1.729	2.781	14.668	265.793	23.492	308.463
Toplam	11.393	15.544	59.217	903.923	91.540	1.081.617

3.7. Tekstil ve Hazır Giyim İşletmelerinde Kuruluş Sayısı ve Kapasite Kullanım Oranları

Sektörde faaliyet gösteren firma sayısı hakkındaki değerlendirmeler farklılık göstermektedir. Devlet Planlama Teşkilatı Dokuzuncu Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu'nda toplam firma sayısının 40.000 ile 80.000 arasında değiştiği ortaya konmuştur. Sektör üretimi Marmara ve Ege Bölgesinde özellikle yoğunlaşmış durumdadır. İstanbul, Bursa, Tekirdağ ve İzmir illeri sektörün kurulu kapasite ve üretim açısından yoğun olduğu illerin başında gelmektedir (İTKİB 2005).

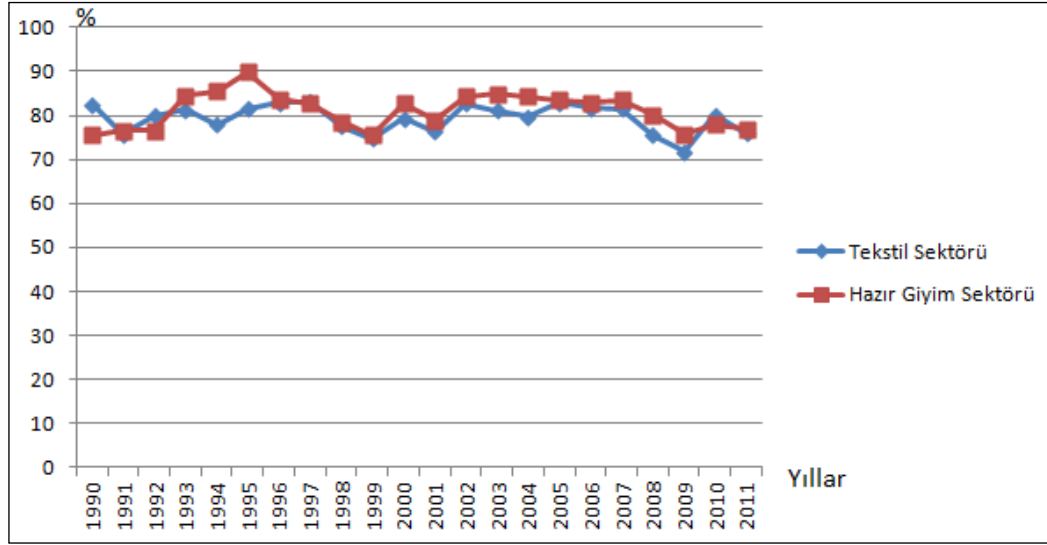
Çizelge 3.12. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü İşletme Sayıları (Sanayi Genel Müd. 2010)

Kuruluş Sayısı								
Yıllar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tekstil Sektörü	23.012	21.098	24.503	26.148	25.656	23.489	21.113	16.423
Hazır Giyim Sektörü	34.298	34.778	45.936	42.439	47.284	51.527	49.222	41.716
Toplam	57.310	55.876	70.439	68.587	72.940	75.016	60.335	58.139

Çizelge 3.12'de tekstil ve hazır giyim sektöründeki kuruluş sayıları verilmiştir. Çizelge 3.12 incelendiğinde sektörde kuruluş sayısının 2007 yılına kadar düzenli olarak arttığı ancak 2008 yılı ile birlikte hızlı düşüşler yaşadığı ve 2002 yılı değerlerine geri döndüğü görülmektedir. Bunda 2008 yılı mali krizinin etkisinin olduğu söylenebilir. Ayrıca sektörde ihracata yönelik üretim yapan ve yüzde 90'ı KOBİ niteliğinde 18.500'in üzerinde imalatçı firma bulunmaktadır. Bu firmaların yaklaşık 11.000'i hazır giyimde, 8.500'ü de tekstil alanında faaliyet göstermektedir (Sanayi Genel Müd. 2010).

Diğer taraftan tekstil ve hazır giyim sektörünün 1995 yılına kadar göstermiş olduğu performans ve uluslararası rekabet potansiyeli, sektörde teknolojik yatırımların artmasına neden olmuştur. Gümrük Birliği Anlaşması sonrası tekstil ve hazır giyim ihracatındaki miktar kısıtlamalarının kaldırılacağı beklentisi ile sektöre yapılan yatırımlar çok büyük boyutlara kadar ulaşmış plansız ve aşırı büyüme kaçınılmaz olmuştur. Yapılan bu yatırımlar sonucunda Türkiye'nin iplik üretim kapasitesi; 2.300.000 ton kısa elyaf (pamuk ve benzeri) iplik, 400.000 ton uzun elyaf (yün ve benzeri) iplik, 800.000 ton filament (kesiksiz) iplik, olmak üzere toplam 3.500.000 tondur. Dokuma alanında Türkiye'deki toplam kurulu dokuma kapasitesinin 1.350.000 ton civarında olduğu tahmin edilmektedir. Örmeye ise 2.250.000 ton'luk bir kapasite söz konusudur. Son yıllarda çorap sanayi, diğer tekstil alt sektörlerine

nazaran daha hızlı bir gelişme göstermiş olup, çorap sanayinin kapasitesi yeni yapılan yatırımlarla 200 milyon düzinenin üstüne çıkmıştır. Halı ve teknik tekstiller bakımından, Türkiye’de 200.000 tonun üzerinde bir üretim kapasitesi bulunmaktadır. Halı ve özel teknik tekstil ürünleri için de 200.000 tona yakın bir kapasitenin bulunduğu kabul edilirse, bu gruptaki toplam üretim kapasitesi 400.000 tondur (Sanayi Genel Müd. 2010).

Şekil 3.10. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü 1990-2011 Yılları Arası Kapasite Kullanımı (İTKİB 2012)

Ancak mevcut kapasiteden ziyade bu kapasitenin fiili kullanımı önemlidir. Çünkü atıl kalan kapasite diğer sektörlere yapılacak yatırımların fırsat maliyetidir. Tekstil ve hazır giyim sektörünün kapasite kullanım oranları Ek-3’te verilmiştir. Şekil 3.10’dan da görüleceği üzere tekstil ve giyim sektöründe kapasite kullanım oranları 1990 – 2009 yılları arası istikrarlı bir seyir izlemekle birlikte son iki yılda nispeten düşüş eğilimi göstermektedir. Ortalama olarak yıllık %20’lik bir atıl kapasite söz konusu olmasına karşın sektörün kapasite kullanım oranı son yıllarda imalat sanayindeki kapasite kullanımının üstünde seyretmektedir (İTKİB 2010).

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından en son açıklanan verilere göre, tekstil sektörü için 2010 Aralık ayında %80,1 olarak verilen kapasite kullanım oranı, 2011 yılı Aralık ayı itibariyle %76’ya düşmüş ve %5,1 oranında azalmıştır. Hazır giyim sanayinde ise 2010 yılında %78 olan kapasite kullanım oranı 1 puan gerileyerek %77’ye düşmüş ve %1,3 oranında azalmıştır (İTKİB 2012).

3.8. Trakya Bölgesi'nin Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü Açısından Önemi

Avrupa ile Asya kıtaları arasındaki coğrafi, kültürel ve ticari bir geçiş bölgesi olan Türkiye'nin topraklarının büyük bir kısmı Asya kıtasında, küçük bir kısmı ise Avrupa kıtasında yer almaktadır. Trakya Bölgesi, Türkiye'nin Avrupa kıtası üzerindeki topraklarını oluşturmaktadır. Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli illerinden meydana gelen Trakya Bölgesi'nin yüzölçümü (göller hariç) 18.665 km²'dir. TÜİK'in 2009 yılı verileri itibariyle nüfusu 1.511.952'dir. Bölgede toplam 83 belediye, 26 ilçe ve 678 köy bulunmaktadır. Karadeniz, Marmara Denizi ve Ege Denizi olmak üzere üç denize kıyısı bulunmaktadır (Trakya Kalkınma Ajansı 2010) (Şekil 3.11).

Şekil 3.11. Trakya Bölgesi (Trakya Kalkınma Ajansı 2010)

Bölgenin dikkat çeken üç temel karakteristiği söz konusudur. Bunlardan birincisi, tarıma elverişli arazi oranının oldukça yüksek olması iken, ikincisi tarımsal faaliyetlerin yoğunluğudur. Üçüncü karakteristik ise, Kocaeli-İstanbul-Çorlu-Lüleburgaz hattı üzerinde D-100 Karayolu etrafında konumlanmış olan sanayi bölgelerinin önemli bir kısmının bölge içinde yer almasıdır (KOSGEB 2008).

Bölge genelinde özellikle tarıma dayalı sanayide yüksek bir yatırım potansiyeli dikkat çekmekte olup, bunu sırasıyla tekstil sektörü, makine sanayi ve elektrik-elektronik sektörü takip etmektedir. Bu doğrultuda, sanayi alanında tekstil, gıda ve deri işlemenin öne çıkan sektörler olduğu söylenebilir.

Özellikle Tekirdağ ilinin İstanbul'a coğrafi yakınlığının etkisi ile Çorlu ve Çerkezköy ilçeleri sektörlerin yoğun olarak faaliyet gösterdiği merkezler olarak ön plana çıkmaktadır (Şekil 3.12). Bu durum kentin toplam sanayi portföyüne de yansımıştır. Nitekim il sınırlarında faaliyet gösteren sanayi tesislerinin önemli bir bölümü tekstil ve hazır giyim işletmelerinden oluşmaktadır (KOSGEB 2008).

Şekil 3.12. Trakya Bölgesi-Çerkezköy OSB Genel Görünüşü

Bölge sanayisi, 2010 yılında bünyesinde 1.809 sanayi kuruluşunu barındırır hale gelmiştir. Bölgede sanayi siciline kayıtlı 1.809 işletmenin 1.277 adedi Tekirdağ, 265 adedi Edirne ve 267 adedi Kırklareli illerinde yer almaktadır. Tekirdağ, bölgede sanayinin %70'ini bünyesinde barındıran yoğunlaşma noktası olarak ön plana çıkmaktadır (Trakya Kalkınma Ajansı 2010). 2011 yılı verilerine göre ise bölgede 1709 işletme bulunmaktadır. Bölgede kapasite raporu alıp sanayi siciline kayıtlı olan bu işletmelerin 1178 adedi Tekirdağ il sınırları içerisinde, 280 adedi Kırklareli ilinde ve 251 adedi ise Edirne'de bulunmaktadır (TOBB Sanayi Veritabanı 2012).

Tekirdağ, bölge genelinde sahip olduğu bu güçlü sanayi varlığı ile “Türkiye İmalat Sanayi Gelişmişlik Sırasında” 5. sırada yer alırken, Kırklareli 14. sırada, Edirne ise 30. sırada yer almaktadır (Çizelge 3.13). Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu (URAK) tarafından yapılan “İller Arası Rekabet Endeksi” nde Tekirdağ ülke genelinde 7.sırada yer alarak bölgenin en rekabetçi ili iken, Edirne 25. ve Kırklareli 28. sırada yer almaktadır (İller Arası Rekabetçilik Analizi 2009-2010)

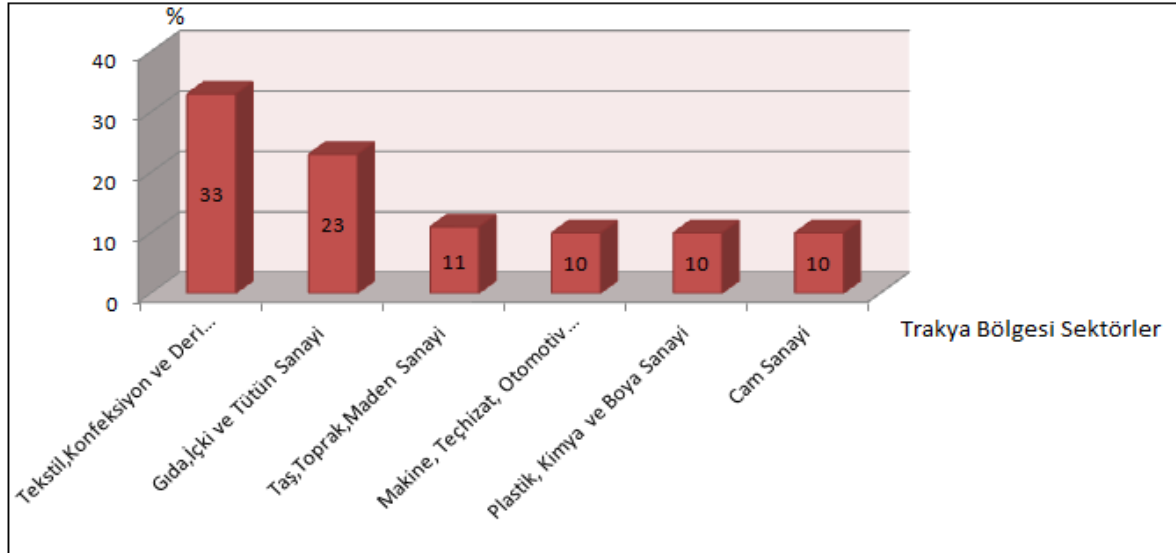
Çizelge 3.13. Trakya Bölgesi İller Arası Rekabet Endeksi Sıraları (İller Arası Rekabetçilik Analizi 2009-2010)

	TR 21 Trakya	Tekirdağ	Edirne	Kırklareli
İller Arası Rekabet Endeksi Sırası		7	25	28
İller Arası Rekabet Endeksi		29,81	22,14	20,11
İmalat Sanayi Gelişmişlik Sırası	5	5	30	14

“TOBB Sanayi Veritabanı” kayıtlarına göre bölgede ağırlıklı olarak tekstil ve gıda sanayi ön plana çıkmaktadır. Tekstil, örme, hazır giyim ve deri sanayinde Bölgede toplam 680 işletme yer alırken gıda, içki ve tütün sanayinde toplam 675 işletme faaliyet göstermektedir. Bölgede

sanayi siciline kayıtlı firmaların dağılımına göz atıldığında ise yine tekstil, dokuma, giyim ve deri sanayi %33'lük pay ile ilk sırada yer alırken onu, %23'lük payla gıda, içki ve tütün sanayi, %11'lik payla taş, toprak ve maden sanayi, %10'luk paylarla makine, teçhizat, otomotiv yan sanayi ile plastik, kimya, boya ve cam sanayi takip etmektedir (Trakya Kalkınma Ajansı 2010) (Şekil 3.13).

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği sanayi veritabanı bilgilerine göre Trakya'da faaliyet gösteren çeşitli kapasitelerdeki 680 adet tekstil, hazır giyim ve deri sanayi işletmesinin 536'sı Tekirdağ, 50'si Edirne ve 94'ü ise Kırklareli ilinde bulunmaktadır. Tekstil ve deri sektöründe faaliyet gösteren firmaların Marmara Bölgesi içinde %74'ü İstanbul, %16'sı Bursa, %6'sı Trakya Bölgesi'nde bulunmaktadır. Trakya Bölgesi içindeki dağılıma göre ise tekstil sektörü %79 oranla Tekirdağ ilinde yoğunlaşmıştır (Ergene Havzası Planı 2009).

Şekil 3.13. Sektörel Olarak Firmaların Dağılım Payları (%) (Trakya Kalkınma Ajansı 2010)

Türkiye, kurulu kapasite açısından tekstil sektöründe dünyanın sayılı ülkeleri arasında yer almaktadır. Türkiye'deki tekstil işletmelerinin önemli bir bölümü ise, %3,32'si, Trakya Bölgesi özelinde Tekirdağ ilinde yer almaktadır (Tr 21 Trakya Bölge Planı 2010-2013). Bölgede bulunan firmaların çoğunun merkezinin İstanbul'da bulunduğu ve söz konusu firmaların İstanbul Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıtlı bulunduğu göz önüne alınırsa, Tekirdağ ilinde kayıtlarının bulunmayışı dolayısıyla mevcut işletme sayısından çok daha düşük bir oranla karşılanması olağandır. Bölgede tekstil sanayi ağırlıklı olarak; iplik, dokuma ile örme sanayi alt sektörlerine yoğunlaşmış durumda olup, sektör ileriki dönemde yapılabilecek olan

kümelenme çalışmaları ile çevreye duyarlı olarak geliştirilebilir bir yapıdadır (Trakya Kalkınma Ajansı 2010).

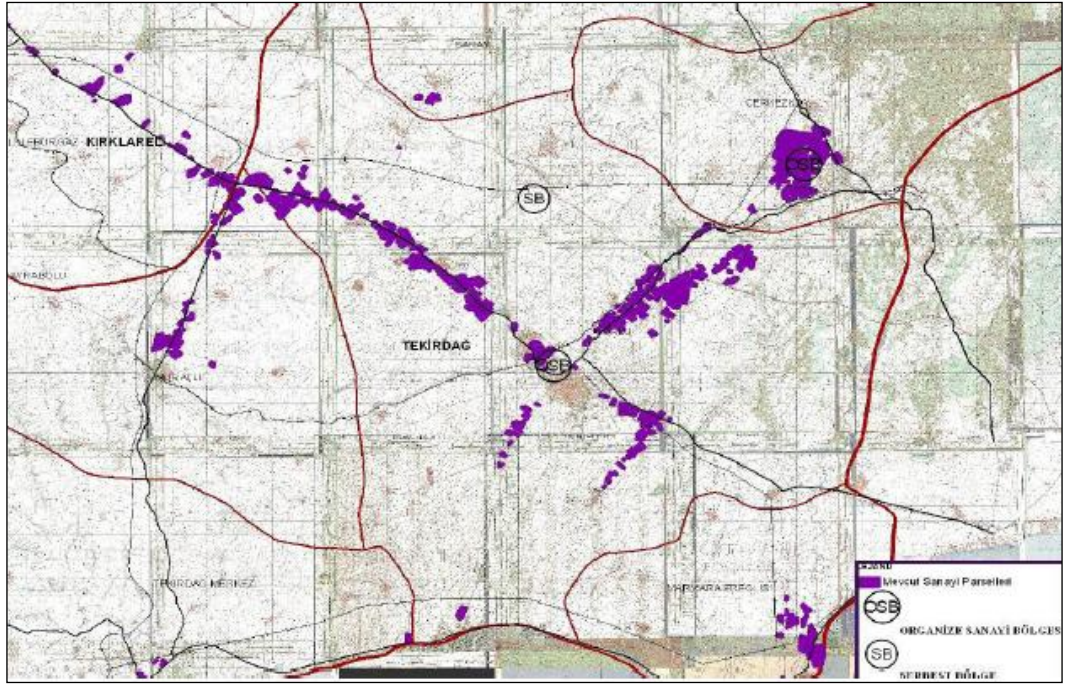
Trakya Bölgesinde mevcut planlı sanayi alanlarının dağılımı incelendiğinde, Tekirdağ, bölge genelindeki toplam sanayi alanının %74'üne, Kırklareli %19'una ve Edirne ise %7'sine sahiptir. Sanayi alanlarının en yoğun olduğu ilçeler ise sırasıyla Çorlu, Çerkezköy, Lüleburgaz ve Kırklareli Merkez olarak ön plana çıkmaktadır. Planlı sanayi alanları, Çorlu-Edirne D-100 Karayolu aksı üzerinde yerleşmiş durumdadır.

Sanayinin yoğunlaşma alanları;

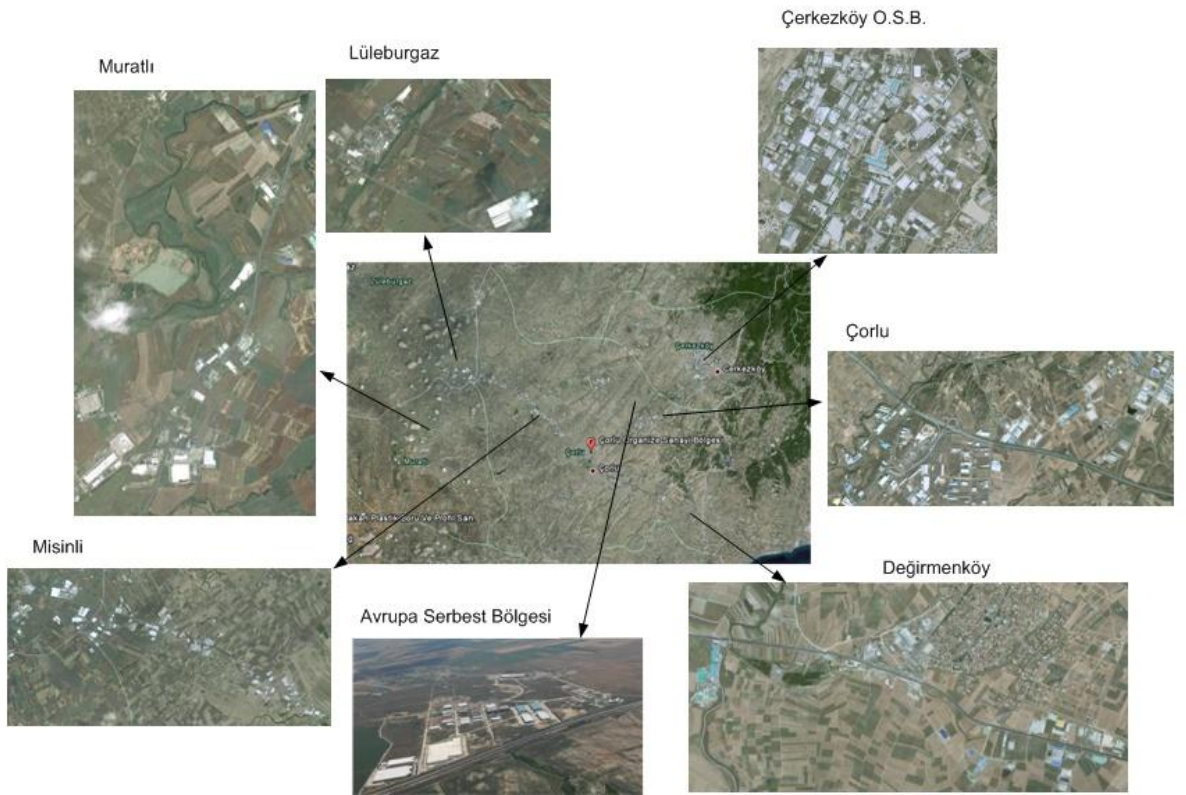
- Çorlu-Velimeşe-Veliköy-Çerkezköy aksı
- Çorlu-Marmaracık-Ulaş-Vakıflar-Misinli-Büyükkarıştıran-Lüleburgaz
- Çorlu-Türkgücü Köyü
- Çorlu-Tekirdağ yolu
- D-100 Karayolu-Evrensekiz-Ahmetbey
- Büyükkarıştıran-Muratlı
- Uzunköprü-Keşan olarak ön plana çıkmaktadır (Ergene Havzası Planı 2009).

Tekirdağ ili, Çorlu ve Çerkezköy sanayi alanları nedeniyle yukarıda da bahsedildiği gibi mevcut sanayi potansiyeli ve eğilimi açısından diğer iki ilden ayrılmaktadır. Özellikle Çorlu-Edirne D-100 Karayolu aksı üzerinde gelişmiş plansız sanayi alanları tüm Trakya mevcut sanayi alanlarının yaklaşık %70'ini oluşturmaktadır. Aşağıda söz konusu sanayi alanları işaretli olarak gösterilmektedir (Şekil 3.14). Şekilde Kırklareli ili Lüleburgaz ilçesinde de yine Edirne D-100 Karayolu aksı üzerinde yoğunlaşan sanayi alanları görülmektedir. Özellikle Büyükkarıştıran mevkiinde yoğunlaşan mevcut sanayi alanları, Kırklareli ilinin en yoğun sanayi bölgesini oluşturmaktadır. Merkez ve Babaeski ilçeleri, Lüleburgaz'dan sonra en yoğun sanayi faaliyetinin görüldüğü ilçelerdir (Trakya Kalkınma Ajansı 2010).

Öte yandan Türkiye'nin en büyük özel serbest bölgelerinden biri olan Avrupa Serbest Bölgesi, Trakya'nın sanayi merkezi konumundaki Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde, 2.000.000 m²'lik bir alan üzerinde, toplam 127 firma ile faaliyet göstermektedir (Şekil 3.15). Stratejik konumu nedeniyle Türkiye'nin dış ticaretinde önemli bir rol oynayan Avrupa Serbest Bölgesi, 2008 yılı itibariyle 2 milyar ABD dolara yaklaşan ticaret hacmi ile modern bir teknokent ve sanayi bölgesidir (Trakya Kalkınma Ajansı 2011).

Şekil 3.14. Çerkezköy, Çorlu, Muratlı D-100 Aksı Mevcut Sanayi Alanları (Trakya Kalkınma Ajansı 2010)

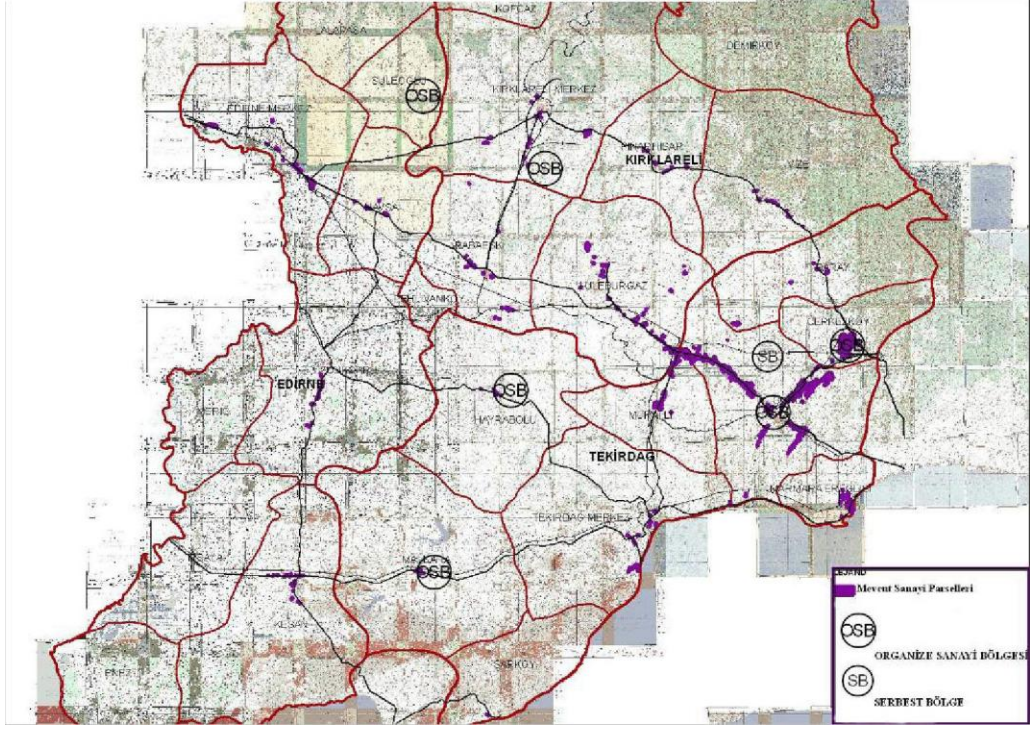

Şekil 3.15. Çorlu-Çerkezköy Bölgesinde Sanayi Tesisleri Kümelenmelerine Örnekler (Göktepe 2010)

Trakya Bölgesi'nde 4'ü Tekirdağ, 1'i Edirne ve 1'i Kırklareli'nde olmak üzere 6 adet organize sanayi bölgesi ve 18 adet küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. Bunun yanında bölgede henüz faaliyete geçmemiş biri Keşan Organize Sanayi Bölgesi diğeri ise Kırklareli Asrey inşaat Aslan Özel Organize Sanayi Bölgesi olmak üzere iki OSB daha bulunmaktadır (Trakya Kalkınma Ajansı 2011). Kırklareli Asrey İnşaat Aslan Özel Organize Sanayi Bölgesi ise Türkiye'nin ilk özel sanayi bölgesi olup Vize'de konumlandırılmıştır (Şekil 3.16).

Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi'nde başta tekstil (%40) olmak üzere kimya (%11), demir-çelik, plastik, elektrik-elektronik, cam, gıda, kağıt, lastik, içki, orman v.b. sektörlerde üretim yapan işletmelerin sayısının sürekli artış halinde olduğu görülmektedir. Tekstil işletmeleri toplam işletmelerin %40'ını oluşturmaktadır. 40.000 kişiden fazla kişiye istihdam sağlayan bölgenin ihracatı ise yaklaşık 2 milyar ABD dolar'dır (İnce 2011) .

Çerkezköy Sanayiciler Derneği'nden alınan verilere göre Ç.O.S.B.'de faaliyet gösteren firmaların toplam üretim kapasitesi yaklaşık 12.000.000.000 €/yıl olup, tekstil imalatı değeri yaklaşık 4.000.000.000 €/yıl'dır. Bölgede özellikle tekstilde, Avrupa'nın tanınmış markalarına hazır giyim ihracatı yapan firmalar bulunmaktadır. İTKİB üyesi firmaların 2009 yılı toplam tekstil ihracatı 14.031.934.869 ABD doları, 2010 yılı ilk 7 ayda ise 9.591.689.872 ABD dolar'dır. İhracat rakamlarının içinde en büyük pay 2009 yılında 9.606.622.410 ABD dolar ile hazır giyim sektörüdür. 2010 yılında da hazır giyim 6.560.905.939 ABD dolar ile en büyük paya sahiptir. Bölgedeki üretim tesislerinin büyük çoğunluğunun merkezi İstanbul'da olduğundan ancak %5'i Çerkezköy Gümrük Müdürlüğü'ne kayıtlıdır. Bu nedenle bölgenin ihracat rakamları çok yüksek değildir. 2010 yılında Çerkezköy Gümrük Müdürlüğü'ne kayıtlı olarak gerçekleştirilen tekstil ihracatı 35.100.552 ABD dolar ile sınırlı kalmıştır. Bu da toplam ihracatın %1'i bile değildir (Temiroğlu 2010).

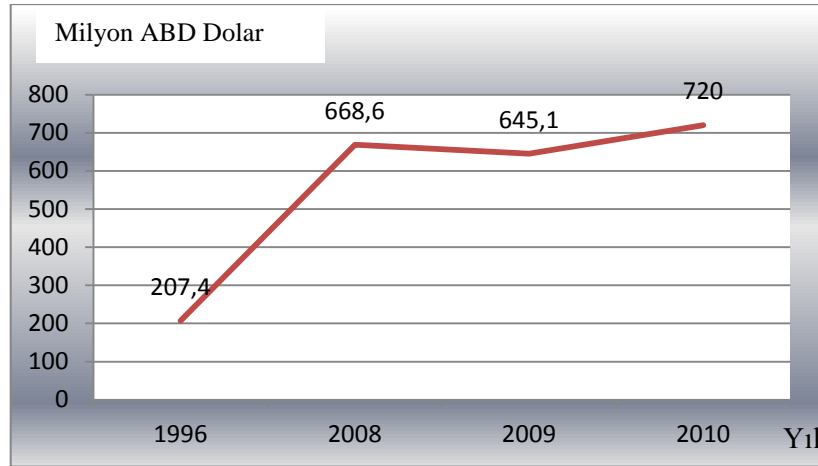

Şekil 3.16. Trakya Alt Bölgesi Mevcut Sanayi Alanları (İnce 2010)

Trakya Bölgesi'nde üretim yapan işletmelerin yönetim merkezlerinin İstanbul'da olması, bölge dış ticaret hacmini olduğundan daha düşük göstermektedir. Bu ise illerin ihracat ve ithalatlarının hesaplanmasında vergi kimlik numaralarının esas alınmasından kaynaklanmaktadır.

Bölgenin dış ticaretinde Tekirdağ ilk sırada yer almaktadır. 2010 yılında Trakya ihracatının yaklaşık %76'sı Tekirdağ, %13'ü Kırklareli ve %11'i ise Edirne'ye aittir. İthalatta da %67 ile Tekirdağ'ın ağırlığı devam etmekte, bu ili %22 ile Edirne ve %11 ile Kırklareli izlemektedir (Çatalbaş 2011).

1996 yılında 207,4 milyon ABD doları olan bölge ihracatı, 2010 yılında yaklaşık 720 milyon ABD dolara yükselmiştir. Fakat ihracattaki artış hızı 2007 yılından sonra yavaşlamıştır. 2008 yılının üçüncü çeyreği ile birlikte etkileri daha fazla hissedilen küresel mali kriz ile birlikte hem bölge hem de Türkiye ihracatı daralmıştır. 2008-2009 döneminde bölge ihracatı 668,6 milyon ABD dolardan 645,1 milyon ABD dolarına düşmüştür (Şekil 3.17).

Şekil 3.17. Bölge İhracatının Yıllara Göre Değişimi (Çatalbaş 2011)

Mart 2011’de ise Türkiye’nin ihracatı yaklaşık 31,5 milyar ABD dolar iken, bölge ihracatı yaklaşık 197,8 milyon ABD dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu durumda Türkiye ihracatının %0,62’si bölge tarafından karşılanmaktadır (Çatalbaş 2011).

Çizelge 3.14’e göre Trakya Bölgesi’nin 2006 yılı ihracatının %76,2’sini tekstil ve hazır giyim ürünleri oluşturmaktadır. 2006 yılında %76,2 olan bu oran 2010 yılında %67,1’e düşmüştür.

Çizelge 3.14. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörlerinin Bölge İhracatındaki Payları (Çatalbaş 2011)

	2002	2006	2010
Tekirdağ (%)	33,2	32,9	28,7
Kırklareli (%)	38,2	11,8	19,1
Edirne (%)	7,3	31,5	19,3
Toplam (%)	78,7	76,2	67,1

Sektör ihracatlarının il ihracatındaki yüzde paylarıdır. Giyim eşyaları (kürk hariç), tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstilleri, trikotaj ürünleri ve giyim eşyası dışındaki hazır tekstil ürünlerini kapsamaktadır. (Ek-4’te tablo ayrıntıları verilmiştir.)

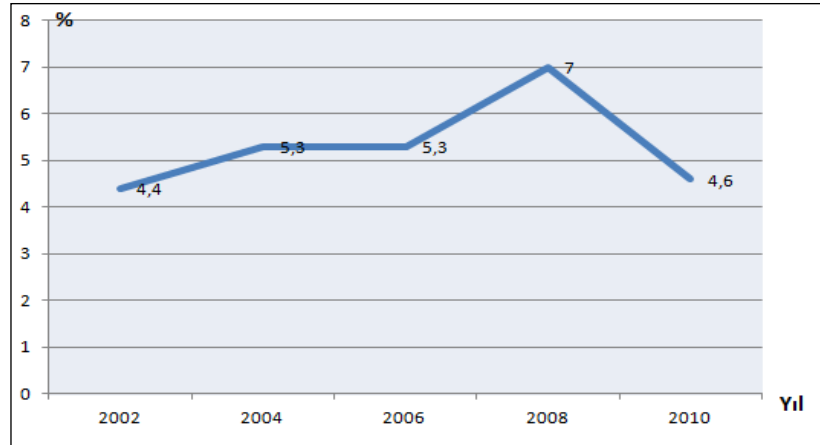
Çatalbaş (2011) tarafından yayınlanan çalışma verileri incelendiğinde; Türkiye ihracatında Trakya Bölgesi tekstil ve hazır giyim sektörlerinin % payları Çizelge 3.5’te verildiği gibidir. Çizelge, Türkiye ihracatına en fazla katkı sağlayan ilk 30 sektöre göre düzenlenmiştir. Elde edilen verilere göre, Türkiye tekstil ve hazır giyim ihracatının ortalama %5’i Trakya Bölgesi tarafından sağlanmaktadır (Şekil 3.18). Ancak merkezleri İstanbul’da

bulunan işletmeler, İstanbul Sanayi ve Ticaret Odası ve İstanbul Vergi Daireleri'ne kayıtlı olduklarından, söz konusu işletmelerin ihracat payları bu rakama dahil değildir.

Çizelge 3.15. Trakya Bölgesi'nde Tekstil ve Hazır Giyim Sektörlerinin Türkiye İhracatındaki % Payı (Çatalbaş 2011)

**Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü Dağılımı	Yıllar				
	2002	2004	2006	2008	2010
Halı ve Kilim (%)	2,6	2	0,9	0	0
Giyim Eşyası(Kürk Hariç)(%)	1	1	0,9	1,1	0
Trikotaj(Örme) Ürünleri	0	1,5	1,4	1,2	1,8
Başka Yerde Sınıflandırılmamış Tekstil Ürünleri (%)	0	0	1,1	1,4	1,9
Suni Sentetik Elyaf	0	0	0	2,3	0
Tekstil Elyafından İplik ve Dokunmuş Tekstil(%)	1	0,8	1	1	0,9
Giyim Eşyası Dışındaki Hazır Tekstil Ürünleri	0,8	0	0	0	0
Trakya Bölgesi'nde Tekstil ve Hazır Giyim Sektörlerinin Türkiye İhracatındaki %	4,4	5,3	5,3	7	4,6

**Sektörün Türkiye İhracatındaki yüzdesidir.

Şekil 3.18. Trakya Bölgesi'nde Tekstil ve Hazır Giyim Sektörlerinin Türkiye İhracatındaki % Payı

4. MATERYAL VE METOT

4.1. Materyal

Trakya Bölgesi'nde yer alan tekstil işletmelerinin genel profilinin ortaya konulması ve işletmelerin üniversite iş birliğine bakış açılarının ve Ar-Ge durumlarının araştırıldığı bu çalışmada, araştırmaya ait veriler iki aşamalı olarak toplanmıştır.

Birinci aşamada, bölgede Tekirdağ ve Kırklareli olmak üzere, toplam 2 ilde faaliyet gösteren tekstil işletmelerinin, Ticaret ve Sanayi Odaları, Sanayi ve İl Ticaret Müdürlükleri gibi kanallar vasıtasıyla firma listelerine ulaşılmıştır. İkinci aşamada, yardımcı materyal olarak, konuyla ilgili yapılan çeşitli araştırma ve inceleme sonuçlarından, seminer, sempozyum, kongre için hazırlanmış bildirilerden, Trakya Bölgesi'nde bulunan çeşitli sanayi odalarının kayıtlarından, tekstil ve hazır giyim sanayi ile ilgili süreli yayınlarından, bu konuda faaliyet gösteren, İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB) başta olmak üzere, Devlet İstatistik Enstitüsü, Devlet Planlama Teşkilatı gibi çeşitli kuruluşların yayınlarından, üniversitelerin çeşitli birimleri tarafından gerçekleştirilen araştırmalardan, makalelerden, ayrıca konu ile ilgilenen çeşitli kamu ve özel sektör yetkililerinden geniş ölçüde yararlanılmıştır.

Çalışmada karma anket tekniğinden yararlanılmıştır. Trakya bölgesi, 3 ayrı bölgeye bölünerek incelenmiştir (Büyük bir metropol olduğundan ve daha çok Üniversite çevresindeki işletmeler hedeflendiğinden İstanbul ili bu çalışmanın dışında tutulmuştur). Söz konusu bölgeler:

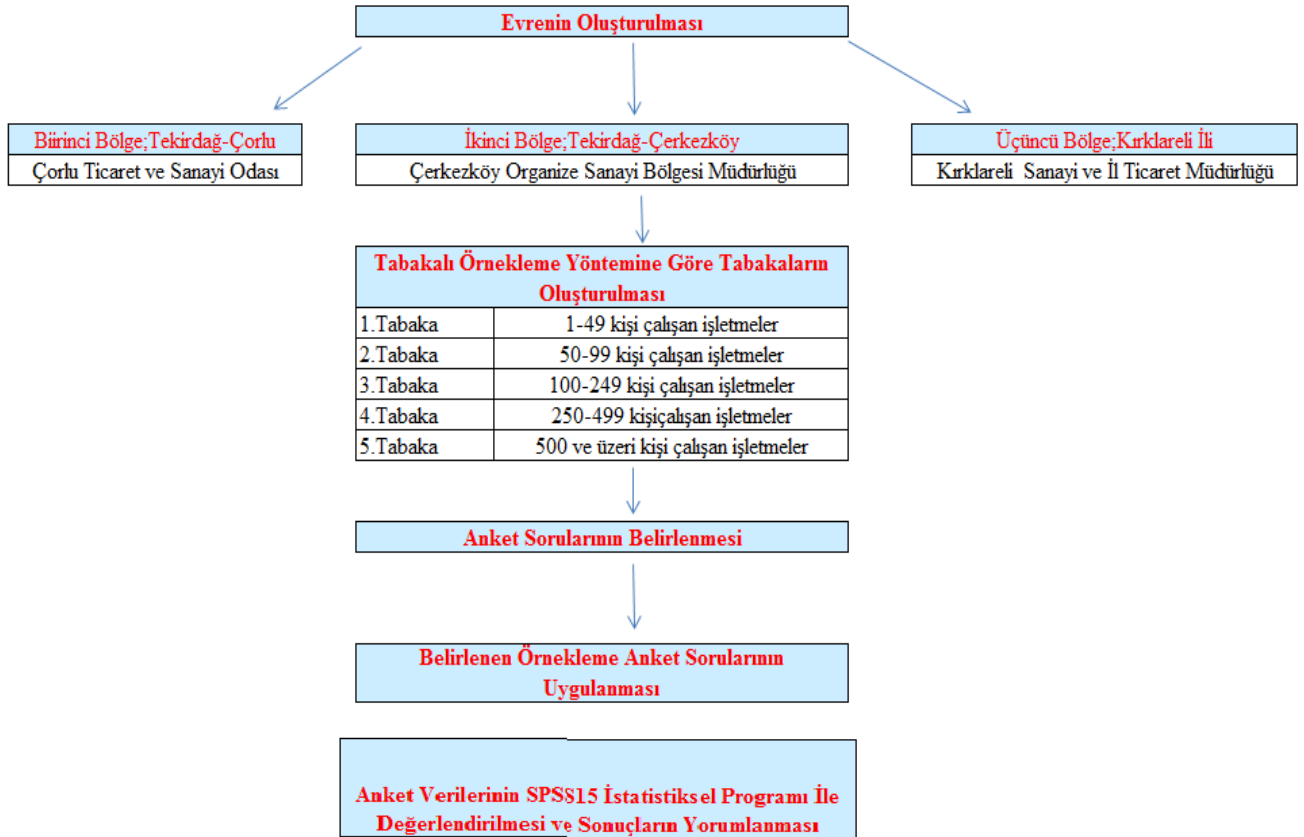
- Tekirdağ-Çorlu bölgesi,
- Tekirdağ-Çerkezköy bölgesi
- Kırklareli bölgesi

4.2. Yöntem

Araştırmada izlenen yönetime ait iş akışı genel olarak Şekil 4.1 ile özet halde sunulmaktadır. İzlenen yöntem kısaca özetlenecek olursa; öncelikle evrenin oluşturulması amacıyla, Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası, Çerkezköy O.S.B. Müdürlüğü ve Kırklareli Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü'nden işletme bilgileri elde edilmiştir. Bu şekilde evren oluşturulduktan sonra, tabakalı örnekleme metoduna karar verilmiş ve evren çalışan sayılarına

göre 5 tabakaya ayrılarak her tabaka için örneklem büyüklükleri hesaplanmış ve anket soruları belirlenmiştir. Anket soruları belirlendikten sonra ön uygulama yapılmış ve anketin uygulanabilirliği araştırılmıştır. Anket belirlenen işletmeler ile karma yöntem ile cevaplandırılmış ve sonuçlar SPSS15 istatistiksel yazılım programında değerlendirilmiştir.

Aşağıdaki bölümlerde söz konusu aşamalar sırasıyla daha detaylı bir şekilde açıklanmaktadır.

Şekil 4.1. Araştırmada İzlenen Temel İş Akışı

4.2.1. Evren

Herhangi bir araştırma ya da gözlem alanına giren obje ve bireylerin tümüne evren denir. Evreni tam olarak betimlenmiş bireyler ya da gözlemler grubudur. Başka bir deyişle incelenmek istenen birimlerin meydana getirdiği, gözlenebilir ortak karakteristiklere sahip

objelerin oluşturduğu, belli bir kurala uyan öğelerden oluşmuş topluluğa evren denir. Evren, araştırma kapsamına giren gruptur (Kaptan 1998).

Çalışmada örnekleme olarak, evrendeki alt grupların örnekleme temsil edilmelerinin garanti altına alındığı örnekleme olan tabakalı örnekleme kullanılmaktadır. Tabakalı örneklemede evren önde iki ya da daha çok tabakaya-alt-evrene ayrılır; Bu tabakalanma tek bir ölçüte göre ya da iki ya da daha çok ölçütün birleştirilmesine göre yapılabilir. Bu yöntemde evren benzer alt evrenlere –tabakalara ayrıldığından alt evrenlere ait varyansların daha küçük olmasına, dolayısıyla daha küçük örneklemlerle daha temsili istatistiklere ulaşılabilir (Balcı 2006).

Örnekleme adımıyla işletme büyüklüklerini tespit etmek için her bir işletmenin çalıştırdığı personel sayısı göz önüne alınmıştır. İşçi sayıları, araştırma kapsamındaki illerde bulunan işletmelerin Sanayi ve Ticaret İl Müdürlükleri ve Ticaret ve Sanayi Odası kayıtlarından elde edilmiştir. Bu bilgilerden yararlanılarak işletme büyüklük gruplarına göre tabakalara ayrılarak basit tesadüfi örnekleme yapılmıştır.

Popülasyonu, çalışan sayısına göre alt tabakalara ayırırken kullanılmak üzere, farklı kurumlara ait farklı sınıflandırmalar mevcuttur (Tanımlarda sadece çalışan sayıları esas alınmıştır) (Çolakoğlu 2002). Bunlar şu şekilde özetlenebilir:

Avrupa Birliğinde KOBİ Tanımı: 50 kişiden az işçi çalıştıran işletmeler küçük işletme; 250 kişiden az işçi çalıştıran işletmeler KOBİ tanımına uymaktadır.

KOSGEB KOBİ Tanımı (3624 Sayılı Kanun): 1-50 işçi çalıştıran imalat sanayi işletmeleri küçük sanayi; 51-150 işçi çalıştıran imalat sanayi işletmeleri orta ölçekli sanayi işletmeleridir.

HALKBANK KOBİ Tanımı: 1-250 kişi çalıştıran işletmeler normal KOBİ tanımına uymaktadır.

EXİMBANK KOBİ Tanımı: 1-200 işçi çalıştıran imalat sanayi işletmeleri KOBİ tanımına uymaktadır.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI KOBİ Tanımı: 1-9 işçi çalıştıran işletmeler çok küçük ölçekli işletmeler, 10-49 işçi çalıştıran işletmeler küçük ölçekli işletmeler ve 50-250 işçi çalıştıran işletmeler orta ölçekli işletmeler olarak tanımlanmaktadır.

DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI KOBİ Tanımı: 1-200 işçi çalıştıran işletmelerdir.

DİE ve DPT KOBİ Tanımı: 1-9 işçi çalıştıran işletmeler çok küçük ölçekli işletmeler, 10-49 işçi çalıştıran işletmeler küçük ölçekli işletmeler ve 50-99 işçi çalıştıran işletmeler orta ölçekli işletmeler olarak tanımlanmaktadır.

TOSYÖV KOBİ Tanımı: 1-5 işçi çalıştıran işletmeler çok küçük ölçekli işletmeler, 5-100 işçi çalıştıran işletmeler küçük ölçekli işletmeler ve 100-200 işçi çalıştıran işletmeler orta ölçekli işletmeler olarak tanımlanmaktadır.

Yukardaki tanımlardan görüldüğü gibi kurumdan kuruma KOBİ tanımının değişmesi sebebiyle tez çalışmasında tabakalar 1-49, 50-99, 100-249, 250-499 ve 500 ve üzeri çalışana sahip işletmeler olmak üzere 5 tabakaya ayrılmıştır. Bu şekilde yapılan sınıflandırma ile DİE ve DPT'ye ve ayrıca Avrupa Birliği tanımına göre sınıflandırma yapılabilmektedir. Çalışmada tabakaların her birinden örneklem bulunacak şekilde çalışan sayıları sınıflandırılmıştır. Pratik bir araştırmada toplanan verilerin çözümünde örneklem karakteristikleri alt gruplara bölünürken her tabakada en azından 30 birim bulunmalıdır (Balcı 2006).

Çalışmada, evrenin belirlenmesi ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koyabilmek için, anket çalışması yapılmasına karar verilmiş ve bölgedeki tekstil işletmelerinin belirlenmesi için, il ve ilçelerdeki Sanayi ve Ticaret Odaları ve Sanayi ve İl Ticaret Müdürlükleri'nin kayıtlarına ulaşılmıştır. Sonuç olarak Trakya Bölgesi'nde, çalışma için seçilmiş bulunan 3 bölgede faaliyet gösteren toplam 312 tekstil işletmesi evren (ana kütle) olarak belirlenmiştir.

4.2.1.1. Trakya Bölgesi'nde Bulunan Tekstil İşletmelerinin Sınıflandırılması

Ekonomide sektörler başta üretim faaliyetleri, ürünler ve dış ticaret olmak üzere değişik konularda sınıflandırılabilir. Faaliyet sınıflamaları, ekonomik faaliyetleri homojen kategorilerde gruplandırmayı ve uluslararası karşılaştırmalar yapılabilmesini hedeflemektedir. Türkiye yakın zamana kadar Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması'nı (International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC)) kullanmakta olup, halen de kullanmaya devam etmektedir (TUSİAD 2008). ISIC, Birleşmiş Milletler İstatistik Ofisi tarafından geliştirilmiştir. Ancak, daha sonra AB ile entegrasyon çerçevesinde ortak istatistik kullanımını sağlayabilmek için, ISIC sınıflamasına paralel olarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (Statistical Classification of Economic Activities in the European Community, NACE) da kullanılmaya başlanmıştır. NACE, ISIC sınıflamasına dayanan ve AB'ye üye ülkelerin zorunlu olarak kullanması gereken sınıflamadır. Bu genel faaliyet sınıflamasına ek olarak tanımlanan mallar çeşitlendikçe sınıflamalar revize edilmektedir. Bu revizyonlar sonucunda kullanılan sınıflamalar, faaliyet sınıflama kodunun yanı sıra hangi revizyonu temsil ettiklerini gösteren bir kısaltma ile gösterilmektedirler. Yaygın olarak kullanılan ISIC

sınıflama sisteminde dört ayrı revizyon yapılmıştır. Bunlar, ISIC Rev.2, Rev.3, Rev.3.1 ve Rev.4'tür. NACE ise NACE Rev.1, Rev.1.1 ve Rev.2 olarak tanımlıdır (TÜSİAD 2008).

Tekstil ürünleri imalatı (13) ISIC Rev.4 sınıflandırma sistemine göre birinci basamakta (13.1) tekstil elyafının hazırlanması, iplik haline getirilmesi (13.1.1) ve tekstil dokumacılığını (13.1.2); dokumanın aprelenmesi işlemini (13.1.3); tekstil ürünleri ve trikotaj (örme) (13.9.1) ürünleri imalatlarını kapsamaktadır (ISIC Rev.4 2008). Daha genelleştirilmiş bir sınıflama ile tekstil imalatı iplik, dokuma (ve örme) ve terbiye olmak üzere üç farklı aşamada gruplanabilir. Çoğu zaman “tekstil sektörü” giyim ürünleri üretimini tanımlamak için de kullanılmaktadır. Ancak, hazır giyim bu üç aşamayı izleyen dördüncü aşamadır ve ikili ayırımında üretim faaliyet sınıflamasında ayrı bir kodla (ISIC, Rev.4, 14 No'lu sektör) tanımlanmaktadır. Bu nedenle 14 nolu sektör olarak giyim ve kürk üretimi belirlenmiştir. 14.10 ise kürk üretiminin haricinde tüm giyim ürünlerini kapsamaktadır (TÜSİAD 2008).

Yine NACE sınıflandırmasında, ISIC sınıflandırmasıyla benzer şekilde, tekstil ürünleri imalatı 13. Sektör olarak belirtilmiştir. Tekstil elyafının hazırlanması, iplik haline getirilmesi (13.10), tekstil dokumacılığı (13.20), tekstil ürünlerinin bitim işlemleri (13.30) ,tekstil ürünleri ve trikotaj (örme ve tığ işi kumaş üretimi) (13.91) olarak belirtilmiştir. Giyim sektörü ise 14. sektör olarak belirtilmektedir (Çizelge 4.1).

Çalışmada, tekstil işletmelerinin sınıflandırılması amacıyla NACE Rev 2 kullanılmıştır. İşletmeler, Çizelge 4.1'de verilen gruplara sınıflandırılarak, bölgenin genel profili çıkartılmış olup, incelenen üç farklı bölgeye ait genel profil aşağıdaki bölümde özetlenmiştir.

Çizelge 4.1. NACE ve ISIC Sınıflandırma Sistemlerine Göre Tekstil Sektörü (NACE Rev.2 2008)

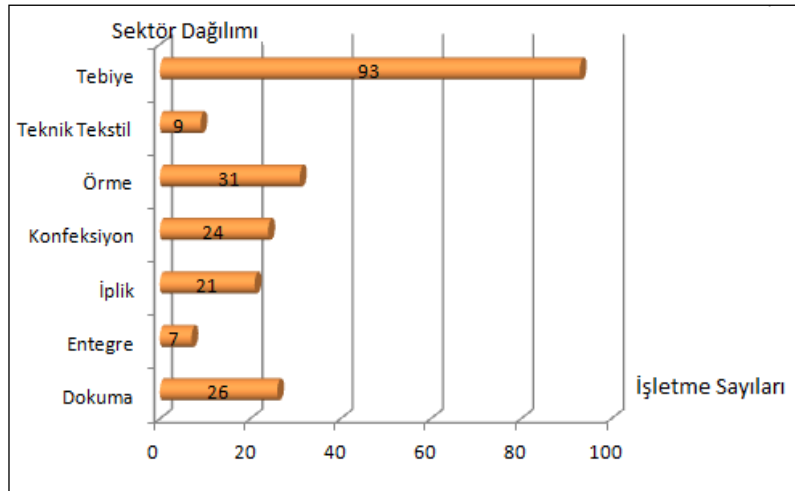
NACE Rev 2 KODLARI	ISIC Rev 4 KODLARI	TEKSTİL ALT SEKTÖR
13	13	Tekstil Ürünleri İmalatı
13.1.0	13.1.1	Tekstil Elyafının Eğrilmesi ve Hazırlık İşlemi
13.2.0	13.1.2	Tekstil Dokumacılığı
13.3	13.1.3	Tekstil Ürünlerinin Bitim İşlemleri
13.9.1	13.9.1	Örme ve Tığ İşİ Kumaş Üretimi
13.9.6	13.9.6	Teknik ve Endüstriyel Tekstillerin Üretimi
13.9.9	13.9.9	Diğer Tekstillerin Üretimi*
14.1	14.1.0	Giyim Eşyası Üretimi

*13.9.9 olarak sınıflandırmada bulunan alt sektör tüller ve diğer ağ kumaşları imalatı ile parçalar, şeritler ya da motifler halinde dantel, nakış imalatını da kapsamaktadır.

4.2.1.2. Birinci Bölge: Tekirdağ-Çorlu Bölgesi

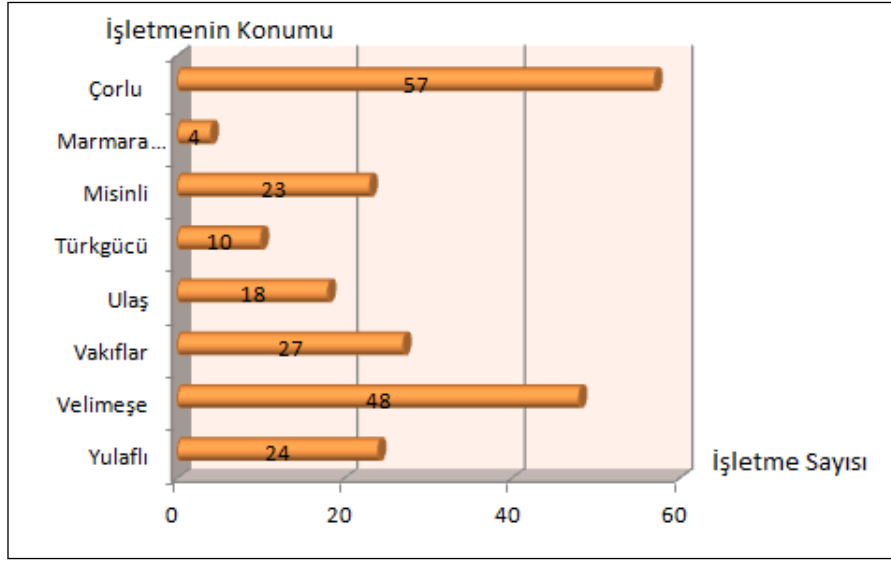
Trakya Bölgesi'nde sanayi işletmelerinin en yoğun olduğu il Tekirdağ'dır. Daha önce belirtildiği gibi Trakya Kalkınma Ajansı verilerine göre 2010 yılında Tekirdağ ilinde “gıda ürünleri ve içecek imalatı”, “tekstil ürünleri imalatı”, “giyim eşyası imalatı ve kürkün işlenmesi ve boyanması”, “derinin tabaklanması ve işlenmesi”, “makine ve teçhizat imalatı” sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde tekstil işletmelerinin dağılımı ise Şekil 4.2'de yer almaktadır.

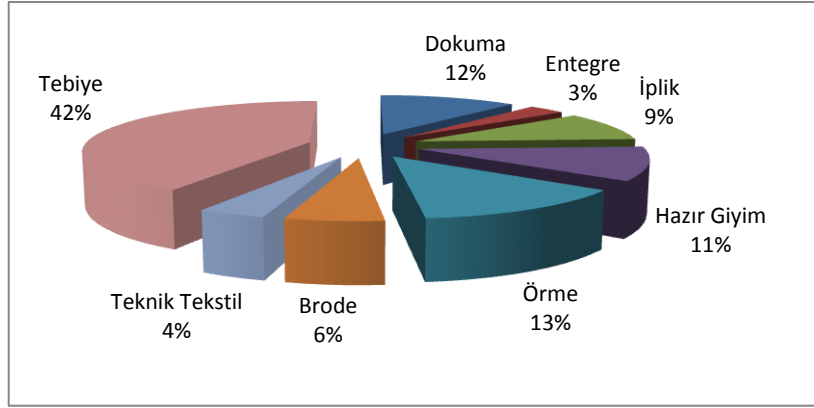

Şekil 4.2. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün Çorlu Bölgesinde Dağılımı (Ç.T.S.O. 2011)

Çorlu Ticaret ve Sanayi Odasından elde edilen verilere göre işletmelerin bölgedeki lokasyonları sınıflandırıldığında ise Şekil 4.3'te sunulan dağılım elde edilmiştir. Buna göre şekilden görüldüğü gibi tekstil işletmelerinin çoğunun Çorlu civarında olmasının yanında, Velimeşe ve Vakıflar beldelerinde yoğunluk bulunmaktadır. Öte yandan, Çorlu'da bulunan 211 işletmenin 93 adedi terbiye işletmesidir, yani terbiye işletmelerinin diğer işletmeler arasındaki oranı %42'dir (Şekil 4.4).

Şekil 4.3. Çorlu İlçesinde Tekstil İşletmelerinin Konumlarına Göre Dağılımı (Ç.T.S.O. 2011)

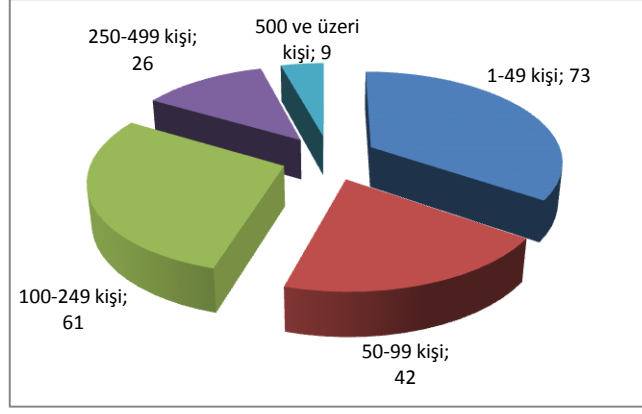

Şekil 4.4. Çorlu İlçesinde Tekstil ve Hazır Giyim İşletmelerinin Dağılımı (Ç.T.S.O. 2011)

Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası'ndan elde edilen verilere göre, Çorlu bölgesinde bulunan işletmeler, çalışan sayısına göre sınıflandırıldığında ise Çizelge 4.2 elde edilmektedir. Dağılım grafik olarak gösterildiğinde; 1-49 arasında çalışan sayısına sahip olan işletmeler %34,5; 50-99 çalışan sayısına sahip işletmeler %19,9; 100-249 çalışan sayısına sahip olan işletmeler %28,9; 250-499 çalışan sayısına sahip olan işletmeler %12,3 ve 500 ve üzerinde çalışana sahip olan işletmeler ise %4,2'lik paya sahiptir (Şekil 4.5).

Çizelge 4.2. Çorlu İlçesinde Bulunan İşletmelerin Çalışan Sayısına Göre Sınıflandırılması

Çalışan Sayısı	İşletme Sayısı	%
1-49	73	34.5
50-99	42	19.9
100-249	61	28.9
250-499	26	12,3
500 ve üzeri	9	4.2

Şekil 4.5. Çorlu İlçesinde Çalışan Sayısına Göre Tekstil İşletmelerinin % Dağılımı (Ç.T.S.O. 2011)

4.2.1.3. İkinci Bölge: Tekirdağ-Çerkezköy Bölgesi

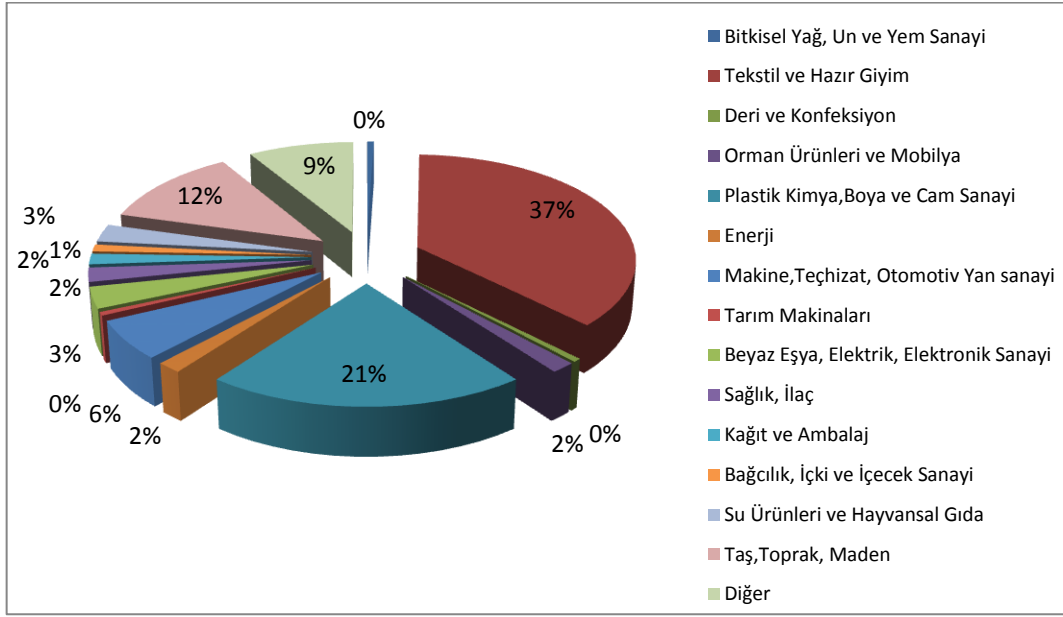
Çerkezköy Organize Sanayi Müdürlüğü'nden elde edilen verilere göre Organize Sanayi Bölge'sinde toplam 184 işletme bulunmaktadır ve işletmelerin sektör bazında dağılımı Çizelge 4.3'te verildiği gibidir.

Çizelge 4.3. Çerkezköy O.S.B. İşletme ve İşçi Sayısı Dağılımı (Ç.O.S.B. 2011)

SEKTÖR	SEKTÖRDEKİ FİRMA SAYISI	SEKTÖRDE TOPLAM ÇALIŞAN SAYISI
Bitkisel Yağ, Un ve Yem Sanayi	1	48
Tekstil ve Hazır Giyim	68	12.128
Deri ve Konfeksiyon	1	676
Orman Ürünleri ve Mobilya	3	204
Plastik Kimya, Boya ve Cam Sanayi	38	3.363
Enerji	3	57
Makine, Teçhizat, Otomotiv Yan sanayi	11	3.085
Tarım Makinaları	1	91
Beyaz Eşya, Elektrik, Elektronik Sanayi	6	6.326
Sağlık, İlaç	4	864
Kağıt ve Ambalaj	3	146

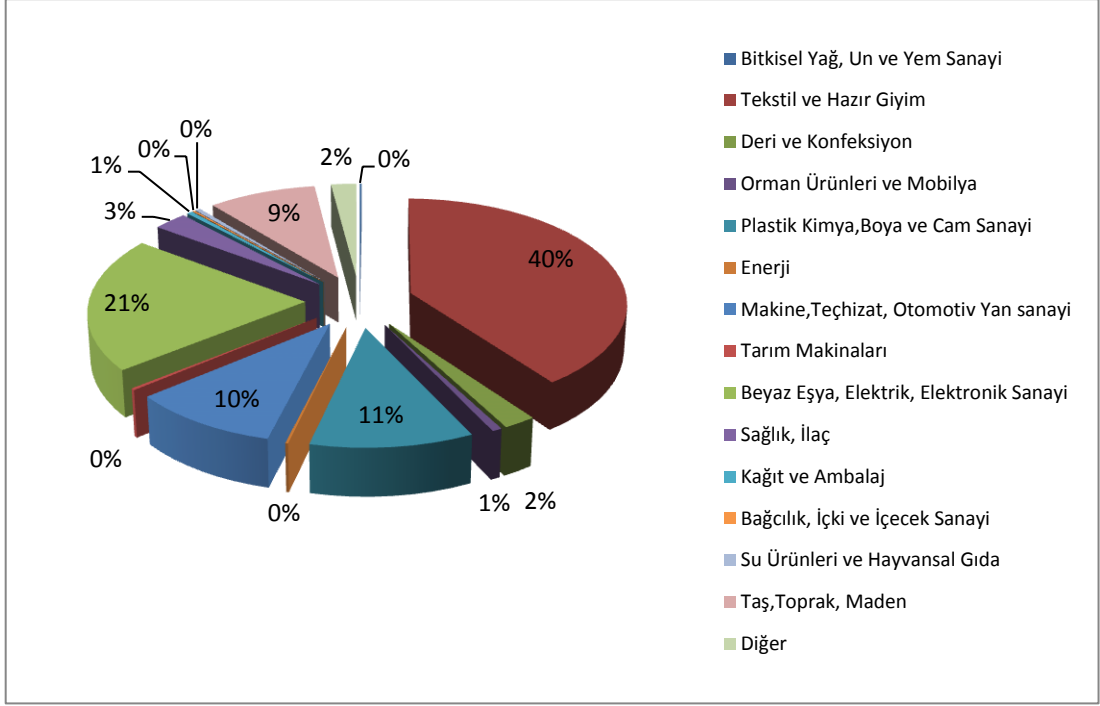
Bağcılık, İçki ve İçecek Sanayi	2	55
Su Ürünleri ve Hayvansal Gıda	5	136
Taş, Toprak, Maden	22	2.725
Diğer	16	634
Toplam	184	30.538

Çerkezköy O.S.B.'de öncü sektör %37'lik pay ve 68 işletme sayısı ile tekstil ve hazır giyim sektörü olmaktadır (Şekil 4.6).

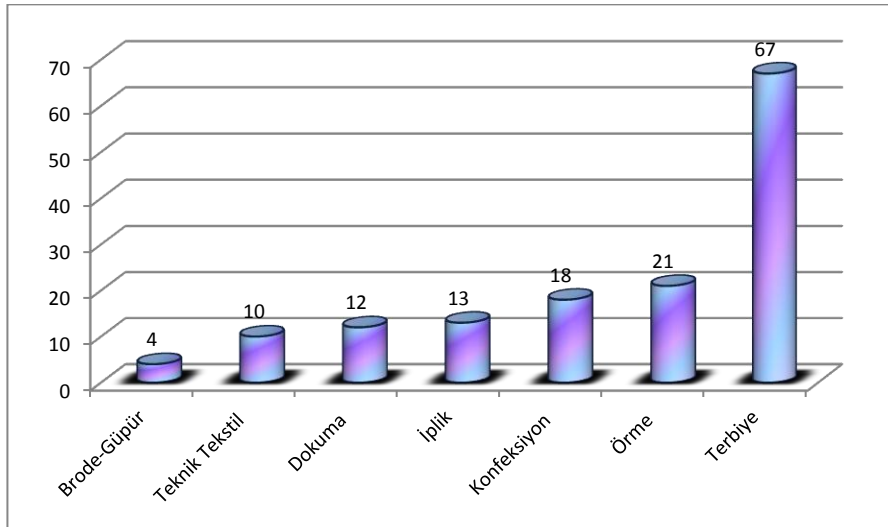
Şekil 4.6. Çerkezköy O.S.B.'nin Sektörlere Göre Dağılımı (Ç.O.S.B. Müd. 2011).

Çerkezköy O.S.B.'de çalışan dağılımı değerlendirildiğinde %40'lık pay ile tekstil ve hazır giyim sektörü yine öncü durumdadır (Şekil 4.7).

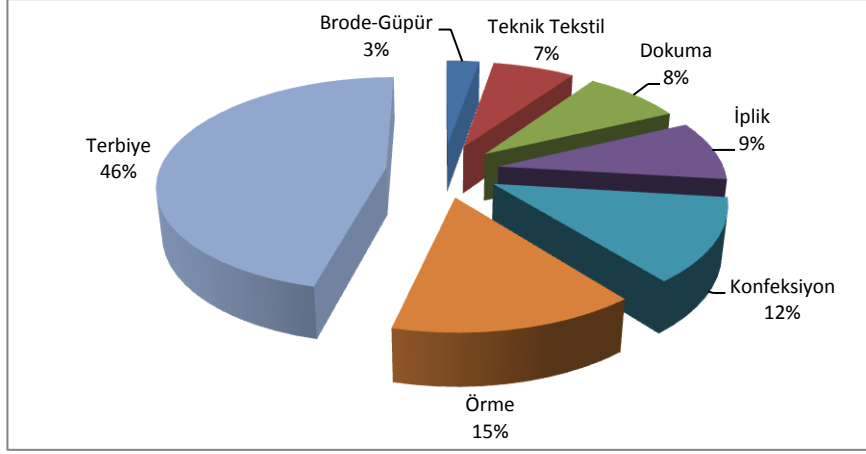

Şekil 4.7. Çerkezköy O.S.B. Çalışan Dağılımı (Ç.O.S.B. Müd. 2011).

Çerkezköy Ticaret ve Sanayi Odası'ndan elde edilen verilere göre Çerkezköy ilçe sınırları içerisinde (Ç.O.S.B. 'da bulunan işletmeler dahil olmak üzere) 148 adet tekstil işletmesi bulunmaktadır. İşletmelerin 67 adedi terbiye işletmesi, 21 adedi ise örme işletmesi olup, genel dağılım Şekil 4.8 ile özetlenmiştir. Bölgedeki işletmelerin dağılımları yüzde bazında incelendiğinde ise %46'sının terbiye işletmesi olduğu, %15'inin örme işletmesi olduğu, %12'sinin ise hazır giyim işletmesi olduğu görülmektedir (Şekil 4.9).

Şekil 4.8. Çerkezköy İşletmelerinin Faaliyet Alanına Göre Dağılımları

Şekil 4.9. Çerkezköy İşletmelerinin Faaliyet Alanına Göre Yüzde Dağılımları

Öte yandan, uzun çaba harcanmasına rağmen Çerkezköy bölgesinde mevcut işletmelere ait çalışan sayıları ile ilgili herhangi bir net ve sağlıklı veriye ulaşılamamış olup, bu durumda zorunlu olarak sadece Çerkezköy O.S.B. Müdürlüğü'nden elde edilen verilerle yetinilmek durumunda kalınmış (Çizelge 4.4) ve Çerkezköy bölgesi için sadece söz konusu 68 adet tekstil işletmesi çalışmaya dahil edilmiştir.

Çizelge 4.4. Çerkezköy O.S.B. İşletmelerinin Çalışan Sayılarına Göre Dağılımı (Ulaşılabilen Verilere Göre)

Çalışan Sayısı	İşletme Sayısı	%
1-49	11	16,1
50-99	14	20,5
100-249	26	38,2
250-499	10	14,7
500 ve üzeri	7	10,2

4.2.1.4. Üçüncü Bölge: Kırklareli İli

Kırklareli ilinde sanayileşme E-5 yolu eksenli, diğer ifade ile Lüleburgaz ve Babaeski merkezlidir. Bunun dışında diğer ilçelerde de sanayi işletmeleri bulunmaktadır.

Trakya Kalkınma Ajansı'ndan elde edilen verilere göre 2010 yılında Kırklareli ilinde “gıda ürünleri ve içecek imalatı”, “tekstil ürünleri imalatı”, “kimyasal madde ve ürünleri imalatı”, “metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı” sektörleri ön plana çıkmaktadır (Trakya Kalkınma Ajansı 2011).

Tekstil ürünleri imalatı alt sektöründe;

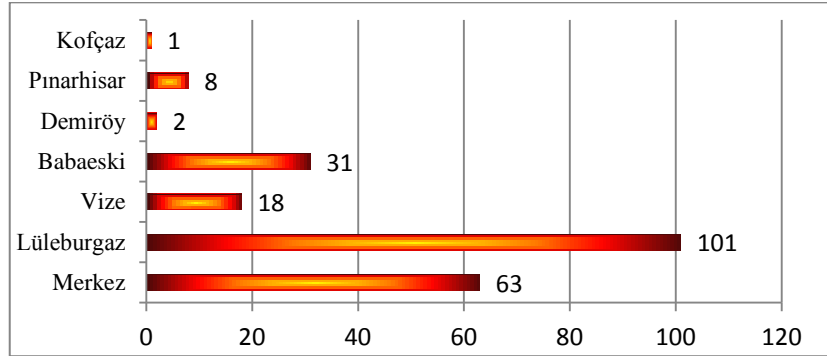
- Doğal ve sentetik pamuk elyafının hazırlanması ve eğrilmesi
- Pamuklu dokuma ürünleri ön plandadır (Trakya Kalkınma Ajansı 2011).

Kırklareli Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü'nden alınan verilere göre 2010 yılı itibariyle ildeki sanayi tesislerinin ilçelere göre dağılımı Çizelge 4.5'te verilmiştir.

Çizelge 4.5. Kırklareli İlindeki Sanayi Tesislerinin İlçelere Göre Dağılımı (2010)
(Kırklareli Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü 2010)

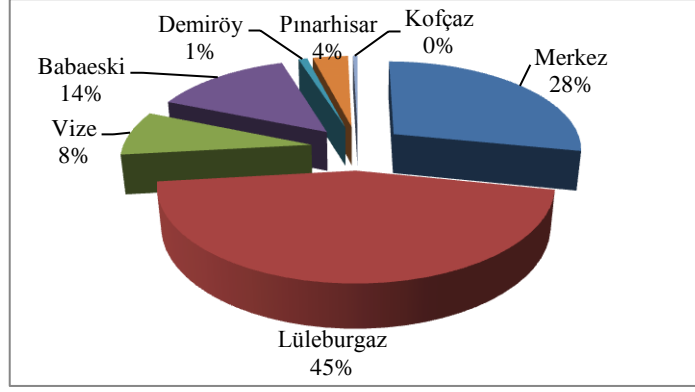
Sektör	Merkez	Lüleburgaz	Vize	Babaeski	Demirköy	Pınarhisar	Kofçaz	Toplam
Gıda	19	37	3	15	1	4	0	79
Tekstil, Hazır Giyim	10	15	6	3	0	0	0	33
Metal, Otomotiv	6	11	1	1	0	0	0	19
Ağaç, Mobilya	5	6	2	3	1	0	0	17
Hayvan Yemi	1	1	0	2	0	0	0	4
Ambalaj, Kağıt	1	3	0	2	0	0	0	6
Elektrik, Elektronik	1	1	0	0	0	0	0	2
Deri	0	0	0	0	0	0	0	0
İnşaat	7	10	3	2	0	0	0	22
Madencilik	6	1	1	2	0	6	1	17
Kimya	2	3	1	0	0	0	0	6
İlaç	0	1	0	0	0	0	0	1
Cam	0	3	0	1	0	0	0	1
Doğalgaz-Petrol	2	6	0	0	0	0	0	8
Diğer	3	4	1	2	0	2	0	12
Toplam	63	101	18	31	2	8	1	224

Çizelge 4.5'ten görüldüğü gibi il sınırları içerisinde 224 işletme bulunmaktadır ve bu işletmelerin 101'i Lüleburgaz'da bulunmaktadır (Şekil 4.10).

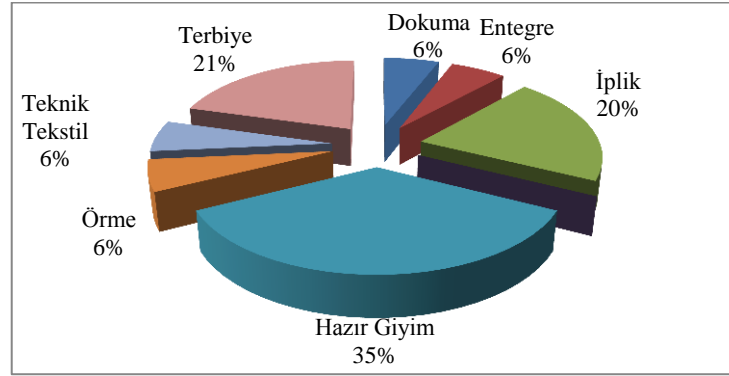
Şekil 4.10. Kırklareli İlindeki Sanayi Tesislerinin İlçelere Göre Dağılımı (Kırklareli Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü 2010)

Şekil 4.11'den görüldüğü gibi Kırklareli İlindeki işletmelerin %45'i Lüleburgaz da, %28'i merkezde ve %14'ü de Babaeski'de bulunmaktadır.

Şekil 4.11. Kırklareli İlindeki Sanayi Tesislerinin İlçelere Dağılımı (%) (Kırklareli Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü 2010)

Sektör bazında Kırklareli il profili incelendiğinde ise bölgede hazır giyim işletmelerinin geniş bir pay aldığı görülmektedir (Şekil 4.12).

Şekil 4.12. Kırklareli İlinde Tekstil ve Hazır Giyim İşletmelerinin Faaliyet Alanına Göre Dağılımı (Kırklareli Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü 2010)

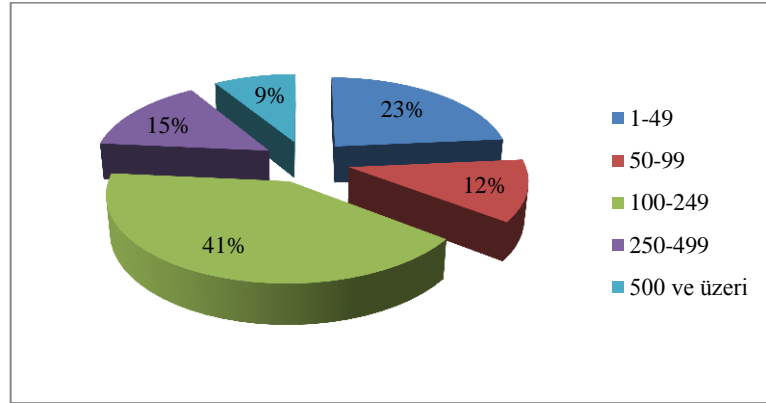
Şekil 4.12'den görüldüğü gibi ilde bulunan 34 işletmeden %35'inin hazır giyim işletmesi (NACE Rev 2 14.1 nolu sektör) olduğu görülmektedir. Kırklareli İl Ticaret Müdürlüğü'nden elde edilen verilere göre Kırklareli ilinde bulunan işletmeler, çalışan sayısına göre sınıflandırıldığında şu şekilde bir dağılım elde edilmektedir (Çizelge 4.6).

Çizelge 4.6. Kırklareli İlinde Bulunan İşletmelerin Çalışan Sayısına Göre Sınıflandırılması

Çalışan Sayısı	İşletme Sayısı	%
1-49	7	21.2
50-99	4	12.12
100-249	14	42.42
250-499	5	15.15
500 ve üzeri	3	9

Dağılım grafik olarak gösterildiğinde; 1-49 arasında çalışan sayısına sahip olan işletmeler %23,5; 50-99 çalışan sayısına sahip işletmeler %11,8; 100-249 çalışan sayısına

sahip olan işletmeler %41,2; 250-499 çalışan sayısına sahip olan işletmeler %14,7 ve 500 ve üzerinde çalışana sahip olan işletmeler ise %8,8'lik paya sahiptir (Şekil 4.13).

Şekil 4.13. Kırklareli İli Tekstil ve Hazır Giyim İşletmelerinin Çalışan Sayısına Göre Dağılımı (Kırklareli Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü 2010)

4.2.2. Örneklem Aşaması

Örneklem; belli bir evrenin, belli sayıda birimlerinin seçimiyle oluşan, evrenin temsilcisi bir birimdir. Araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği gerçek ya da hipotetik insan, olay ya da objelerin bütününe evren adı verilir. Örneklem, hedef evrenden belli kurallara göre seçilen ve her bakımdan bu evreni temsil eden küçük bir kümedir. Önemli olan evrenin temsil ediciliğidir (Balcı 2006). Örneklem ise, bir ana küleden rassal olarak seçilmiş ve daha az sayıda birimden oluşan bir örnekleme incelemek suretiyle, ana kütle hakkında genel yargılara varma işlemidir (Aytaç 2000).

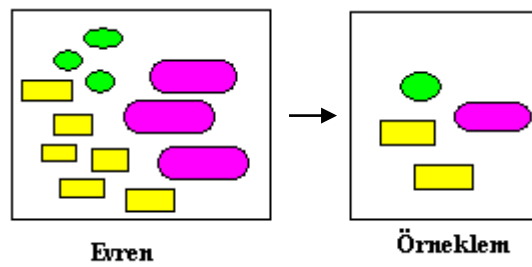
Örneklem türlerine dair literatürde değişik sınıflamalar yapılmış durumdadır. Ancak en yaygın olanı örneklem türlerini olasılığa dayalı ve olasılığa dayalı olmayan örneklem olarak sınıflandırmadır. Olasılıklı örneklem, basit tesadüfi örneklem, tabakalı örneklem ve grup örneklem olarak sınıflandırılabilir. Bu üç olasılıklı örneklem türünde de evrendeki her birimin örneklem girilme-seçilme bilinen bir olasılığı vardır. Olasılığa dayalı olmayan örneklem türlerini; uygun örneklem, kota örneklem, boyutsal örneklem, amaçlı örneklem ve kartopu örneklem gibi sınıflandırmak mümkündür. Bu tür örneklemeler, olasılık kuramına dayalı hesaplamalara imkan vermediklerinden bunları kullanmak evreni kestirme açısından anlamlı değildir. Belki bu yüzden bu tür örneklemeleri evrene genellenmenin önemli olmadığı durumlarda kullanmak yararlı olabilir. Bu tür örneklemelerde

her birimin örnekleme seçilme şansı olasılığı bilinmediği gibi, örneklemin evreni temsil gücü konusunda da bir şey söylenemez (Balcı 2006).

Çalışmada, örnekleme aşamasında olasılığa dayalı örnekleme yapılması uygundur. Bu şekilde alınan örneklem, daha sonra Trakya Bölgesi'nde bulunan tekstil işletmelerine genellenecektir. Olasılığa dayalı örnekleme türleri incelendiğinde ise çalışmaya en uygun türün tabakalı örnekleme olduğu görülmüştür.

Her bir evren birimi bir ve yalnız bir tabakaya ait olacak ve hiçbir evren birimi açıkta kalmayacak; tabaka içi değişim olabildiğince küçük (homojen), tabakalar arası değişim oldukça büyük (heterojen) kalacak şekilde alt gruplara bölünerek örneklemin her bir tabakadan ayrı ayrı ve birbirinden bağımsız olarak çekildiği örnekleme yöntemine tabakalı örnekleme yöntemi denir. Tabakalı örnekleme, evrendeki alt grupların belirlenip, bunların evren büyüklüğü içindeki oranlarıyla örnekleme temsil edilmelerini sağlamayı amaçlayan bir örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk 2010).

Tabakalı örnekleme, evrendeki alt grupların örnekleme temsil edilmelerinin garanti altına alındığı bir örneklemedir (Balcı 2006). Tabakalı örnekleme için ilk olarak araştırmanın problemi üzerinde etkili olabileceği düşünülen bir faktöre göre evren içinde alt grupların belirlenmesi gerekir. Her bir alt grup tabaka olarak kabul edilir (Şekil 4.14). Her bir tabaka, alt evren için liste oluşturulur. Bu aşamayı, her bir tabaka için belirlenen örneklem büyüklüğü kadar birimin ayrı ayrı seçim işlemi izler. Bu aşama, her bir tabaka için basit tesadüfi örnekleme yönteminin uygulanmasıdır (Büyüköztürk 2010).

Şekil 4.14. Tabakalı Örnekleme Ait Şematize Gösterim

Çalışmada, tabakaların belirlenmesi için, çalışan sayısı kullanılmıştır. Çalışan sayısına göre işletmeler 5 alt gruba ayrılmıştır.

Çizelge 4.7. Çalışan Sayılarına Göre Tabakaların Belirlenmesi

Çalışan Sayısı	Tabaka
1-49 kişi	1
50-99 kişi	2
100-249 kişi	3
250-499 kişi	4
500 ve üzeri kişi	5

Trakya Bölgesi'nde bulunan işletmeler, 3 bölge bazında 5'er gruba (tabakaya) ayrılarak incelenmiş ve örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Örneklem büyüklüğü hesaplanırken çalışan sayısına ulaşılabilen işletmeler çalışma kapsamında incelenmiştir (Çizelge 4.7).

İlk bölge, Çorlu bölgesi olup, bu bölgede Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası kayıtlarından tespit edilen 211 işletme verilere dahil edilmiş ve 211 işletmenin çalışan sayılarına ulaşılmıştır.

İkinci bölge Kırklareli ilidir, bu bölgede Kırklareli Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü'nden elde edilen 33 işletme çalışmaya dahil edilmiş, 33 işletmenin çalışan sayılarına ulaşılmıştır.

Üçüncü bölge Çerkezköy bölgesidir. Bu bölgenin verilerini elde etmek için Çerkezköy Ticaret ve Sanayi Odası'na başvurulmuş, bölgede 148 işletmenin faaliyet göstermekte olduğu anlaşılmış ancak çalışan sayısı verilerine ulaşılamamıştır. Bu bölgeyle ilgili çalışmanın bu bölümünde Sosyal Güvenlik Kurumu'na da başvurulmuş fakat çalışan sayılarına ait veri yine elde edilememiştir. Bu durumda çalışmanın tabakalı örnekleme aşaması için Çerkezköy O.S.B. Müdürlüğü'nden elde edilen 68 işletmenin çalışan sayıları ile yetinilmek durumunda kalınmıştır (Çizelge 4.8).

Çizelge 4.8. Evrenin Bölgelere Göre Dağılımı

Evren'in Bölgelere Göre Dağılımı	
Bölgeler	İşletme Sayısı
1.Çorlu Bölgesi	211
2.Kırklareli	33
3.Çerkezköy	68

Tabakalı örneklemede örneklem büyüklüğünü saptamada yaygın olarak kullanılan yöntem Cochran (1962) tarafından önerilmiştir (Balcı 2006);

Eşitlik 1. Cochran Yöntemi

$$n = \frac{t^2(PQ)/d^2}{1 + \left(\frac{1}{N}\right) t^2(PQ)/d^2}$$

1 nolu eşitlikte;

N=Evren büyüklüğünü

n=Örneklem Büyüklüğü

d=Tolerans Düzeyi, Örnekleme Hatası

t=Güven Düzeyinin Tablo Değeri

PQ=Maksimum örneklem büyüklüğü için örneklem yüzdesini ifade etmektedir. Çalışmada N olarak 312 işletme, “d” olarak 0.05, “t” olarak 1.96, PQ değeri olarak da 0.14 baz alınmıştır.

Bu çerçevede, çalışmada %95 güven aralığı ve %5 hata faktörü kullanılarak örneklem hesaplandığında 312 adet işletmeden oluşan evren büyüklüğü olarak;

$$N=312$$

$$d=0,05$$

$$P=0,18 \text{ (312/1709) , } Q=0,82 \text{ (1-0,18) , } PQ=0,14 \text{ (0,18*0,82)}$$

$$t=1,96$$

$$n = 215,12 / 1,69 = 127$$

n= 127 adet işletme olarak tespit edilmiştir.

Örneklem tabaka genişliği formülü ise şu şekilde ifade edilmektedir Balcı (2006);

Eşitlik 2.Örneklem Tabaka Genişliği

$$n_h = N_h \cdot n / N$$

2 nolu eşitlikte;

N_h=Evren Tabaka Genişliği

n_h=Örnekleme Tabaka Genişliği

n=Örneklem Büyüklüğü

N=Evren Büyüklüğü

Bu ifadeye göre; bölgelere göre örneklem büyüklükleri şu şekilde hesaplanmıştır;

Çizelge 4.9. Örneklemin ve Anketlere Cevap Alınan İşletme Sayılarının Tabakalara Göre Dağılımı

Örneklemin Tabakalara Göre Dağılımı			
Tabakalar	Evrende İşletme Sayısı	Örnekleme İşletme Sayısı	Anketlere Cevap Alınan İşletme Sayıları
1.İşçi Sayısı 1-49 Arasında Olan İşletmeler	91	37	9
2.İşçi Sayısı 50-99 Arasında Olan İşletmeler	60	24	10
3.İşçi Sayısı 100-249 Arasında Olan İşletmeler	101	41	34
4.İşçi Sayısı 250-499 Arasında Olan İşletmeler	41	16	26
5.İşçi Sayısı 500 ve Üzeri Olan İşletmeler	19	8	12

Bulunan örneklem büyüklüklerine göre, bölgelerde anket uygulanacak işletmeler basit tesadüfi örnekleme ile rastgele seçilmiştir.

Çalışmada örneklem büyüklüğü 127 adet olarak belirlenmiş ve bu amaçla işletmelere uygulanmak üzere 180 adet anket kitapçığı hazırlanmıştır.180 adet işletmeye hazırlanan kitapçıklar ulaştırılmış olup, anketlere cevap alınan işletme sayıları Çizelge 4.9’da verilmiştir.

4.2.3. Anket Sorularının Belirlenmesi

Anket, belli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak, bir evren ya da örnekleme oluşturan kaynak kişilere sorular yöneltmek suretiyle sistemli veri toplama tekniği olarak tanımlanabilir (Balcı 2006).

Soru formunun oluşturulması, anket araştırmacısının en önemli kısmıdır. Anket formlarında bulunan sorular açık uçlu veya kapalı uçlu sorular olabilir. Kapalı uçlu sorularda, alternatif cevap seçeneklerinin bir listesi verilir ve cevaplayıcıdan düşüncelerini en iyi yansıtan seçenek/seçenekleri işaretlemeleri istenir. Açık uçlu sorularda ise önceden hazırlanan cevap seçenekleri bulunmaz (Baş 2010).

Sunulan tez çalışmasında uygulanan anket, kapalı uçlu sorulardan oluşmaktadır. Anket dört ayrı bölüm olarak kurgulanmış olup, toplam 47 sorudan oluşan ankette yer alan başlıklar ve soruların dağılımı aşağıda özetlenmiştir (Çizelge 4.10). Anketlerin sunum tekniğinin de hızlı cevap almada önemli olduğu göz önünde bulundurularak, anket sorularının firmalara kitapçık şeklinde sunulmasına karar verilmiştir. Söz konusu anket kitapçığının bir örneği ise Ek-5'te verilmektedir.

Çizelge 4.10. Anket Sorularının Dağılımı

Anket Bölümleri	Niteliği	Soru Sayısı
I. Bölüm	Genel Sorular	13
II. Bölüm	Ar-Ge Faaliyetleri	9
III. Bölüm	Sanayi-Üniversite İşbirliği	15
IV. Bölüm	Lisans Mezunlarından Beklentiler	10

4.2.4. Verilerin Toplanma Yöntemleri

Anketler, posta anketleri, telefon anketi, internet anketi veya karşılıklı görüşme yoluyla yapılabilir. Her yöntemin avantaj ve dezavantajları olup, kullanılan yöntemler şu şekilde özetlenebilir.

Posta Anketleri;

Posta anketleri hazırlanan soru formlarının posta yoluyla cevaplayıcılara ulaştırılmasını öngören bir veri toplama yöntemidir. Cevaplayıcılardan soru formlarını kendi başlarına doldurmaları ve posta yoluyla araştırmacıya ulaştırmaları istenir (Baş 2010).

İnternet Anketleri;

İnternet anketleri posta anketlerinin internet ortamındaki şeklidir. Tek farkı cevaplayıcılarla iletişimin klasik posta yerine elektronik posta kullanılarak kurulmasıdır. Özellikle cevaplayıcıların tümüne internet üzerinden ulaşmanın mümkün olduğu durumlarda çok sağlıklı sonuçlar veren bir yöntemdir (Baş 2010).

Telefon Anketleri;

Telefon anketlerinde ihtiyaç duyulan veriler, eğitimli anketörlerin cevaplayıcılarla yaptıkları telefon görüşmeleri ile toplanır. Sonuçlar çok hızlı bir şekilde toplanır fakat cevaplanma oranı karşılıklı görüşmeye göre daha azdır (Baş 2010).

Karşılıklı Görüşme;

Karşılıklı görüşme yönteminde ihtiyaç duyulan veriler, eğitimli anketörlerin cevaplayıcılarla yaptıkları doğrudan görüşmelerle elde edilir. Bu yöntemle, görsel yardımcı malzemeler kullanılarak sorular daha kolay anlaşılır hale getirilir. Anketör cevaplayıcının anlayamadığı noktaları açıklayabilir. Anketin önemi arttırılarak ve gizlilik konusunda güvence verilerek cevaplanma oranı yükseltilebilir. Araştırmacının soruların cevaplanma süreci üzerindeki kontrolü en üst düzeydedir (Baş 2010).

Karma Anket;

Diğer anket yöntemleri pek çok durumda ihtiyaca cevap vermekle birlikte, tek bir yöntemin yeterli olmayacağı durumlarda söz konusu olabilir. Bu durumlarda karma anket yöntemi kullanılır. En fazla kullanılan karma anket kombinasyonu karşılıklı görüşme ve posta anketinden aynı anda yararlanılmasıdır. Bu yöntemde anketler işyeri ve evlere anketörler tarafından ulaştırılır. Örneklemdaki kişiler tarafından doldurulan anketler daha sonra ya posta yoluyla ya da anketi dağıtanlar aracılığıyla geri toplanır (Baş 2010).

Çalışmada karşılıklı görüşme yöntemi ile anket uygulanması planlanmıştır. Fakat işletmelerin yoğunluğu ve katılımcıların anketleri daha sonra cevaplama istekleri üzerine karma anket yöntemi kullanılmıştır. Anketler üç bölgedeki işletmelere elden dağıtılmış, fakat sadece uygun olan işletmelerle görüşme yapılabilmektedir. Diğer işletmelere anket bırakılmış, daha sonra toplanmıştır.

4.2.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Anket verilerinin değerlendirilmesi SPSS15 istatistiksel yazılım programı yardımıyla yapılmıştır. Frekans tabloları oluşturularak bölge geneli değerlendirilmeye alınmıştır. Tüm soruların frekans tabloları Ek-6'da verilmiştir.

5. ELDE EDİLEN SONUÇLAR VE ANALİZ

5.1. Güvenilirlik Testi

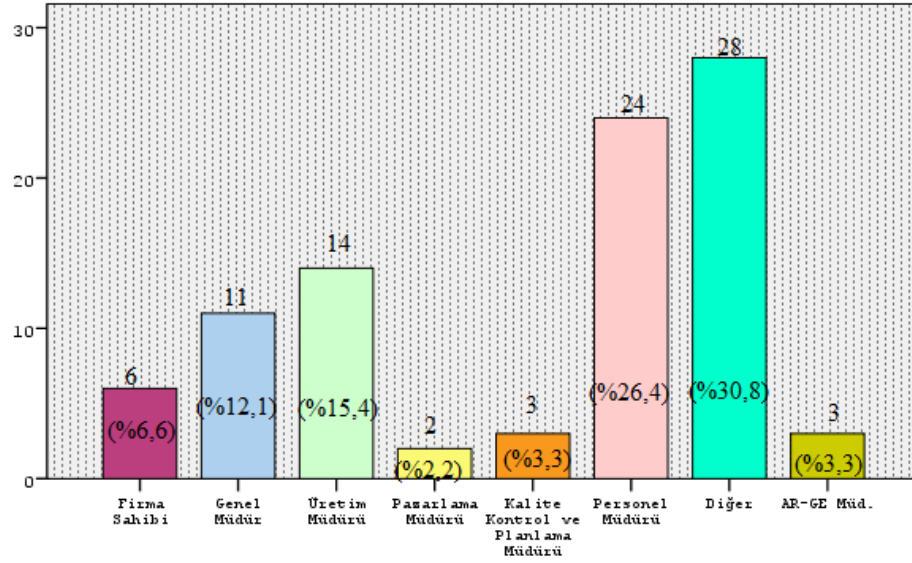
Güvenilirlik değeri, bir ölçme aracının tekrarlanan ölçümlerde aynı sonucu verme derecesinin göstergesidir. Likert tipi anketlerde kullanılan Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı yöntemi ankete uygunluk göstermemiştir. Çalışmada kullanılan soruları, sınıflamalı sorular oluşturmuştur. Bu tip sorular, cevapların sadece seçenek bazında sınıflandırılması amacıyla yapılandırılmakta olup, dikkat edilmesi gereken temel nokta olası cevap seçeneklerinin kapsamı kapsamadığı konusudur (Büyüköztürk 2008). Çalışmada kullanılan ankette, sorular henüz planlama aşamasında iken işletmede çalışan yönetici ve konusunda uzman kişilerce değerlendirilip, geri bildirimler alınarak anketin son hali oluşturulmuştur.

5.2. Anket Cevaplarının Değerlendirilmesi

5.2.1. 'Genel Sorular' Başlıklı I. Bölümle İlgili Cevaplara Dair Değerlendirmeler

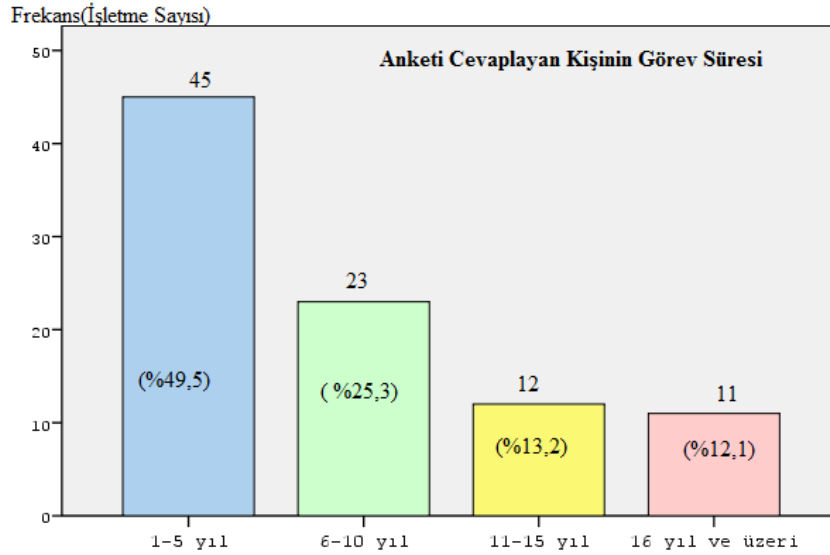
Daha önce belirtildiği gibi firmalara sunulan anket soruları 4 ayrı bölümden oluşmakta olup, ilk bölümde işletme ile ilgili genel 13 soru bulunmaktadır. Bu sorulardan ilki anketi cevaplandıran kişinin firmadaki görevidir. Şekil 5.1'den görüldüğü gibi anketi cevaplayan kişinin görev dağılımları incelendiğinde %26,4 oranında personel müdürü ve diğer seçeneği işaretlenmiş olup, %12,1'i genel müdür ve %15,4'ini ise üretim müdürleri oluşturmaktadır. %30,8 oranına sahip diğer seçeneği kapsamında ise işletmede çalışan işletme koordinatörleri, strateji müdürleri, kalite güvence müdürü, personel sorumlusu, muhasebe müdürü (sorumlusu) ve çevre mühendislerinden cevap alınmıştır.

Frekans (İşletme Sayısı)

Şekil 5.1. Anketi Cevaplayan Kişinin Firma İçindeki Pozisyonu Bakımından Dağılımlar

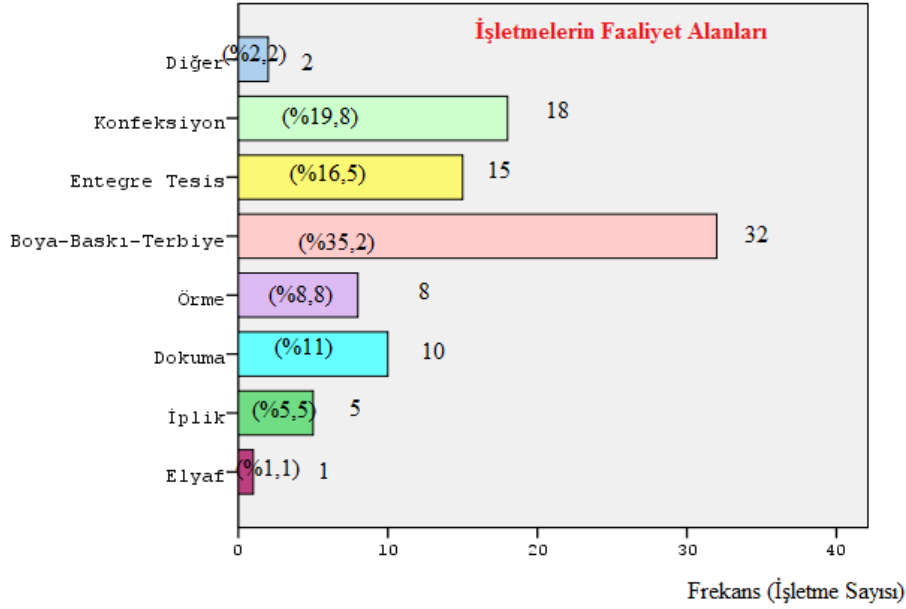
Anketi cevaplayan kişinin firma içi görev süresi sorulduğunda Şekil 5.2’de görüldüğü gibi %49,5 oranında 1-5 yıl arasında işletmede çalışanlardan cevap alındığı görülmektedir. Anketi cevaplayan 91 kişiden 45 kişinin 1 ile 5 yıl süresi ile firmada çalışmaktadır.

Şekil 5.2. Anketi Cevaplayan Kişilerin Firmada Mevcut Görev Süreleri

Şekil 5.3’te katılımcı firmaların faaliyet alanları görülmektedir. Katılımcı firmaların % 35,2’si boya-baskı-terbiye işletmesidir. Bu oranı %19,38 ile hazır giyim işletmeleri izlemektedir (Şekil 5.3). Bölgede bulunan işletmelerin faaliyet alanları incelendiğinde, öncü

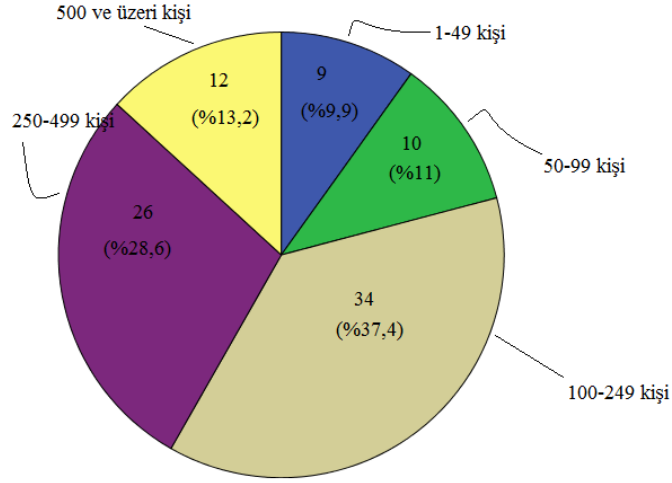
sektör alanın terbiye-boya-baskı olduğu görülmüştür. Çalışma kapsamında değerlendirilen işletmelerin faaliyet alanları da bölge çoğunluğu ile uyum sağlamaktadır.

Şekil 5.3. İşletmelerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılım

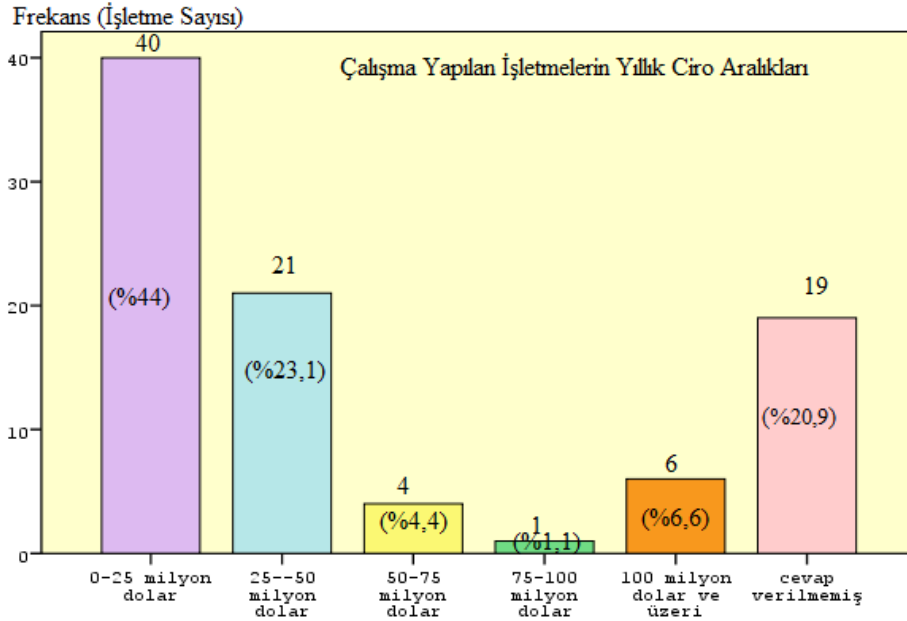
Çalışma yapılan işletmelerin çalışan sayısı ile ilgili dağılım ise Şekil 5.4'te görülmektedir. Katılımcı firmaların %37,4'ü 100-249 aralığında çalışanı olan işletmelerdir. Avrupa Birliği ve Halkbank KOBİ tanımına göre katılımcı firmaların %28,6'sı büyük ölçekli işletme, %71,4'ü ise KOBİ'lerden oluşmaktadır. DPT ve DİE KOBİ tanımına göre ise, katılımcı firmaların %66'sı büyük ölçekli işletme, %34'ü ise KOBİ'lerden oluşmaktadır.

Bir önceki bölümde bahsedildiği gibi çalışmada, örneklem 5 tabakaya ayrılarak anket uygulanmıştır. Katılımcılar Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası, Kırklareli Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü ve Ç.O.S.B. Müdürlüğü'nden elde edilen çalışan sayılarına göre belirlenmiş ve firmalara bu sayılara uygun olarak anket uygulanmaya çalışılmıştır. Bu uygulamada amaç tüm çalışan sayılarını örneklem içinde homojen olarak dağılmasıdır. Firmaların geri dönüş oranları Şekil 5.4'te görüldüğü gibi olmuştur. Küçük işletme, KOBİ ve büyük işletmelerin katılımcı olarak uygulamaya katılması sağlanmıştır .

Şekil 5.4. Saha Çalışmasında İşletmelerin Çalışan Sayılarına Göre Dağılımı

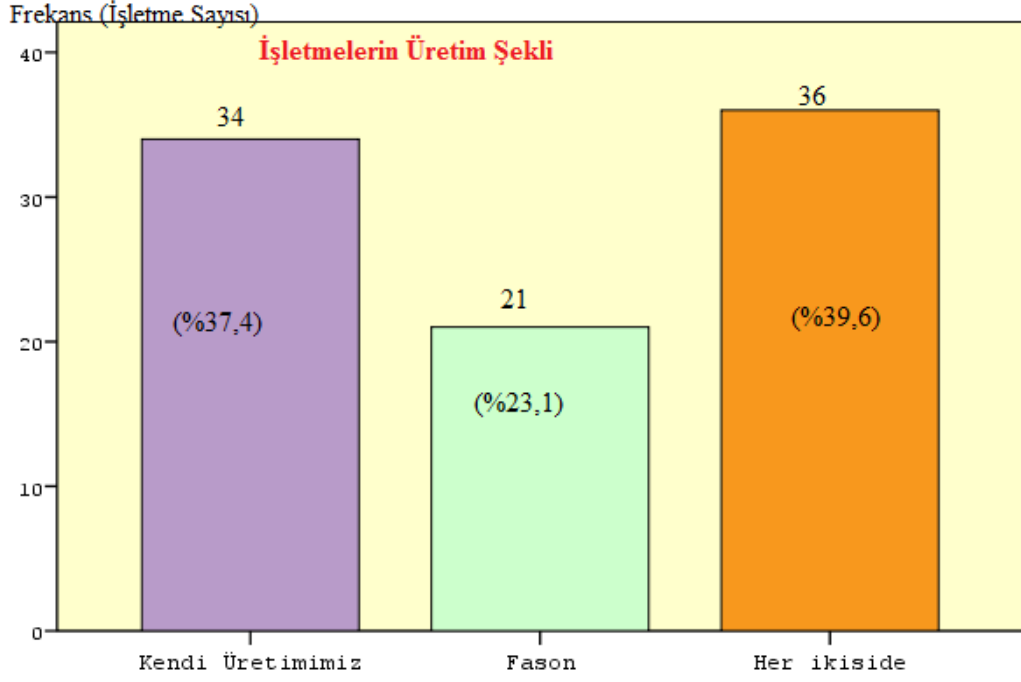
Ayrıca, işletmelerin ekonomik büyüklüğünün ortaya konması amacıyla anket uygulanan işletmelere yıllık ciro aralıkları da sorulmuştur. Şekil 5.5'te görüldüğü gibi işletmelerin %44'ünün yıllık ciro aralığı 0-25 milyon ABD dolar, %23,1'inin ise 25-50 milyon ABD dolar civarındadır. Katılımcı firmaların %1,1'inin cirosu 75-100 milyon ABD dolar aralığında olup, %6,6'sının ise cirosu 100 milyon ABD dolar ve üzerindedir. Öte yandan 91 işletmeden 19 adedinin (%20,9) bu soruya cevap vermek istemediği gözlenmiştir.

Şekil 5.5. Firmaların Yıllık Ciro Değerlerine Göre Dağılımları

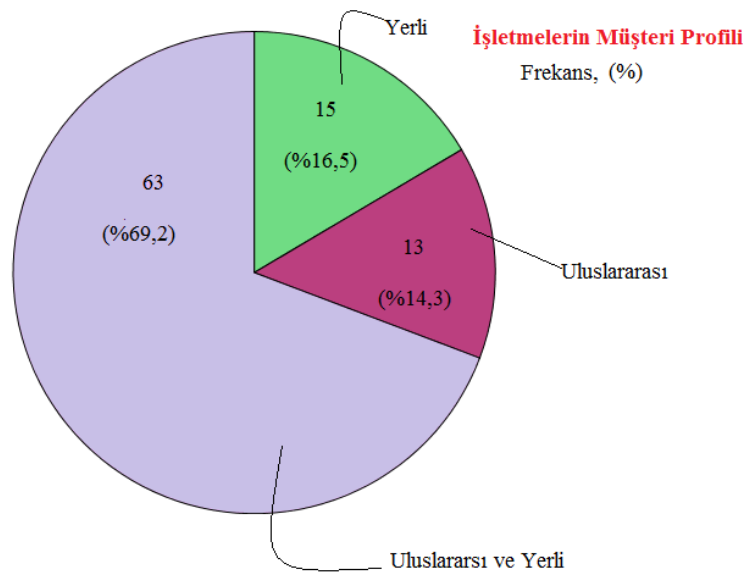
Çalışma yapılan firmaların üretim şekli sorulduğunda, işletmelerin %39,6'sından alınan cevap hem fason hem de kendi üretimlerinin olduğudur. %37,4 oranı ile sadece kendi üretimini

yapan işletme ile çalışma yapılmış, %23,1 oranında işletme ise sadece fason üretim yaptığını bildirmiştir (Şekil 5.6).

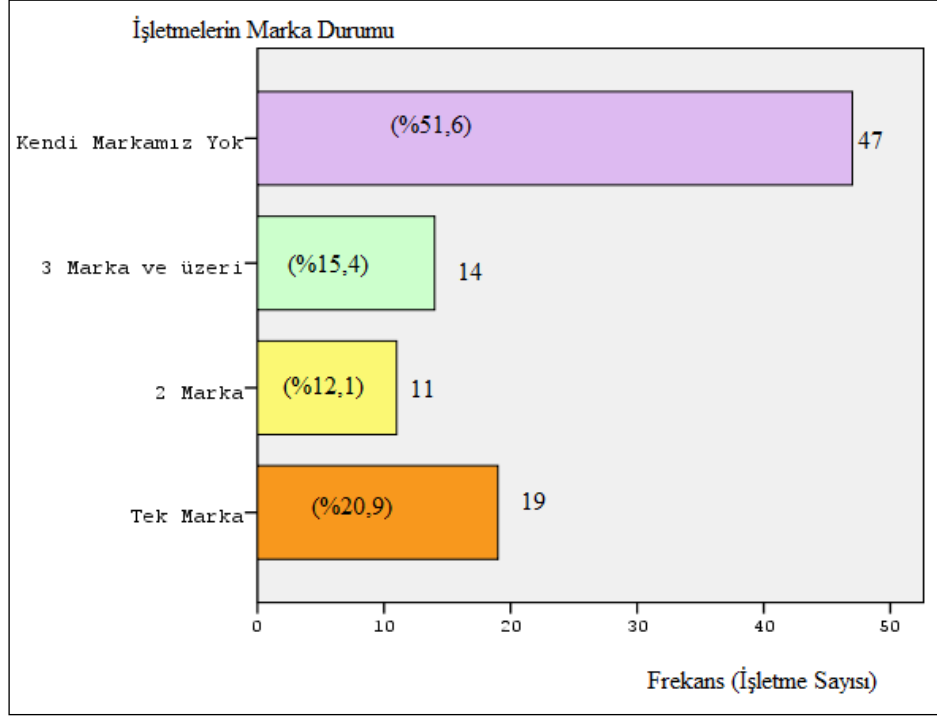
Şekil 5.6. Çalışma Yapılan İşletmelerin Üretim Şekli

Anket uygulanan işletmelerin müşteri profiline bakıldığında Şekil 5.7'den de görüldüğü gibi işletmelerin %69,2'sinin hem uluslararası hem de iç piyasa çalıştığı görülmektedir. Katılımcı firmaların %16,5'i sadece iç piyasa çalışırken, %14,3'ü ise sadece uluslararası çalışmaktadır.

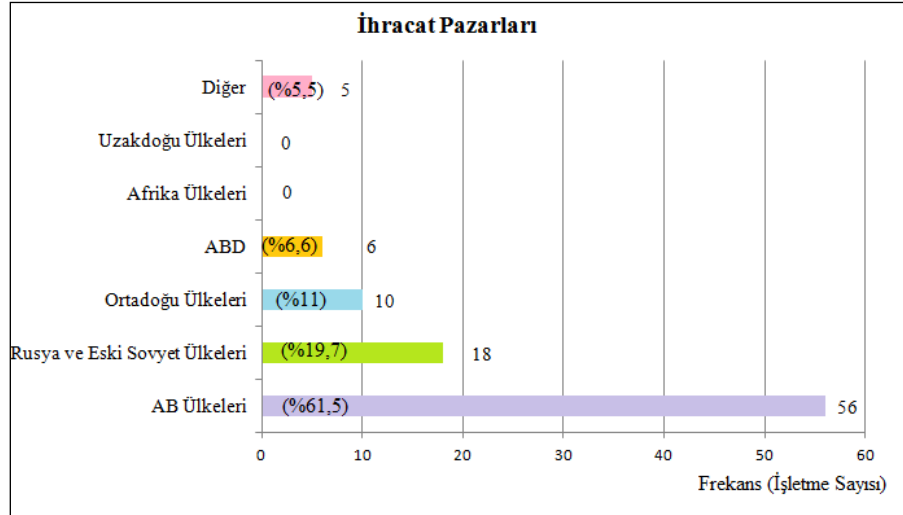
Şekil 5.7. İşletmelerin Müşteri Profiline Dağılımı

Çalışmaya katılan işletmelere sorulan sorulardan biri de kendi markalarının olup olmadığı ve markaları varsa adedidir. İşletmelerin %51,6'sı kendi markalarının olmadığını belirtmiştir. Şekil 5.8'den görüldüğü gibi işletmelerin %15,4'ünün üç veya daha fazla markası bulunurken, %20,9'unun tek markası, %12,1'inin ise iki markası bulunmaktadır.

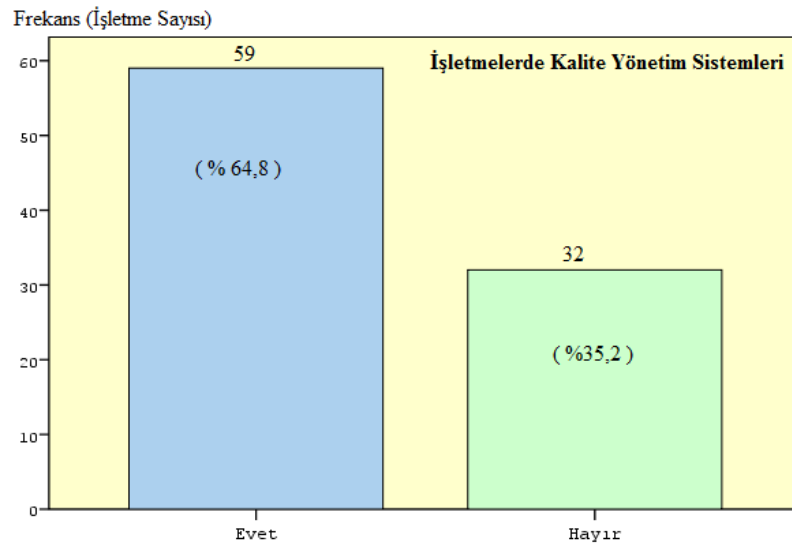
Şekil 5.8. İşletmelerin Marka Durumu

Çalışmada ayrıca genel sorular kapsamında ihracat pazarları sorulmuştur. İşletmelerin %61,54'ü AB ülkelerine ihracat yaptıklarını belirtmişlerdir. %19,78'i Rusya ve Eski Sovyet ülkelerine, %10,99'u Ortadoğu ülkelerine, %6,59'u ABD'ne, %5,49'u ise diğer seçeneğini işaretleyerek farklı ülkelere ihracat yaptıklarını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan firmalardan Afrika ülkelerine ve Uzakdoğu ülkelerine ise ihracat yapan firma bulunmamaktadır (Şekil 5.9).

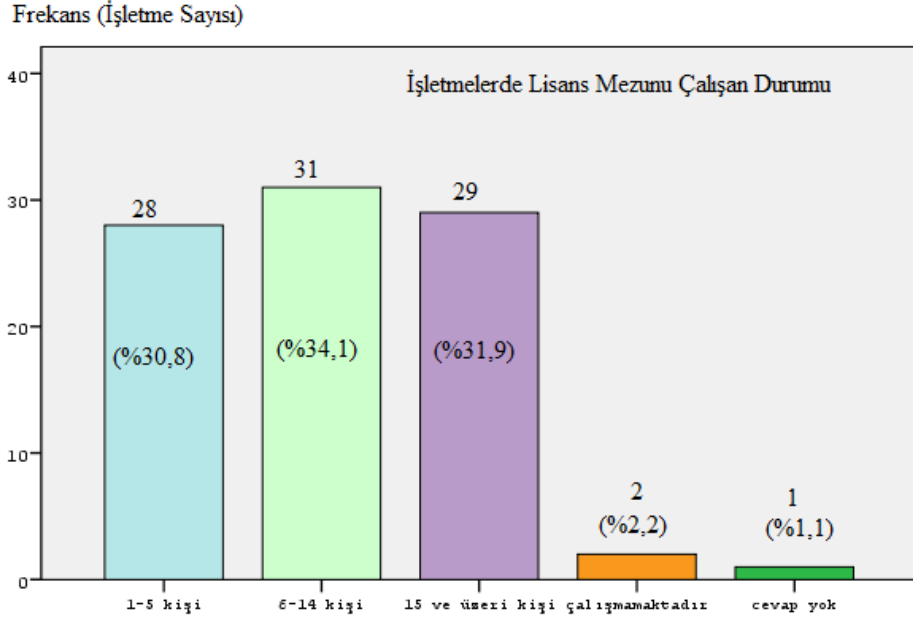
Şekil 5.9. Katılımcı Firmaların İhracat Pazarları

Çalışmada firmaların kalite yönetim sistemleri de araştırılmıştır. Katılımcı işletmelerin %64,8'inin kalite yönetim sistemi bulunmaktadır. Katılımcı firmaların çoğu, kalite yönetim sistemini işletmelerinde uygulamaktadırlar. Müşteri memnuniyetinin, çalışan memnuniyetinin artması açısından kalite yönetim sisteminin kullanılması, işletmelerin bu konudaki farkındalığını göstermektedir (Şekil 5.10).

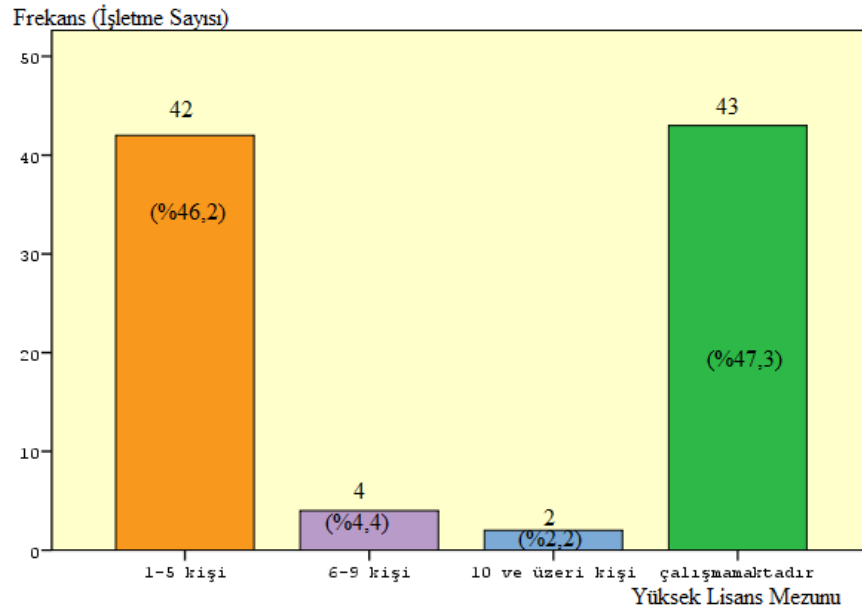
Şekil 5.10. Kalite Yönetim Sistemlerine Sahip Firmalar

Katılımcı firmalara bünyelerinde çalışan lisans mezunu sayıları sorulmuştur. Elde edilen verilere göre firmaların %34,1'i 6 ila 14 kişi arasında lisans mezunu çalıştırmaktadırlar. Bu oranı %31,9 ile 15 ve üzeri sayıda lisans mezunu çalışanlarının bulunduğu ifade eden firmalar oluşturmaktadır (Şekil 5.11).

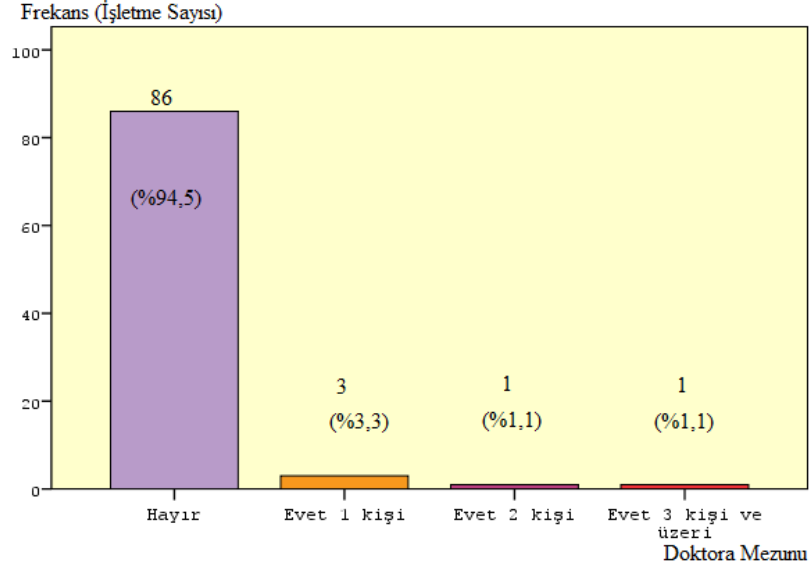
Şekil 5.11. Katılımcı Firmalarda İstihdam Edilen Lisans Mezunu Sayıları

Çalışma kapsamında genel sorulardan biri de katılımcı firmalarda çalışan yüksek lisans mezunu çalışanlardır. Alınan sonuçlara incelendiğinde işletmelerin %46,2'sinde 1-5 kişi arasında yüksek lisans mezunu çalışan bulunmaktadır. Sektördeki işletmelerin yaklaşık %50'sinde yüksek lisans mezunu çalışan bulunması, işletmelerin ve çalışanların lisans üstü eğitime verdikleri önemi göstermektedir. Katılımcı firmaların %47,3'ünde ise yüksek lisans mezunu bulunmamaktadır. Öte yandan sadece %2,2'sinde ise 10 kişiden fazla yüksek lisans mezununun istihdam edildiği görülmektedir (Şekil 5.12).

Şekil 5.12. Firmalarda Yüksek Lisans Mezunu Çalışanların Dağılımı

Katılımcı firmalara çalışanları arasında doktora mezunu bulunup bulunmadığı da sorulmuştur. Sadece %3,3 oranında işletmede 3 doktora mezunu, birer işletmede ise sırasıyla 2 ve 3 doktora mezununun çalıştığı belirtilmiştir. Firmaların %94,5'inde ise doktora mezunu bulunmamaktadır (Şekil 5.13). Özel sektör çalışanlarının doktora eğitimi almamış olması olağan olarak değerlendirilebilir.

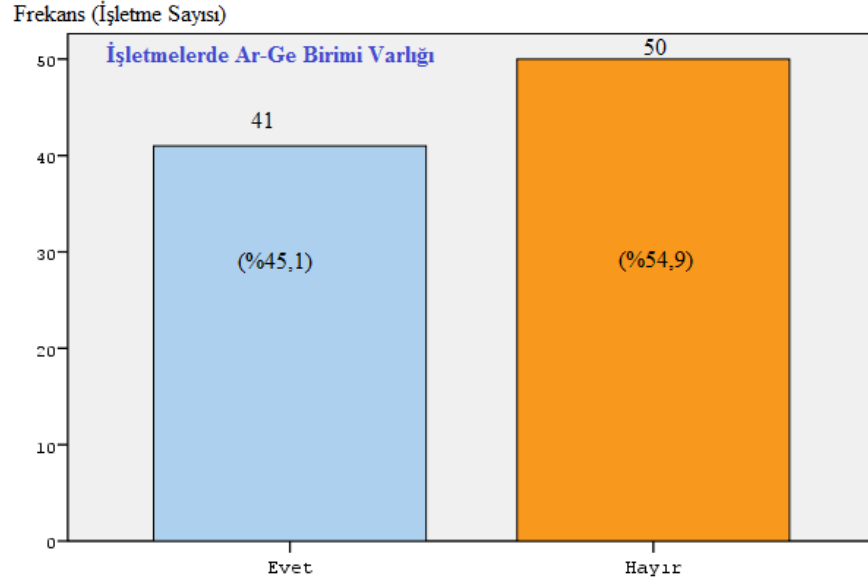

Şekil 5.13. Firmalarda Doktora Mezunu Çalışan Sayısı

5.2.2. 'Ar-Ge Faaliyetleri' Başlıklı II. Bölüme Dair Değerlendirmeler

Katılımcı firmalara uygulanan anketin ikinci kısmı firmaların Ar-Ge Çalışmaları ile ilgili olup, bu bölümde toplam 9 soru sorulmuştur.

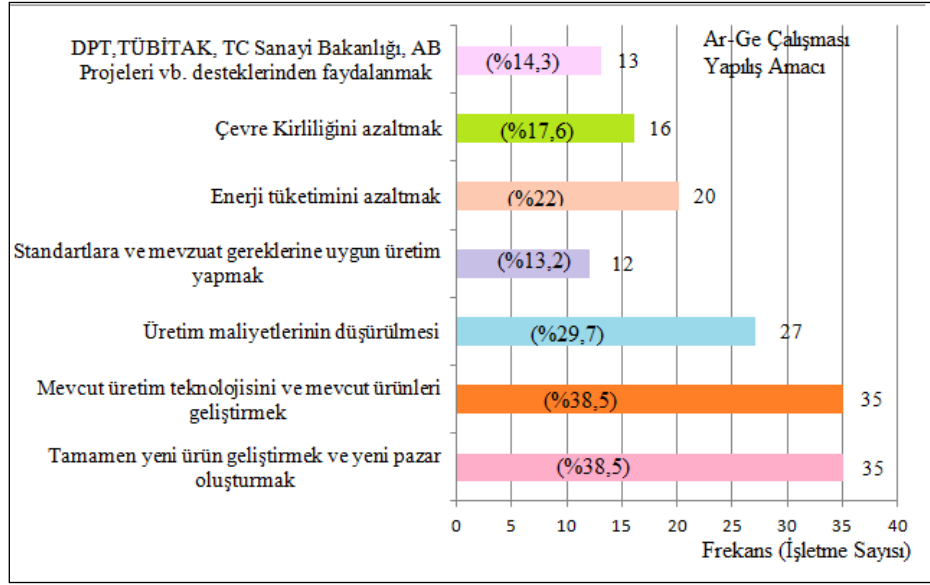
Bu bölümde ilk soru firmalarda bağımsız Ar-Ge biriminin varlığıdır. Alınan sonuçlara göre katılımcı firmaların %54,9'unda Ar-Ge Birimi bulunmamaktadır (Şekil 5.14).

Şekil 5.14. Firmalarda Ar-Ge Birimi Varlığı

İlave olarak bu bölümde Ar-Ge birimi bulunan işletmelerde Ar-Ge biriminde çalışan sayıları da araştırılmıştır. İşletmelerin %45,1'inde Ar-Ge birimi bulunmakta ve bu işletmelerin %33'ünün Ar-Ge biriminde 1-9 kişi çalışan, %8,8'inde ise 10-49 kişi çalışan bulunmaktadır. Ayrıca Ar-Ge birimi bulunmayan işletmelerde birimin kurulmasının planlanıp planlanmadığı sorulmuştur. İşletmelerin %37,4'si Ar-Ge biriminin kurulmasını planlamadığını belirtmiş, %17,6'sı ise Ar-Ge biriminin kurulmasına olumlu baktığını iletmiştir.

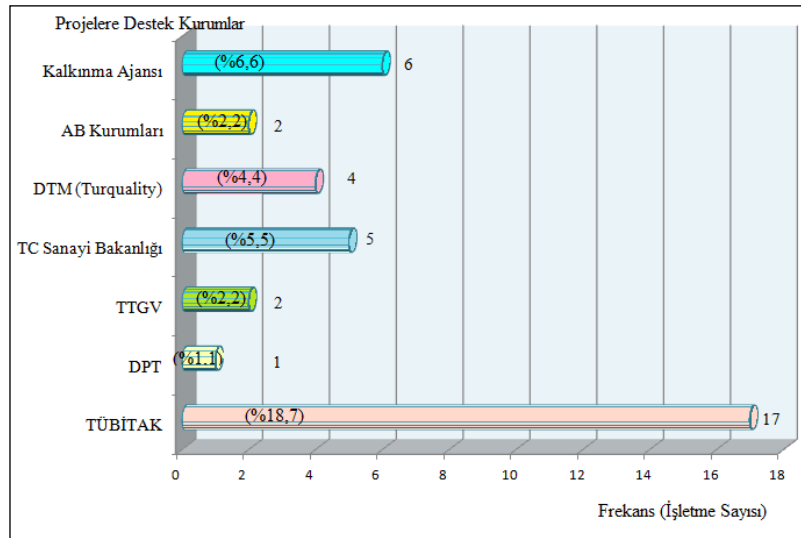
Soruların bu bölümünde katılımcı firmalara Ar-Ge çalışmalarının yapılaş amacı da sorulmuştur. Firmaların %38,5'i tamamen yeni ürün geliştirmek ve yeni pazar oluşturmak amacıyla Ar-Ge çalışması yaptıklarını belirtmişlerdir. Yine %38,5'i mevcut üretim teknolojisini ve mevcut ürünleri geliştirmek cevabını vermiş, %29,7'si üretim maliyetlerinin düşürülmesi cevabını vermiştir. Katılımcı firmaların %13,2'si standartlara ve mevzuat gereklerine uygun üretim yapmak amacını belirtirken, %22'si enerji tüketimini azaltmayı, %17,6'sı çevre kirliliğini azaltmayı, %14,3'ü ise amaçlarının DPT, TÜBİTAK, TC Sanayi Bakanlığı, AB Projeleri desteklerinden faydalanmak olduğunu belirtmiştir (Şekil 5.15).

Şekil 5.15. Kuruluşta Ar-Ge Çalışmalarının Yapılış Amacı

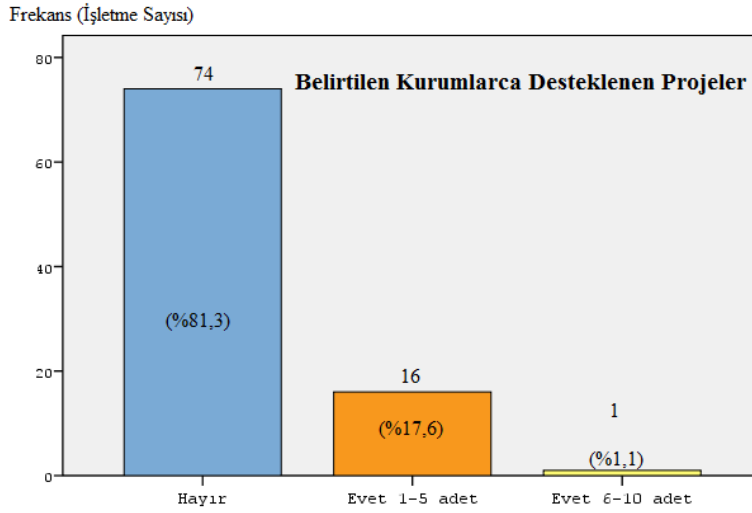
Ar-Ge çalışmaları ile ilgili katılımcı firmalara sorulan sorularda ayrıca Ar-Ge projesi yapıp yapmadıkları ve bu yöndeki gelecek planları da irdelenmiştir. Araştırma sonuçlarında %49,5 oranda katılımcı Ar-Ge Projesi yapmadığını belirtmiş, %23,1 oranındaki katılımcı ise yapmamakla birlikte planladıklarını belirtmiş, %27,5 oranındaki katılımcı ise proje yaptıklarını belirtmiştir.

Ar-Ge Projesi yapan firmalara projelere destek için başvurdukları kurumlar da sorulmuştur. Katılımcı firmalardan %18,7'si TÜBİTAK, %5,5'i TC Sanayi Bakanlığı, %4,4'ü DTM, %2,2'si AB Kurumları ve %6,6'sı Kalkınma Ajansı'na başvurduklarını belirtmişlerdir (Şekil 5.16).

Şekil 5.16. Firmaların Başvurduğu Projelerde Destekleyen Kurumların Dağılımı

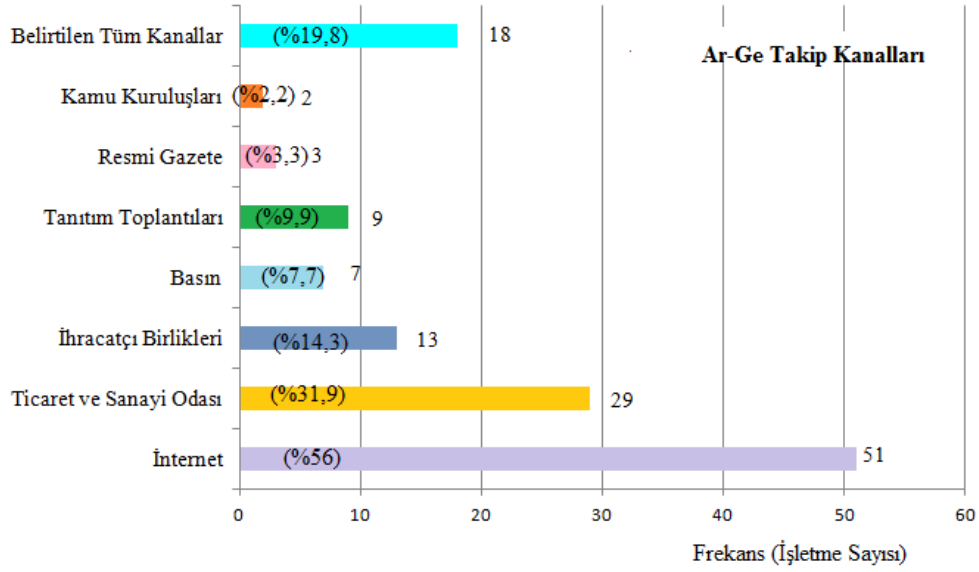
Katılımcılara belirtilen kurumlarca desteklenen projeleri olup olmadığı sorulmuştur. Firmaların %81,3'ü bu kurumlarca desteklenen projeleri olmadığını belirtirken, %17,6'sı ise projeleri olduğunu belirtmişlerdir (Şekil 5.17).

Şekil 5.17. İşletmelerin Kurumlarca Desteklenen Projeleri

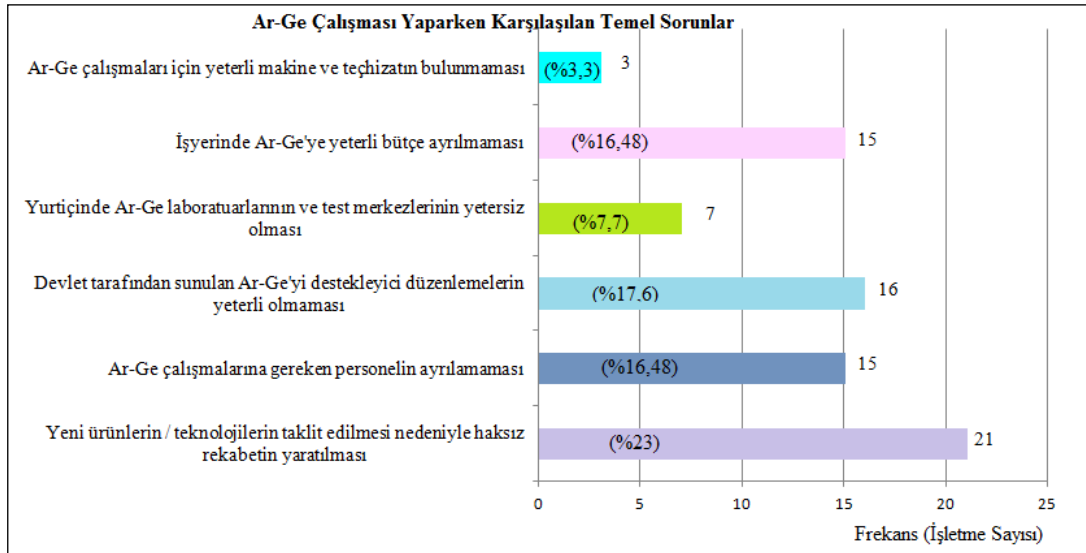
Katılımcı firmaların, destek kurumlarca daha önceden reddedilen projeleri olup olmadığı araştırılmıştır. Firmaların %4,4'ünün destek kurumlarca reddedilen projeleri olduğu sonucuna varılmıştır. Reddedilen proje sayısının ise 1-5 adet olduğu belirtilmiştir.

Katılımcı firmalara Ar-Ge ile ilgili mevzuat ve gelişmeleri takip ettikleri kanallar sorulmuştur. Elde edilen cevaplara göre %56 firma gelişmeleri internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir (Şekil 5.18). %31,9 katılımcı firma Ar-Ge ile ilgili gelişmeleri Ticaret ve Sanayi Odalarından takip ettiklerini, %14,3 firma İhracatçı Birliklerinden, %7,7 firma basından, %9,9 firma tanıtım toplantılarından, %3,3 firma resmi gazetelerden, %19,8 firma ise belirtilen tüm kanalları kullandıklarını belirtmişlerdir. Ar-Ge gelişmelerini ise kamu kuruluşlarından takip eden firmalar ise tüm katılımcıların %2,2'sini oluşturmaktadır.

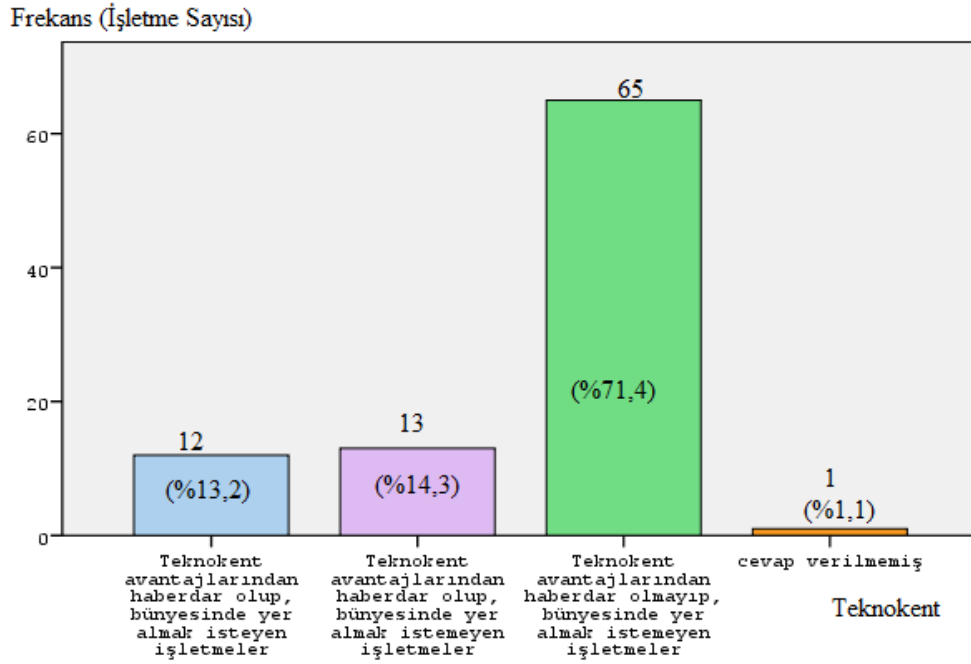
Şekil 5.18. Firmaların Ar-Ge ile İlgili Mevzuat ve Gelişmeleri Takip Kanalları

Çalışmada, üzerinde durulan konulardan biri de Ar-Ge çalışması yaparken firmaların karşılaştığı temel sorunlar ve engellerin incelenmesi olmuştur. Firmaların %23,08'i için en önemli sorunu yeni ürünlerin/teknolojilerin taklit edilmesi nedeniyle haksız rekabetin yaratılması oluşturmaktadır. Bu oranı %17,58 ile devlet tarafından sunulan Ar-Ge'yi destekleyici düzenlemelerin yeterli olmaması izlemiştir. Ar-Ge çalışmalarına yeterli personelin ayrılamaması seçeneği ile işyerinde Ar-Ge'ye yeterli bütçe ayrılmaması seçenekleri %16,48 oran ile üçüncü sorunu oluşturmaktadırlar (Şekil 5.19).

Şekil 5.19. Ar-Ge Çalışması Yaparken Karşılaşılan Temel Sorunlar

Anketin bu bölümünde yer alan son soru ise katılımcı firmaların teknokentlerin avantajlarından haberdar olup olmadıkları ve teknokent bünyesinde yer almak isteyip istemedikleri konusundadır. Katılımcı firmaların %13,2'si bu avantajlardan haberdar olup, teknokent bünyesinde yer almak isterken, %14,3'ü bu avantajlardan haberdar olup teknokent bünyesinde yer almak istememektedir. %71,4'ü ise hem teknokent avantajlarından haberdar olmayıp aynı zamanda da ilgilenmemektedir (Şekil 5.20).

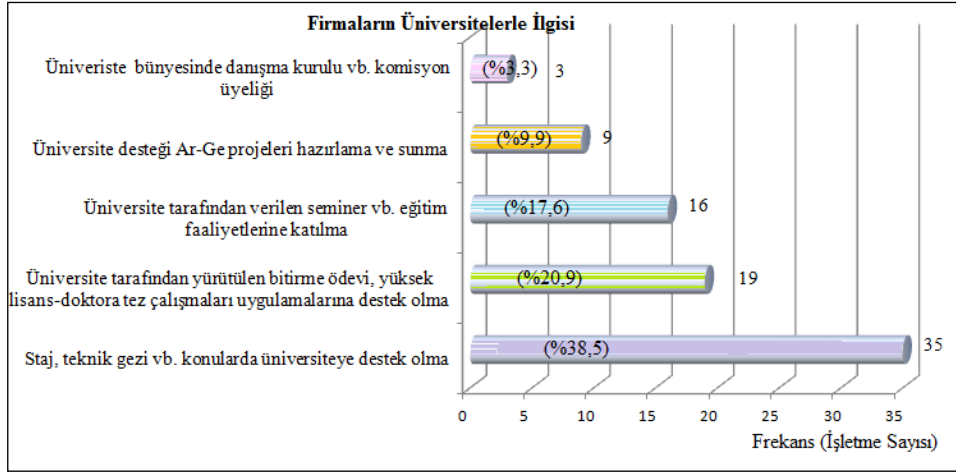

Şekil 5.20. Firmaların Teknokentlere İlgileri

5.2.3. 'Sanayi-Üniversite İşbirliği' Başlıklı III. Bölüme Dair Değerlendirmeler

Anketin üçüncü bölümünü oluşturan bölümde firmaların üniversiteler ile işbirliğinin boyutları araştırılmıştır. Bu bölümde toplam 14 soru bulunmaktadır.

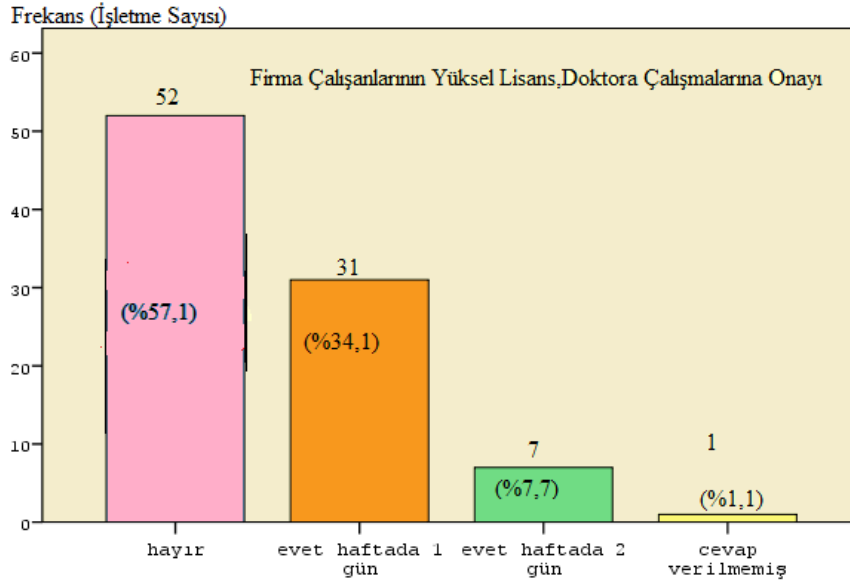
Bölümde araştırılan ilk konu firmaların üniversitelerle ilişkilerinin tanımlanması olmuştur. Katılımcı firmaların %38,5'i staj, teknik gezi vb. konularında Üniversiteye destek olduklarını belirtmişlerdir, %20,9'i Üniversite tarafından yürütülen bitirme ödevi, yüksek lisans, doktora tez çalışmaları uygulamalarına destek olduklarını, %17,6'sı Üniversite tarafından verilen seminer vb. eğitim faaliyetlerine katıldıklarını, %9,9'u ise Üniversite desteği ile Ar-Ge projeleri hazırladıklarını belirtmişlerdir (Şekil 5.21).

Şekil 5.21. Bölgedeki Firmaların Üniversitelerle İlişkisinin Boyutu

Katılımcı firmalardan %57,1'i çalışanlarının yüksek lisans veya doktora eğitimi almasını uygun görmemektedir. Firmaların %34,1'i haftada 1 gün olmak üzere yüksek lisans veya doktora eğitimini uygun görürken, %7,7'si ise haftada 2 gün eğitimi desteklemektedir

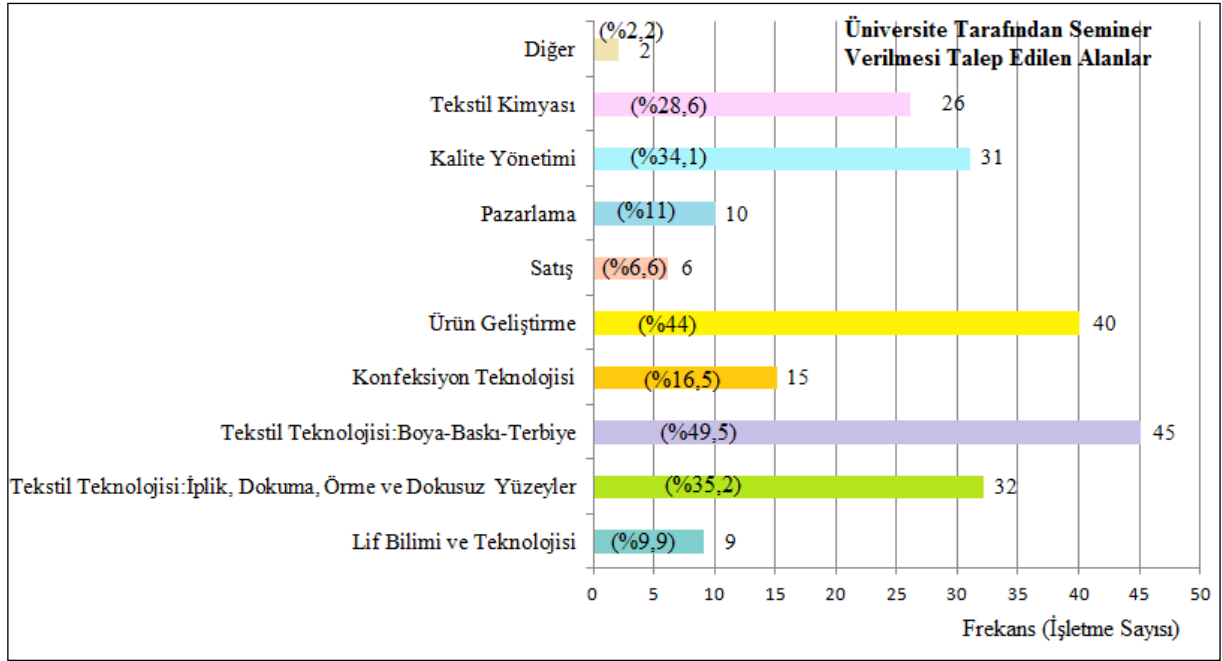
Yukarda verilen verilerle katılımcı firmaların, çalışanlarının firmadan izin alıp, yüksek lisans ve doktora eğitimi almasına çok sıcak bakmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır (Şekil 5.22). İşletmeler, işletme yoğunluğunun çok fazla ve iş takibinin gerekliliğinin şart olduğunu belirterek, bu konuda çalışanlarına destek veremediklerini belirtmişlerdir.

Şekil 5.22. Firmaların Çalışanlarının Aynı Zamanda Lisansüstü Eğitim Yapmasına Yaklaşımı

Katılımcı firmalar, çalışanlarının Üniversite tarafından 1-2 günlük seminerler almasına çok ılımlı bakmışlardır. Seminer konularından özellikle terbiye teknolojisi (%49,5), tekstil

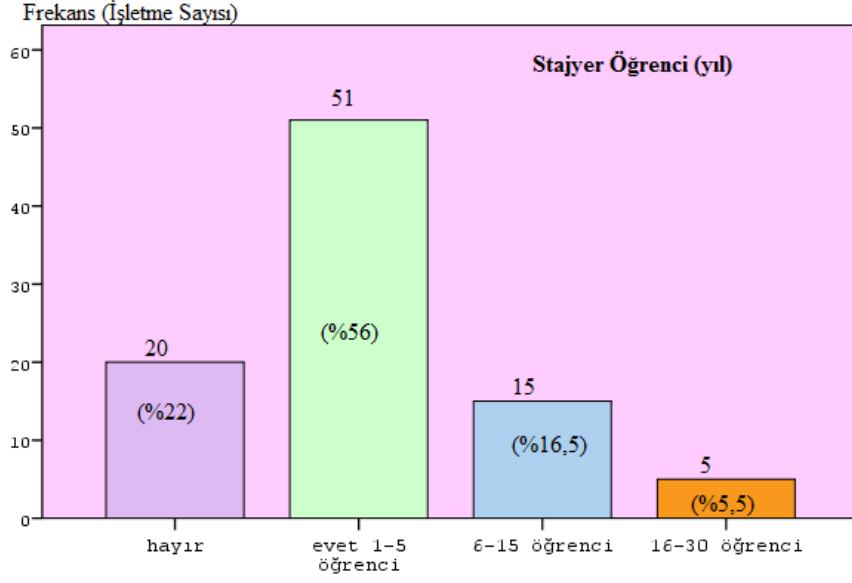
teknolojisi (%35,2), ürün geliştirme (%44) ve kalite yönetimi (%34,1) konuları üzerinde durmuşlardır (Şekil 5.23). Bunu ise sırayla %28,6 ile tekstil kimyası ve %16,5 ile hazır giyim teknolojisi konuları takip etmektedir.

Şekil 5.23. Firmalarca Üniversite Tarafından Seminer Verilmesi Talep Edilen Alanlar

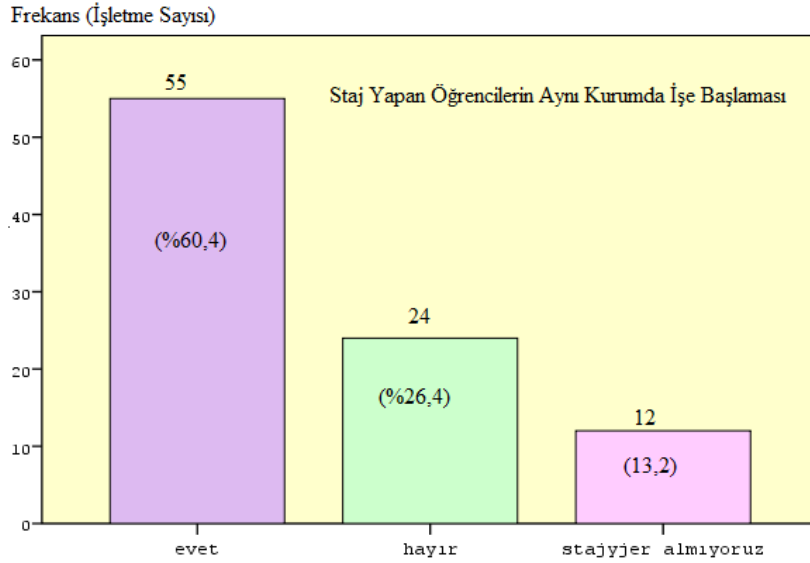
Firmalara stajyer öğrenci kabul edip etmedikleri sorulduğunda ise %22'si stajyer çalıştırmamakta, %56'sı 1-5 stajyer öğrenci çalıştırmakta, %16,5'i 6-15 stajyer öğrenci çalıştırmakta, %5,5'i ise 16-30 stajyer öğrenci çalıştırdığını belirtmiştir.

Görüldüğü gibi firmaların çoğu sadece stajyer çalıştırarak Üniversite ile ilişki halindedir (Şekil 5.24). Elde edilen verilerden firmaların, stajdan sonra da stajyerlerini %60,4 oranında istihdam ettikleri göz önüne alınırsa bu alanda çift yönlü yarar sağlandığı söylenebilir; bir diğer ifade ile staj esnasında hem öğrenciler iş hayatına hazırlanmakta, hem de işveren açısından staj süresi oryantasyon sürecinin bir parçası olarak değerlendirilmektedir.

Şekil 5.24. Stajyer Öğrenci Çalıştırma Durumu

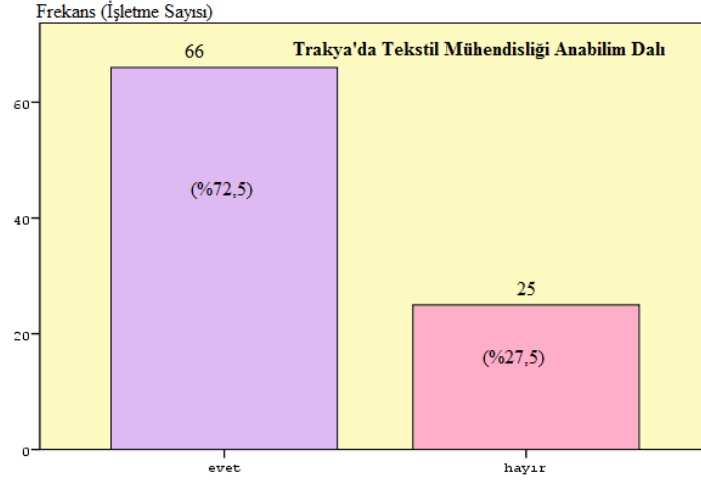
Çalışmada staj yapan öğrencilerin daha sonra işe alımı incelenmiştir. Katılımcı firmaların %60,4'ü stajyer olarak çalıştırdıkları öğrencilerin daha sonra işe alındığını belirtmiştir (Şekil 5.25).

Şekil 5.25. Staj Yapan Öğrencilerin Aynı Firmada İşe Başlaması

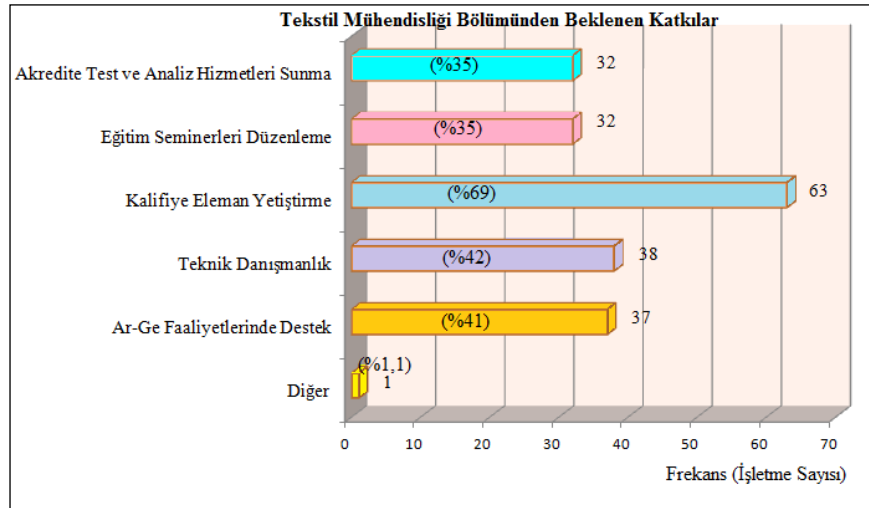
Bu bölümde N.K.Ü. bünyesinde henüz yeni kurulmuş Tekstil Mühendisliği Bölümü'nün bölge sektörü tarafından tanınırlığı da sorgulanmıştır. Katılımcı firmalar Trakya'da Tekstil Mühendisliği olduğunu biliyor musunuz sorusuna %72,5 oranı ile evet olarak cevap vermiş, fakat firmaların %27,5'inin yeni haberi olmuştur. Yapılan çalışmanın bir amacı da Bölümün tanınırlığını sağlamak olduğundan, haberi olmayan firmalara bu şekilde ulaşılmış olmak bu

çalışmanın bir katkısı olarak değerlendirilmektedir. Ancak görüldüğü gibi katılımcı firmaların çoğu Trakya Bölgesi'nde Tekstil Mühendisliği Bölümü bulunduğunu bilmektedir (Şekil 5.26). Bu durum Çorlu Mühendislik Fakültesi Tekstil Mühendisliği Bölümü'nün yeni kurulan bir bölüm olmasına rağmen bölge sektörüne tanıtım anlamında önemli mesafe kat ettiğini göstermektedir.

Şekil 5.26. Trakya'da Tekstil Mühendisliği Bölümü'nün Tanınırlığı

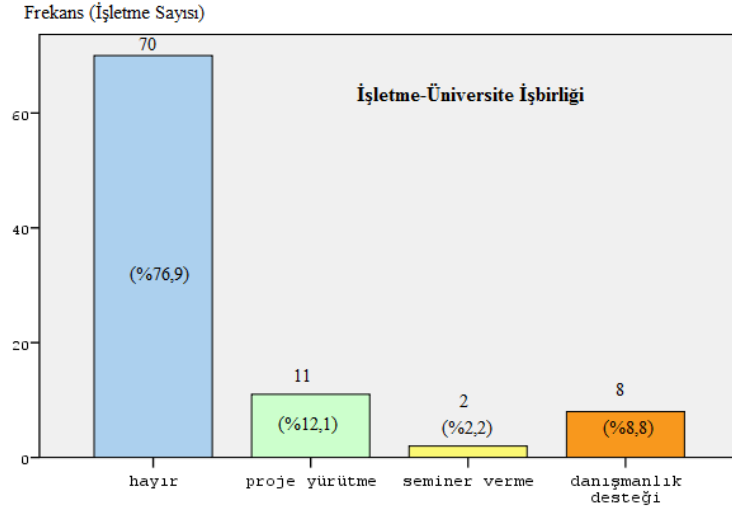
Katılımcı firmalara Tekstil Mühendisliği Bölümü'nden beklenen katkılar sorulduğunda firmaların %69'u kalifiye eleman yetiştirilmesi cevabını vermiştir. Firmaların %42'si teknik danışmanlık, %41'i Ar-Ge faaliyetlerinde destek ve %35'i akredite test-analiz hizmetleri ve eğitim seminerleri düzenlenmesini talep etmektedir (Şekil 5.27).

Şekil 5.27. Tekstil Mühendisliği Bölümünden Beklenen Katkılar

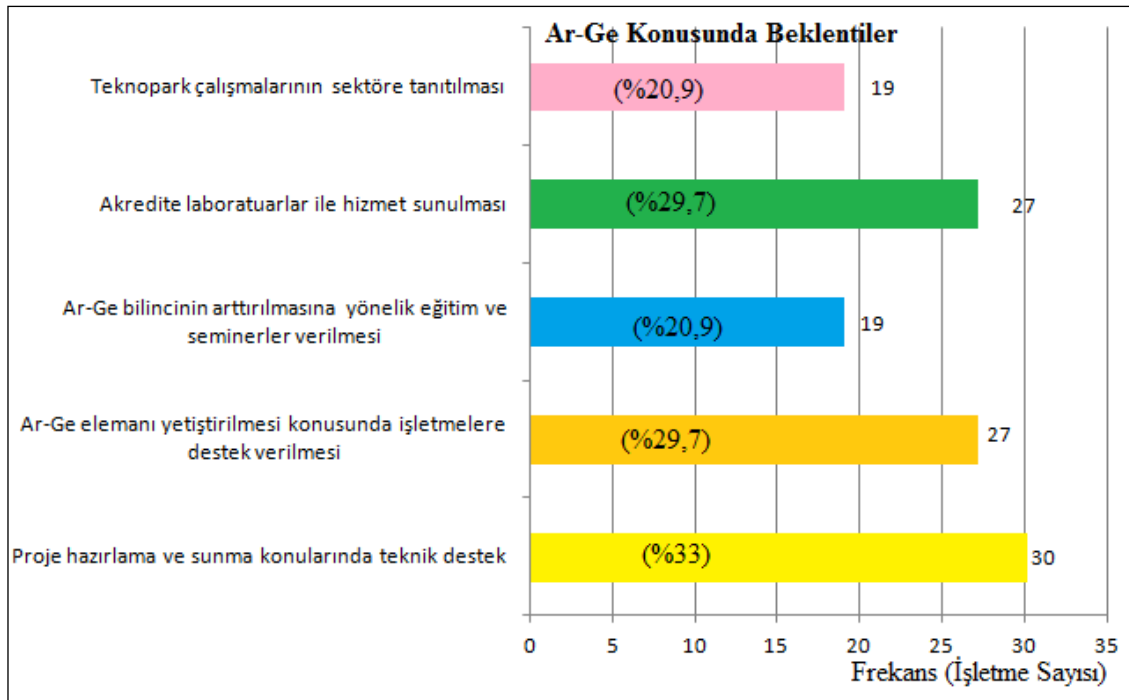
Öte yandan katılımcı firmaların %76,9'unun daha önceden bir Üniversite ile işbirliğinde bulunmamış olduğu, geriye kalan kısmın ise %8,8'inin danışmanlık desteği,

%12,1'inin ise proje yürütme desteği ve %2,2'sinin ise seminer verme desteği aldığı anlaşılmıştır (Şekil 5.28).

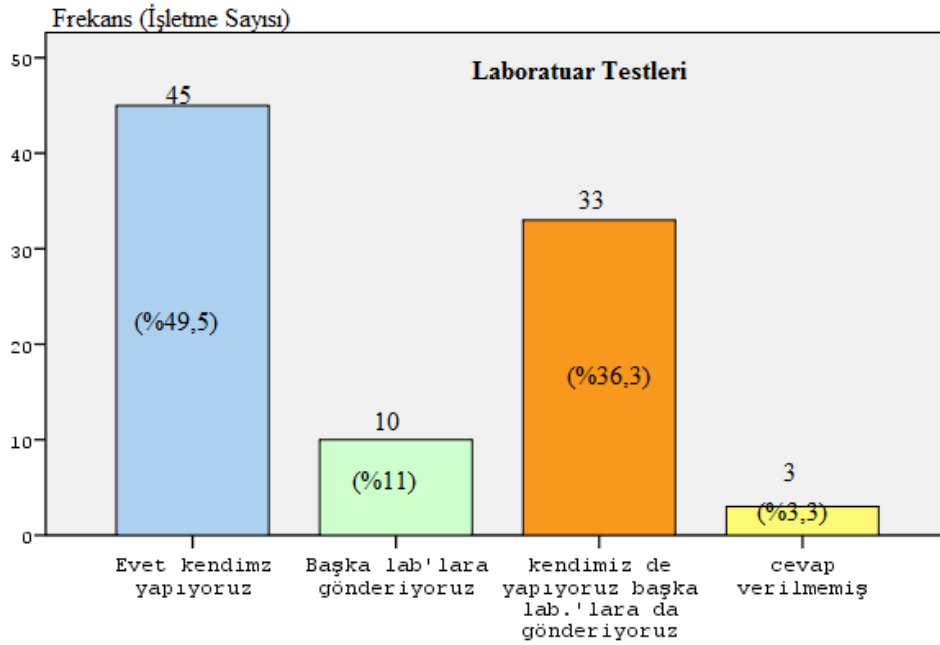
Şekil 5.28. Firma-Üniversite İşbirliği

Yapılan çalışmada ayrıca katılımcı firmaların üniversitelerden Ar-Ge konusunda beklentileri daha detaylı irdelenmiştir. Sonuç olarak firmaların %33'ü proje hazırlama ve sunma konularında teknik destek talep etmiştir. Firmaların %30'u akredite laboratuvar ile hizmet ve Ar-Ge elemanı yetiştirilmesi konusunda destek talep ederken %21'lik kısmı ise teknopark çalışmalarının sektöre tanıtılmasını ve yine %21'lik bölümü Ar-Ge bilincinin artırılmasına yönelik eğitim ve seminer hizmetinin sunulmasını talep etmektedir (Şekil 5.29).

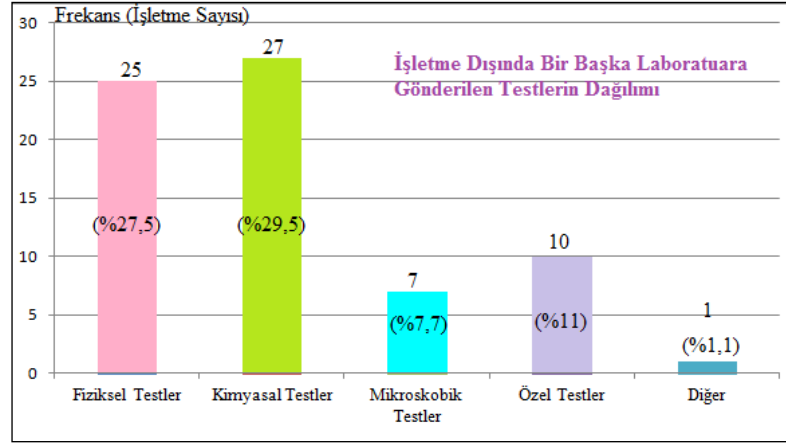
Şekil 5.29. Üniversitelerden Ar-Ge Konusunda Beklentiler

Katılımcı firmalara laboratuvar testlerinin işletme bünyesinde mi yapıldığı yoksa başka laboratuvarlara mı gönderildiği sorulmuş, ayrıca katılımcı firmalarca tekstil üretim sürecinin önemli bir bölümü olan kalite kontrol, test ve analiz hizmetlerinin ne kadarının bağımsız laboratuvarlardan destek alınarak yürütüldüğü de irdelenmiştir. Elde edilen sonuçlar, katılımcıların %49,5'inin testleri kendi bünyelerinde yaptırdığını, %36,3'ünün ise hem kendi hem de dış laboratuvarda yaptırmakta olduğunu, %11'inin ise sadece dış laboratuvarla çalışmakta olduğunu göstermektedir. Bölgede bulunan tekstil işletmeleri laboratuvarların önemini farkındadırlar (Şekil 5.30). Bazı firmalar, birbirlerinin laboratuvarlarını kullandıklarını da beyan etmişlerdir. Bu sebeple bölgede ilave olarak bağımsız ve akredite olmuş bir kalite kontrol ve test laboratuvarı ihtiyacının bulunduğu söylenebilir.

Şekil 5.30. Firmaların Laboratuvar Faaliyetleri ile İlgili Veriler

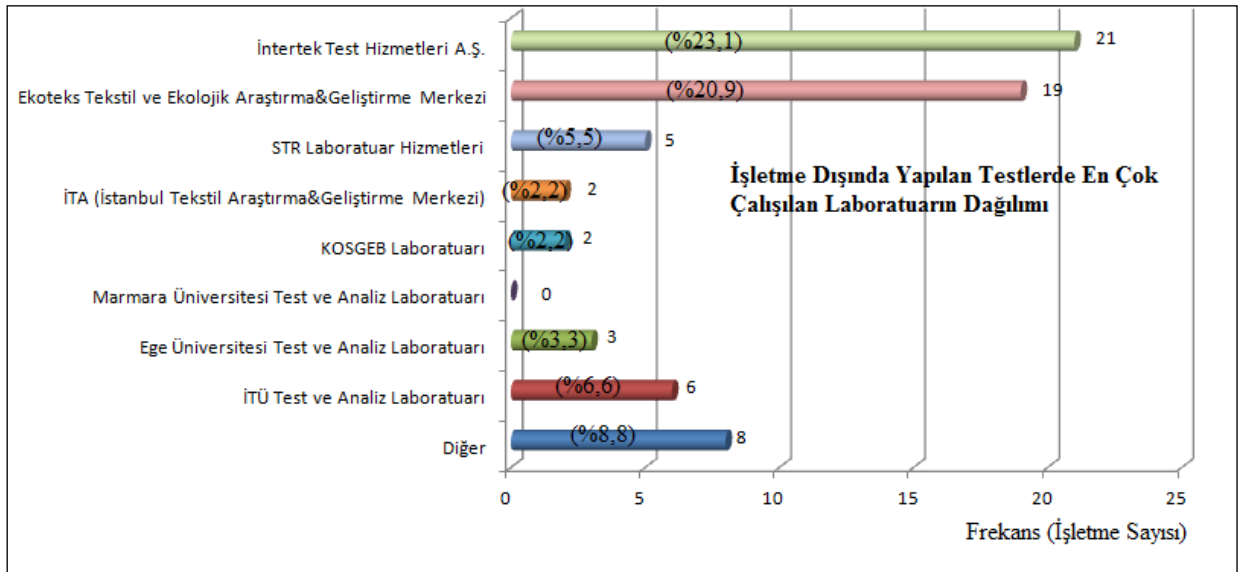
Öte yandan, katılımcı firmalara laboratuvarlara gönderilen testlerin ağırlıklı olarak hangileri olduğu sorulduğunda, elde edilen cevaplar Şekil 5.31'de grafik halinde sunulmaktadır. Firmaların %30'u dış laboratuvarlara kimyasal test ve analizleri gönderirken, %27'si ise fiziksel testleri dışarıda yaptırmaktadır (Şekil 5.31).

Şekil 5.31. İşletme Dışında Bir Başka Laboratuara Gönderilen Testlerin Dağılımı

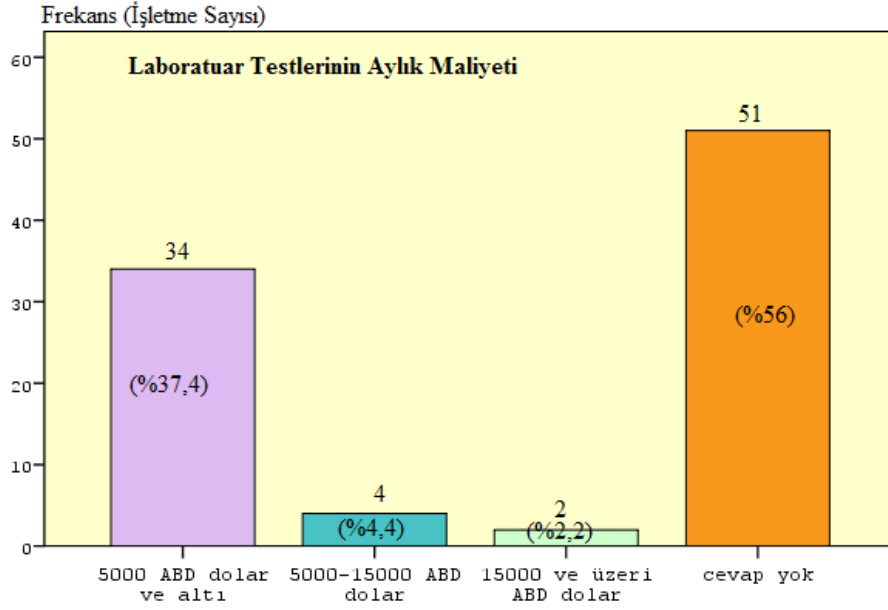
Katılımcılara, bu bölümde işletme dışındaki laboratuarlarda en çok yapılan testler de sorulmakla birlikte, bu soruya katılımcıların %73,6'sının cevap vermediği görülmektedir. Verilen cevaplar incelendiğinde ise, % oranlar birbirine yakın olmakla beraber katılımcıların %7,7'si haslık testlerini dış laboratuarlarda yaptırdıklarını belirtmişlerdir. Dış laboratuarlarda yapılan diğer testler ise boyutsal stabilite, mukavemet, elyaf analizi, iplik büküm sayısı, yağ analizi, ağır metal analizi, su buharı geçirgenliği ve mikroner testi olarak belirtilmektedir.

Çalışmada, işletme dışında yapılan testlerde en çok kullanılan laboratuvarların hangilerinin olduğu da incelenmek istenmiştir. Ancak anketin bu bölümüne katılımcı firmaların çoğunun cevap vermediği gözlemlenmektedir. Mevcut cevaplara bakıldığında ise firmaların %23'ü İntertek Test Hizmetleri A.Ş.'yi, %21'inin Ekoteks Tekstil ve Ekolojik Araştırma&Geliştirme Merkezini belirttiği görülmektedir (Şekil 5.32). Dolayısıyla firmalar dış laboratuvar olarak daha çok özel laboratuvarları tercih etmektedirler.

Şekil 5.32. İşletme Dışında Yapılan Testlerde En Çok Çalışılan Laboratuvarlar

Firmalara dış laboratuarlarda yaptırdıkları testlerin aylık maliyet aralıkları sorulmuştur. Katılımcıların %56'sı bu soruya cevap vermemiştir. Cevap veren firmaların %37,4'ü ise maliyetin 5 bin ABD dolar ve altında olduğunu belirtmiştir (Şekil 5.33).

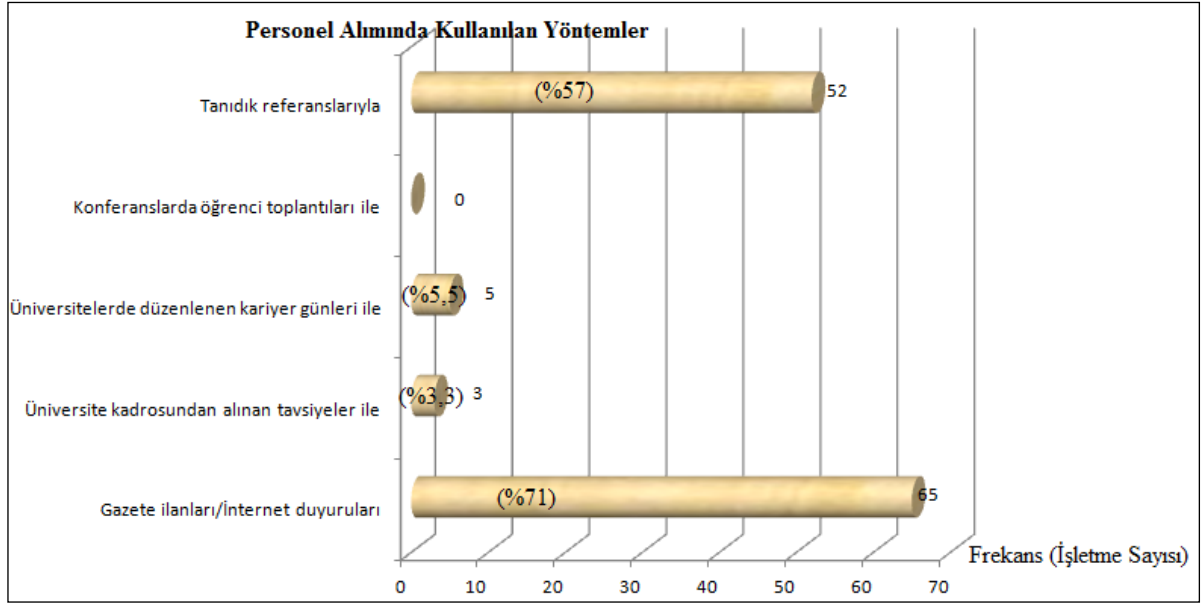

Şekil 5.33. Dış Laboratuarlara Gönderilen Testlerin Yaklaşık Aylık Maliyeti

5.2.4. 'Lisans Mezunlarından Beklentiler' Başlıklı IV. Bölüme Dair Değerlendirmeler

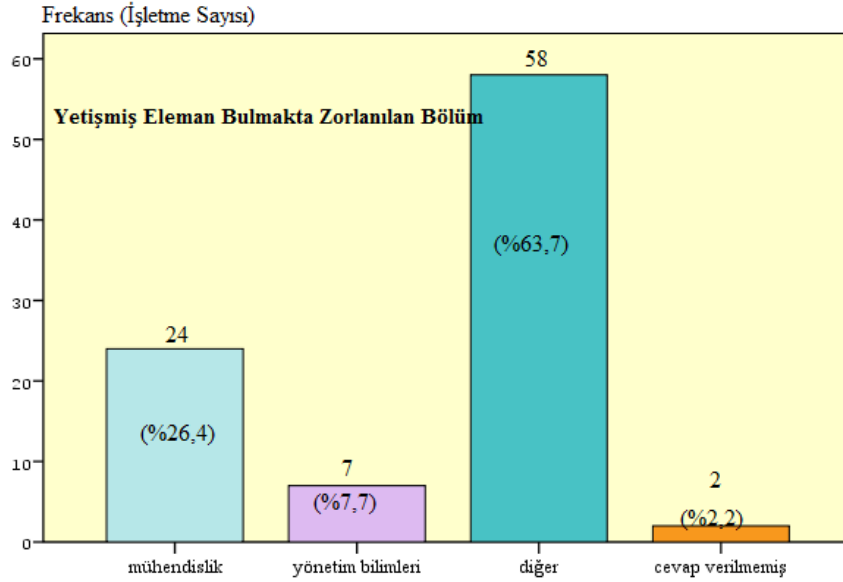
Anketin 4. bölümünde tekstil firmalarının lisans mezunlarından beklentileri araştırılmış olup, ilgili bölüm toplam 9 sorudan oluşmaktadır.

Bu bölümde katılımcı firmalara ilk olarak personel alımında kullandıkları yöntemler sorulmuştur. Firmaların %71'i gazete ilanlarını ve internet duyuruları kullandıklarını belirtirken, firmaların %57'si ise tanıdık referansları ile personel alımı yaptıklarını belirtmişlerdir (Şekil 5.34).

Şekil 5.34. Personel Alımında Kullanılan Yöntemlere İlişkin Sonuçlar

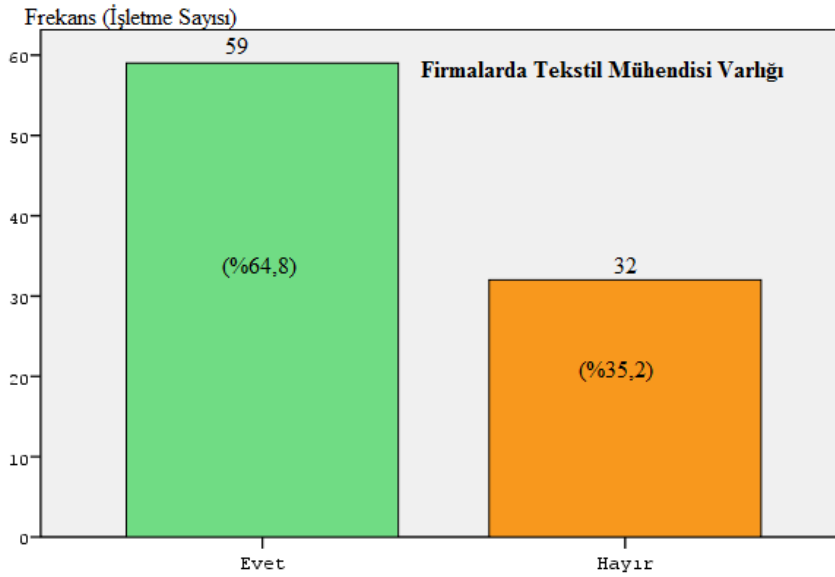
Firmalara yetişmiş eleman bulmakta zorlandıkları alanlar sorulduğunda ise %26,4'ü mühendislik konularında eleman bulmakta zorlandığını belirtmiştir. Katılımcıların %63,7'si ise diğer seçeneğini işaretlemiş ve bu seçenekte ise ara eleman sıkıntısı üzerinde durmuştur (Şekil 5.35).

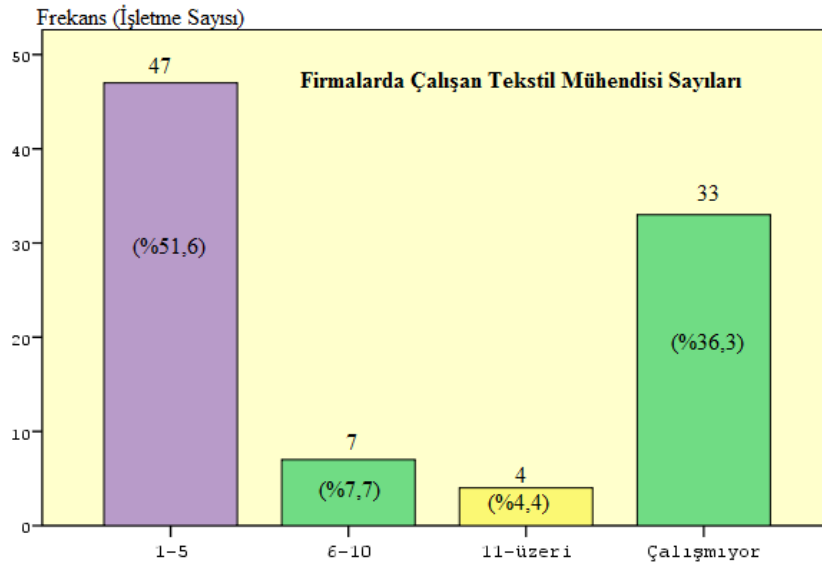
Şekil 5.35. Yetişmiş Eleman Bulmakta Zorlanılan Bölümler

Anketin bu bölümünde ayrıca katılımcı firmalara Tekstil Mühendisi çalıştırıp, çalıştırmadıkları da sorulmuştur. Şekil 5.36'dan da görüldüğü gibi firmaların %64,8'i Tekstil Mühendisi çalıştırmaktadır. Tekstil Mühendisi çalışan firmalarda kaç adet tekstil mühendisinin çalıştığı da sorulmuş olup, sonuçlar Şekil 5.37'de yer almaktadır. Söz konusu

şekilde görüldüğü gibi firmaların %51,6'sında sayıları 1-5 arasında değişen Tekstil Mühendisi çalışmaktadır.

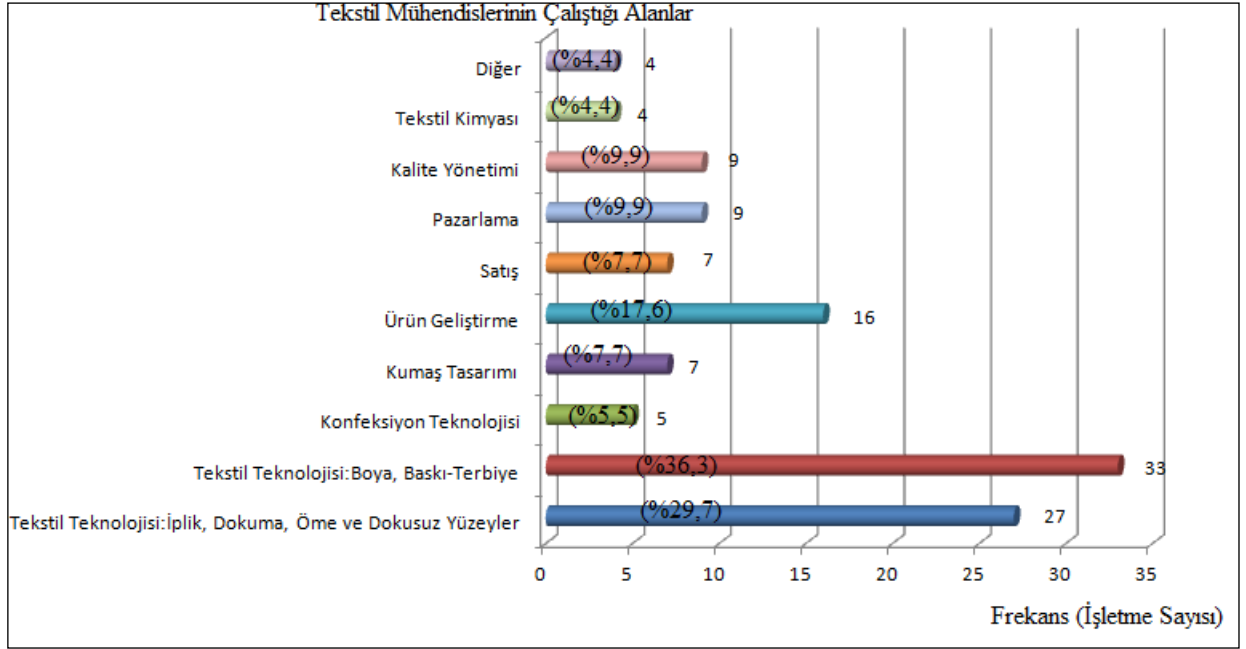
Şekil 5.36. Firmalarda Tekstil Mühendisi İstihdamına Ait Veriler

Şekil 5.37. Firmalarda Çalışan Tekstil Mühendisi Sayıları

Öte yandan aynı bölümde katılımcı firmalara Tekstil Mühendislerini hangi alanlarda çalıştırdıkları sorulmuştur. Şekil 5.38'de görüldüğü gibi firmaların %36'sı Tekstil Mühendislerini, Tekstil Teknolojisi: boya, baskı ve terbiye alanlarında çalıştırmakta, %30'u ise tekstil mühendislerini Tekstil Teknolojisi: İplik, Dokuma, Örmeye, Dokusuz yüzey alanlarında çalıştırmaktadır. Söz konusu soruya verilen cevaplar, anket uygulanan katılımcı firmaların faaliyet alanı ile bağlantılıdır. Katılımcı firmaların %35,2'si terbiye işletmesi

olduğundan, çalışmada tekstil mühendislerinin en fazla terbiye alanında çalışması olağandır. Öte yandan katılımcı firmaların faaliyet alanına göre sınıflandırılmasında ikinci sırayı %19,8 ile hazır giyim işletmelerinin aldığı, üçüncü sırayı ise %16,5 oranla entegre tesislerin aldığı göz önünde bulundurulduğunda beklendiği üzere hazır giyim işletmelerinde tekstil mühendislerine çok rastlanmadığı sonucuna varılmaktadır.

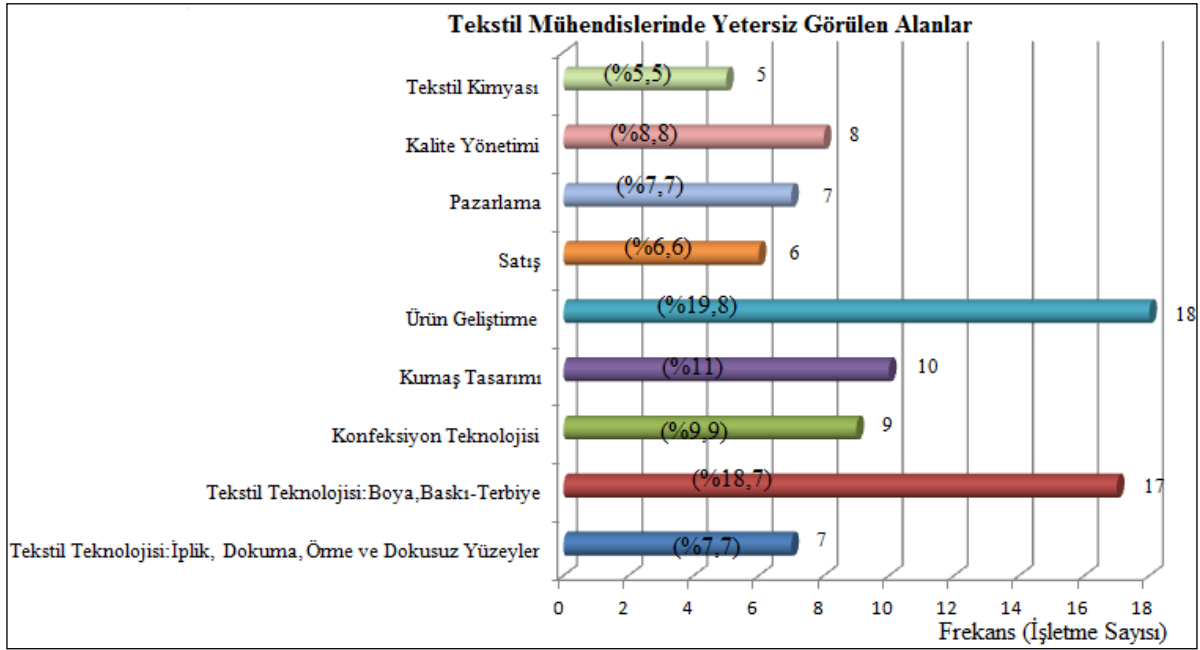

Şekil 5.38. Tekstil Mühendislerinin Çalıştırıldığı Alanlar

Firmalara bu bölümde sorulan bir diğer soru ise Tekstil Mühendislerinde yetersiz görülen alanlarla ilgili olmuştur (Çizelge 5.1). Elde edilen yanıtlar incelendiğinde ağırlıklı olarak ürün geliştirme (%20) ürün geliştirme ve terbiye teknolojisi (%19) alanlarında daha nitelikli tekstil mühendislerine ihtiyaç olduğu görülmektedir (Şekil 5.39).

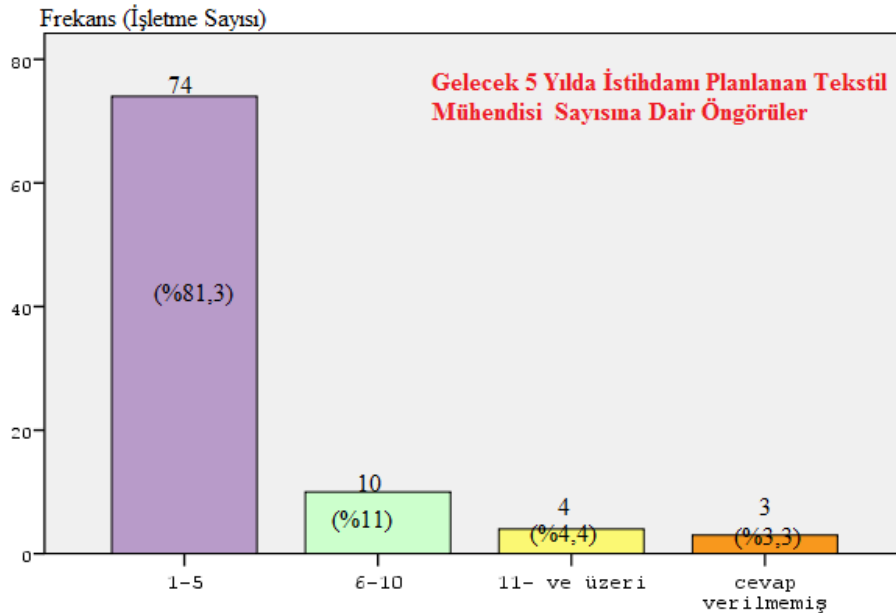
Çizelge 5.1. Tekstil Mühendislerinin Yetersiz Olduğu Alanlar

Tekstil Mühendislerinin Yetersiz Olduğu Alanlar	%
Tekstil Teknolojisi: İplik, Dokuma, Öme ve Dokusuz Yüzeyler	8
Tekstil Teknolojisi: Boya-Baskı-Terbiye	19
Konfeksiyon Teknolojisi	10
Kumaş Tasarımı	11
Ürün Geliştirme	20
Satis	7
Pazarlama	8
Kalite Yönetimi	9
Tekstil Kimyası	5

Şekil 5.39. Tekstil Mühendislerinde Yetersiz Görülen Alanlar

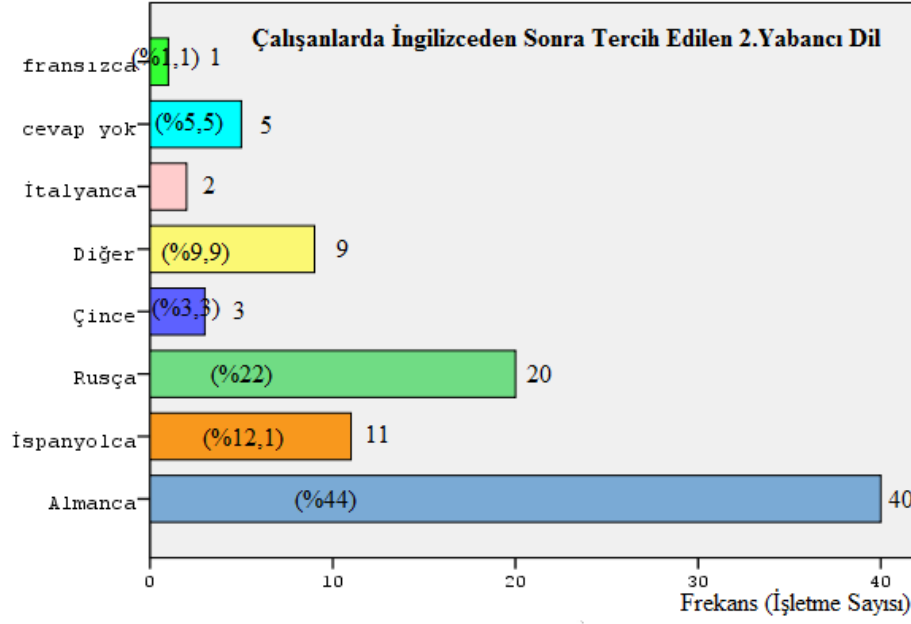
Trakya Bölgesi'nde Tekstil Mühendislerinin istihdamını öngörebilmek amacıyla firmalara gelecek 5 yıl içerisinde işe alınacak tekstil mühendisleri sayısı da sorulmuştur. Firmaların %81,3'ü 1-5 arasında Tekstil Mühendisi istihdamını planladığını belirtmişlerdir. Firmaların %11'i ise, sayıları 6-10 kişi arasında değişen Tekstil Mühendisinin istihdamının düşünüldüğünü ifade etmiştir (Şekil 5.40).

Şekil 5.40. Gelecek 5 Yılda İstihdamı Planlanan Tekstil Mühendisi Sayısına Dair Öngörüler

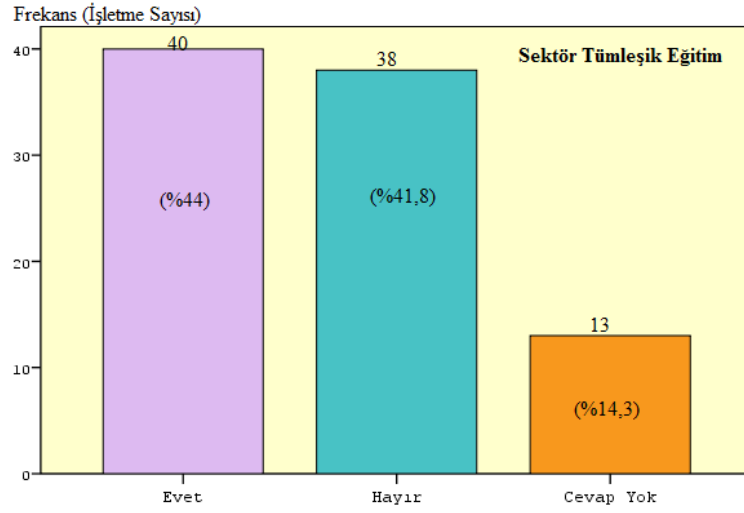
Ayrıca firmalara çalışanlarında, İngilizce'den sonra tercih ettikleri 2. yabancı dil konusu da sorulmuştur. Katılımcı firmaların %44'ü Almanca'yı tercih ederken, %22'si

Rusça'yı, %12,1'i ise İspanyolca'yı tercih etmişlerdir. Katılımcıların %5,5'inin ise bu soruya cevap vermediği gözlenmiştir (Şekil 5.41).

Şekil 5.41. Çalışanlarda İngilizceden Sonra Tercih Edilen 2.Yabancı Dil

Firmalara, sunulan anket sorularında ayrıca Namık Kemal Üniversitesi Tekstil Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin 4. sınıf eğitimleri süresince haftada 3 gün olmak üzere bir fabrikada üniversite ve işletmeden belirlenen çift danışman gözetiminde yürütülecek bir konuda uygulama yapmasını öngörülen “Sektör Tümlleşik Eğitim (STE)” modeline, 2011-2012 akademik yılında başlanacağı bildirilerek bu program içinde yer almak isteyip, istemedikleri de sorulmuştur. Firmaların %44’ü bu program içinde yer almak isterken, %41,8’i program içinde yer almayı istemediklerini belirtmişlerdir. Dolayısıyla %44 gibi önemli bir oranla firmaların söz konusu STE programına katılım konusunda istekli olmalarına karşın hala bu konuda ilave bir tanıtım yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir (Şekil 5.42).

Şekil 5.42. Firmaların NKÜ Tekstil Müh. Bölümü Tarafından İlk Kez Uygulanan Özgün bir Eğitim Modeli Olan Sektör Tümüleşik Eğitime Katılım Konusundaki Yaklaşımları

6. SONUÇ VE DAHA SONRAKİ ÇALIŞMALAR İÇİN ÖNERİLER

2010 yılı tekstil ve hazır giyim dünya ihracat miktarı 602,116 milyar ABD Doları iken, ülkemiz tekstil ve hazır giyim ihracat miktarı 21,724 milyar ABD dolar ile dünya ihracat miktarının %3,61'ini oluşturmakta, Türkiye, tekstil ve hazır giyim sektöründe bu ihracat oranı ile dünya sıralamasında beşinci sırada yer almaktadır. Ülkemizin toplam ihracatı 2011 yılı itibariyle 134,6 milyar ABD Doları iken, aynı yıl tekstil ve hazır giyim ihracatı 24,1 milyar ABD dolarıdır. Bu durum, Türkiye'nin dünya tekstil ve hazır giyim ticaretinde önde gelen ülkeler arasında yer aldığı bir göstergesi olup, sektörün ülkemiz ekonomisindeki önemini de bir ifadesidir. Öte yandan 2010 yılı tekstil ve hazır giyim ürünleri dünya ithalat tutarı 632,632 milyar ABD Doları iken, ülkemiz 9,375 milyar ABD Doları ile toplam dünya ithalat miktarının %1,48'ini gerçekleştirmekte ve dünyada sekizinci sırada yer almaktadır. Tekstil ve hazır giyim ithalatı ise Türkiye ithalatının %6,35'lik kısmını oluşturmaktadır. Bu değerlere göre, dünya tekstil ve hazır giyim ürünleri tedarikçileri arasında en önlere yer alan Türkiye'nin, tekstil ve hazır giyim ürünlerinde dış ticaret fazlası sağlayan konumunda olduğu görülmektedir.

Trakya Bölgesi sanayisi, 2011 yılı verilerine göre toplam 1709 adet işletmeyi barındıran dev bir üretim bölgesidir. Bölgede sanayi siciline kayıtlı firmaların dağılımına göz atıldığında ise tekstil, dokuma, giyim ve deri sanayi %33'lük pay ile ilk sırada yer almakta; bölgede tekstil, örme, hazır giyim ve deri alanında faaliyet gösteren toplam 680 adet işletme yer almaktadır. Türkiye tekstil ve hazır giyim ihracatının ortalama %5'i Trakya Bölgesi tarafından sağlanmaktadır. Ancak merkezleri İstanbul'da bulunan işletmeler, İstanbul Sanayi ve Ticaret Odası ve İstanbul Vergi Daireleri'ne kayıtlı olduklarından, söz konusu işletmelerin ihracat payları bu rakama dahil değildir. Sonuç olarak Trakya Bölgesi tekstil sektörü, üretim miktarı, istihdam katkısı, üretim çeşitliliği ve bünyesinde sadece ülkemizde değil dünyada öncü tekstil işletmelerini barındırıyor olması nedeniyle ülkemizin önemli bir tekstil üretim üssüdür. Ancak tekstil sektörü açısından bu denli önemli olan bölge ile ilgili çok az sayıda çalışmanın mevcut olduğu göze çarpmakta, sunulan çalışma ile özellikle bölge tekstil işletmelerinin genel profili incelenmekte, işletmelerin Ar-Ge faaliyetleri konusundaki mevcut durumları, Üniversite ile işbirliklerinin boyutu ve Üniversiteden beklentileri, işletmelere yönelik yapılan anket çalışması sonucu elde edilen veriler ve analizlerle ortaya konmaktadır.

Bu amaçla, çalışmada öncelikle evren tespit edilmiş, Tekirdağ ili Çorlu ve Çerkezköy ilçeleri ile Kırklareli illerinden oluşan 3 ana bölge seçilmiştir. Daha sonra işletmelere uygulanacak anket sorularının hazırlanması aşamasına geçilmiş ve toplam 4 bölümden oluşan

47 soru hazırlanarak anket sorularının firmalar tarafından hızlı ve kolay cevaplanabilecek bir formda ve uygun görsel niteliğe sahip şekilde basılması aşaması gerçekleştirilmiştir. Saha çalışması yapılan bölgede, mevcut tekstil işletmelerine ait genel veriler için Çorlu, Çerkezköy ve Kırklareli bölgelerinde bulunan Ticaret ve Sanayi Odaları ile İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüklerinin kayıtları esas alınmış, söz konusu bölgede 312 adet işletme ile ilgili çalışan sayısı verilerine ulaşılabilmektedir. Buna göre belirlenen örneklem büyüklüğü ise 127 olup, bu amaçla 180 adet işletmeye anket soruları ulaştırılmıştır. Bilindiği üzere anket çalışmalarında en kritik ve sıkıntılı nokta, anket sorularının hedef kitle tarafından cevaplanması aşamasıdır. Çalışmanın uygulanması aşamasında, bu konuda sıkıntılar yaşanmış, bu nedenle saha çalışmasının karşılıklı görüşme tekniği ile tamamlanması planlanmış olmasına rağmen bu bölümde çalışmaya karma yöntemle devam edilmiş ve başarılı bir şekilde 91 adet işletmenin anket çalışmasına katılımı sağlanmıştır.

Sonuç olarak bölgede faaliyet gösteren 312 adet tekstil işletmesinin 91'inden elde edilen veriler ışığında elde edilen bulgular şu şekilde özetlenebilir:

- Bölge Tekstil ve Konfeksiyon İşletmelerinin Genel Profili
- Ticaret ve Sanayi Odaları ve İl Sanayi Ticaret Müdürlüklerinden elde edilen verilere göre bölgedeki toplam 312 işletmeden 168'i (%53,8'i) terbiye-boya-baskı işletmesidir. İşletmelerin %20'si belirtmemekle birlikte, elde edilen verilerden firmaların %44'ünün 0-25 milyon ABD Doları arasının yıllık ciroya sahip kuruluşlar olduğu görülmektedir. Firmaların %77'si kendi üretimlerini yapmakta olup, yarısının ise kendine ait markası vardır. Bu durum bölge firmalarının önemli kısmının kendi markasını yaratarak kaliteye ve müşteriye odaklandığını, bu anlamda öncü kuruluşlar konumunda olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcı firmaların %70'i hem yurtdışı hem de yurt içi pazarlara çalışmakta, firmaların çoğu, kalite yönetim sistemini işletmelerinde uygulamaktadır. Müşteri ve çalışan memnuniyetinin artması ve kalitenin sürekliliğinin sağlanması açısından kalite yönetim sisteminin kullanılması, işletmelerin bu konudaki farkındalığını göstermektedir. Çalışma sonuçlarına göre, işletmelerin %50'sinin kendisine ait markası bulunmamakta olup, markalaşma ve önemi konusunda işletmeler bilinçlendirilmelidir. İşletmelerin %95'inde lisans mezunu çalışan bulunmaktadır. Öte yandan katılımcı firmaların %52'sinde yüksek lisans mezunu çalışmakta olup, sadece %5'inde doktoralı çalışan olduğu görülmektedir. Buna göre çalışan eğitim profili bakımından bölgedeki firmalar, lisans ve yüksek lisans eğitiminin getirilerinin farkında ve bilinçli firmalar olarak nitelendirilebilir.

- Bölge Tekstil ve Konfeksiyon İşletmelerinin Ar-Ge Konusuna Yaklaşımları ve Ar-Ge Çalışmalarının Niteliği

- Katılımcı firmaların %55'inde Ar-Ge birimi bulunmamakta ve bu firmaların %38'i Ar-Ge birimi kurmayı planlamamaktadır. Katılımcı firmaların %23'ünün fason üretim yaptığı düşünülürse %38 gibi bir oranın Ar-Ge'yi planlamaması olağan olarak görülebilir. Ar-Ge'ye önem veren işletmeler ise amaçlarının yeni ürün geliştirmek, yeni pazar oluşturmak ve mevcut üretim teknolojisini, mevcut ürünleri geliştirmek olduğunu belirtmişlerdir. Firmalarla birebir görüşmelerde, katılımcılar iş yoğunluğu sebebiyle DPT, TÜBİTAK, TC Sanayi Bakanlığı, AB Projeleri desteklerinden faydalanmanın ikinci planda kaldığını ve mümkün olmadığını belirtip, bu konuda üniversiteden destek ve eğitim talebinde bulunmuşlardır. Ar-Ge projesi yapan işletmeler tüm katılımcıların %28'ini oluşturmakta olup, destek için en fazla başvuru alan kurumun ise %18 oranla TÜBİTAK olduğu görülmektedir. Katılımcı firmaların çoğu Ar-Ge ile ilgili gelişmeleri internet ortamından ve Ticaret ve Sanayi Odaları kanalıyla takip ettiklerini belirtmektedirler. Ar-Ge çalışmalarının en önemli sorunu ise, yeni ürünlerin/teknolojilerin taklit edilmesi nedeniyle haksız rekabetin yaratılmasıdır. Genel olarak bakıldığında sektördeki işletmeler, Ar-Ge projeleri ile emek ve zaman harcamak yerine, kullanılabilir yeni teknolojilerin hazır olarak kendilerine sunulması gerektiğini düşünmektedir. Örneğin özellikle boya-baskı-terbiye işletmeleri, yer altı sularının kullanımı ile ilgili Üniversiteden çözümler talep etmişlerdir. Öte yandan firmaların %72'si Teknokent kavramından ve avantajlarından haberdar olmayıp, %20'lik kısmı Teknokent çalışmaları ve avantajları ile ilgili Üniversiteden bilgi ve destek talep etmektedir.

- Bölge Tekstil ve Konfeksiyon İşletmelerinin Üniversite ile İlişkileri

Anket sorularının bu bölümü ile ilgili cevaplar irdelendiğinde, firmaların %38'i staj ve teknik gezi gibi konularda Üniversiteye destek olduklarını belirtmişlerdir. Çalışanlarına yüksek lisans ya da doktora konusunda izin veren işletmelerin oranı %42 gibi yüksek bir oran olmakla birlikte, firmaların %57'si çalışanlarının aynı zamanda lisansüstü eğitime devam etmesine sıcak bakmamaktadır. Öte yandan katılımcı firmalar, çalışanlarının üniversite tarafından verilecek seminer faaliyetlerine katılımına çok olumlu bakmaktadırlar. Firmalar seminer konularının seçiminde, öncelikle kendi faaliyet alanlarını belirtmişlerdir. Buna bağlı olarak %49'u terbiye teknolojisi alanında bir eğitim talep etmektedir. Bunu, ürün geliştirme ve kalite yönetimi konuları takip etmektedir. Katılımcıların yarısı, yılda sayıları 1-5 arasında değişen stajyer öğrenci çalıştırdıklarını %60'ı ise çalıştırdıkları stajyerleri daha sonra işe aldıklarını belirtmiştir. Bölgede yeni bir bölüm olan Namık Kemal Üniversitesi Tekstil

Mühendisliği Bölümü'nün bölge işletmeleri tarafından bilinirliği irdelendiğinde ise, katılımcı firmaların %72'si Trakya Bölgesi'nde Tekstil Mühendisliği Bölümü varlığından haberdar olduğu görülmektedir. Katılımcı firmaların %77'si daha önce Üniversitelerden herhangi bir destek almadığını beyan etmiş olmakla birlikte, Üniversiteden beklentilerin daha çok kalifiye eleman yetiştirilmesi, teknik danışmanlık, Ar-Ge faaliyetlerinde destek, akredite test-analiz hizmetleri ile eğitim seminerleri verilmesi şeklinde olduğu görülmektedir.

- Bölge Tekstil ve Konfeksiyon İşletmelerinin Tekstil Mühendisliği Eğitiminden Beklentileri

Firmalar personel alımında özellikle gazete ilanları/internet duyuruları (%71 oranında) ve tanıdık referanslarını (%57 oranında) kullanmaktadırlar. Yetişmiş eleman konusunda özellikle ara eleman eksikliğine değinilmektedir.

Çalışmaya katılan konfeksiyon işletmelerinde Tekstil Mühendislerine çok rastlanmamakla birlikte firmaların %65'inde Tekstil Mühendisi çalışmaktadır. Firmalar özellikle ürün geliştirme konusunda tekstil mühendislerinin yetersiz olduğunu düşünmekte ve bu konuda üniversiteden destek beklemektedir. Firmaların %81'i gelecek 5 yıl içinde sayıları 1-5 arasında değişen Tekstil Mühendisi istihdamını öngörmektedir. Böu durumda bölgede yaklaşık 600 tekstil, 80 deri işletmesinin varlığı düşünüldüğünde, söz konusu sürede sayıları yaklaşık 500-2000 arasında değişebilen Tekstil Mühendisi istihdamının gerçekleşeceği öngörülebilir. Katılımcı firmalar İngilizce'den sonra ikinci yabancı dil olarak sırası ile, Almanca, Rusça ve İspanyolca'yı tercih etmektedirler. Firmalara, N.K.Ü. Tekstil Mühendisliği Bölümü tarafından geliştirilerek ülkemizde ilk kez uygulamaya geçirilen özgün bir model olan ve 4.sınıf öğrencilerine bir yıl süresince haftada 3 gün olmak üzere bir fabrikada, üniversite ve işletmeden belirlenen çift danışman gözetiminde yürütülecek bir konuda uygulamalı tez çalışması yapmasını öngören "Sektör Tümlşik Eğitim" modeline ilgileri irdelendiğinde, firmaların %44'ünün bu program içinde yer almak istediği görülmektedir.

Sonuç olarak, Trakya Bölgesi tekstil sektörü son yıllara kadar, üniversite-sanayi işbirliğinden ve üniversitenin sağlayacağı yararlarından önemli ölçüde uzak kalmıştır. Bölgede bulunan işletmeler, işbirliğinin getirilerini fark etmekte ve bu konuda bilinçlenmektedir. Öte yandan işletmelerin, genel profilleri ile ilgili bilgi vermekte tereddüt yaşadığı ve bu konuda paylaşımcı olmadığı gözlenmiştir. Üniversiteden Ar-Ge projelerinde destek bekleyen firmaların öncelikle Teknopark konusu ile Ar-Ge projeleri hazırlanması konularında bilgilendirilmesinin katkı sağlayacağı görülmektedir.

Sunulan tez çalışmasının bölge tekstil sektörünün yakından analizi ve Üniversiteden beklentilerini ortaya koyma bakımından katkıları bulunmakla birlikte, bazı hususlarda ilave çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu alanda yapılacak bir sonraki çalışmalar için, aşağıda yer alan öneriler sunulmaktadır:

- Çalışmada belirlenen örneklem büyüklüğü 127 adet işletme olmasına rağmen 91 adet işletmeden dönüt sağlanabilmiştir. Her ne kadar, dört ayrı bölüm ve 47 sorudan oluşan oldukça kapsamlı olarak nitelenebilecek bir anket çalışmasına toplam 91 adet dönüt sağlanabilmesi önemli bir çalışma olmakla birlikte, daha kapsamlı bir saha çalışması ile örneklem sayısının artırılması önerilmektedir. Bu kapsamda, saha çalışmasının, takım çalışması olarak planlandığı takdirde örneklem sayısı geliştirilerek daha fazla sayıda işletmeye ulaşmanın mümkün olacağı düşünülmektedir.
- Anket çalışması esnasında yer alan soruların daha kısa olması ve daha az sayıda soruya yer verilmesinin hızlı ve etkin dönüşler için önemli olduğu fark edilmiştir. Nitekim karşılıklı görüşmelerde, işletmelerin bir kısmı anket sorularının fazla olması sebebiyle sakin bir zaman diliminde cevaplamak istediklerini belirtmişlerdir.
- Çalışmada, bölge sektörünü tanımak adına ‘genel sorular’ isimli ilk başlıkta sadece işletmelerin büyüklüğünü ortaya koyma amacını güden bazı sorularda işletmelerin çekimser davrandığı gözlenmiştir. İleride yapılacak çalışmalarda bu tip soruların isteğe bağlı olduğunun net belirtilmesi ya da anketin en son bölümünde yer alması örneklem sayısının artmasına katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Ağaç S, Varol E, Gülcü Yıldız Ş (2007). Konfeksiyon İşletmelerinde Stok Kontrolü ve Uygulama Durumları. II. Tekstil Teknolojileri ve Tekstil Makineleri Kongresi, (E/2007/440-1),401-408, Gaziantep.
- Akaydın M, Okşan D (2008). Denizli’de Kurulu Tekstil ve Konfeksiyon İşletmelerinde Kurumsal Kaynak Planlama Sistemleri ve Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma. Tekstil ve Konfeksiyon, (3), 229-234.
- Akaydın M, Can Y (2009). Denizli İli Konfeksiyon Sanayisinde Çalışan Dikiş Makinesi Operatörleri Üzerine Mevcut Durum Analizi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli Meslek Yüksekokulu, Denizli.
- Akaydın M, Can Y, Soydaş M E (2009). Denizli Organize Sanayi İşletmelerinde Çalışan Meslek Yüksekokulu Mezunlarının İş Tatminsizliği Sorunları Üzerine Bir Araştırma.1.Uluslararası 5.Ulusal Meslek Yüksekokulu Sempozyumu, Konya
- Akpınarlı F, Baçan V (2007). Tekstil İşletmelerinde Çalışanların Kalite ve Kalite Kontrol Sürecindeki Uygulamalar Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi. II. Tekstil Teknolojileri ve Tekstil Makineleri Kongresi, (E/2007/440-1),359-369, Gaziantep.
- Alptekin E (2010). Tekstil Sektöründe Teknolojik Gelişme ve Rekabet Gücü: Denizli Bölgesi Üzerine Bir Uygulama. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, İstanbul.
- Atakan T (2006). Trakya Bölgesi’nde Tekstil İşletmelerinde Kalite Yaklaşımı ve Müşteri Memnuniyeti Analizi. Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Avcıoğlu (2003). Sanayileşme ve Küreselleşme (Denizli Tekstil Sanayi Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Konya.
- Aytaç M, Serper Ö (1991). Örneklem. Ezgi Kitabevi, 190, Bursa
- Balcı A (1995).Örneklem Kuramı. Sosyal Bilimlerde Araştırma, Pegem Yayıncılık, Ankara, 79-91.
- Baş T (2010).Anket. Seçkin Yayıncılık, 264, Ankara
- Başer (2007).Tekstil ve Hazırgiyim Sektörleri Müktesebatı.
<http://www.ikv.org.tr/pdfs/BULENTBASER.pdf> (erişim tarihi, 12.02.2012)
- Büyüköztürk Ş, Çakmak E, Akgün Ö, Karadeniz Ş, Demirci F (2008).Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Pegem Akademi. 340, Ankara.

- Çağlayan (2011).İmalat Sektörü Yatırımcıların Gözbebeği.Sanayi Gazetesi, <http://www.sanayigazetesi.com.tr/ekonomi/imalat-sektoru-yatirimcilarin-gozbebegi-h1280.html> 2012 (erişim tarihi, 01.05.2012).
- Çatalbaş N (2011). TR 21 Trakya Bölgesi'nin Türkiye'nin Dış Ticaretindeki Yeri ve Gelişme Potansiyeli. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,12-1: 21-42. https://www.anadolu.edu.tr/arastirma/hakemli_dergiler/sosyal_bilimler/pdf/2012-1/2012-01-03.pdf (erişim tarihi, 05.04.2012).
- Çetin M, Ecevit E (2008).İhracatın Sürükleyici Gücü Olarak Tekstil Sektörü: Kahramanmaraş İli Örneği. Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F.Yönetim ve Ekonomi Dergisi. Cilt 15 Sayı 2:115-118, Manisa
- Çileroğlu B (2009).Hazır Giyim İşletmelerinde Katalog Hazırlama Sürecinin Yönetici Görüşleri Açısından İncelenmesi. Konfeksiyon Teknoloji, 92,60-74.
- Çivitçi Ş, Boğday Saygılı B, Oktar İ (2007).Küçük ve Orta Ölçekli Hazır Giyim İşletmelerinde Oluşan İş Kazalarının Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. II. Tekstil Teknolojileri ve Tekstil Makineleri Kongresi, (E/2007/440-1):389-400,Gaziantep.
- Çivitçi Ş, Boğday Saygılı B (2008). Hazır Giyim Tüketicilerinin Ürünlerle İlgili Satış Sonrası Yaşadıkları Sorunlar. Niğde Tekstil Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Bor Halil Zöhre Ataman Meslek Yüksek Okulu, 28-38,Niğde.
- Çolakoğlu M H (2002). KOBİ Rehberi. KOSGEB Başkanlığı, TOBB Genel Yayın No Genel : 359 - PM : 2
- Cotton Incorporated.
<http://www.cottoninc.com/MarketInformation/MonthlyEconomicLetter/#3> (erişim tarihi, 07.04.2012)
- DPT 8. Devlet Planlama Teşkilatı 8.Kalkınma Raporu
<http://www.dpt.gov.tr/Kalkinma.portal> (erişim tarihi, 07.04.2012)
- DPT 9 Devlet Planlama Teşkilatı 9.Kalkınma Raporu <http://www.dpt.gov.tr/Kalkinma.portal> (erişim tarihi, 07.04.2012)
- Emek A, Sevim Ü (2006).Hazır Giyim. T.C.Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi.
<http://www.atonet.org.tr/yeni/files/images/distic/sectorler/hazirgiyim.pdf>
(erişim tarihi, 08.04.2012)
- Eraslan H, Bakan İ, Helvacıoğlu Kuyucu D (2008). Türk Tekstil Ve Hazırgiyim Sektörünün Uluslararası Rekabetçilik Düzeyinin Analizi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:7 Sayı:13 Bahar 2008: 265-300, İstanbul.
- Göklüberk Ö (2006).Hazırgiyim Sektöründe Personel Seçim Sürecine İlişkin Bir Araştırma. Tekstil ve Konfeksiyon, 3:200-205

- Göktepe F (2010). "The Textile Industry and Education in Turkey: The Past, Today and Future", International Conference of Innovation and Co-operation For the Future of the European Textile and Clothing Industry, Organised by TMTE (The Hungarian Society of Textile Technology and Science), Budapest-Hungary.
- İGİAD (2009). İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği, Tekstil Sektörü Değerlendirme Raporu.
- İnce G (2010). Tarımdan Sanayiye Geçiş Sürecinde Trakya Alt Bölgesi'nde Göç; Çerkezköy Örneği. Doktora Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ
- İnce G (2011).Çerkezköy Bölgesel Gelişim Projesi. Proje Raporu 2011. http://www.cerkezkoy.bel.tr/display.mmpage?pg=haber_detay&sira_no=959&rand (erişim tarihi, 01.03.2012).
- International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC) Rev4.United Nations New York 2008. http://unstats.un.org/unsd/demographic/sources/census/2010_PHC/docs/ISIC_rev4.pdf (erişim tarihi, 05.04.2011).
- İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB) (2006), Yıllık Raporlar ve İstatiksel Veriler, <http://www.itkib.org.tr/default.asp?cid=RAPORLAR> (erişim tarihi, 14.12.2010).
- İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB), Türk Tekstil Sektörü http://www.itkib.org.tr/ihracat/DisTicaretBilgileri/raporlar/dosyalar/tanitim_teksti.pdf (erişim tarihi,10.02.2011)
- İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB) (Nisan 2010), Yıllık Raporlar ve İstatiksel Veriler. Türkiye'de ve Dünya 'da İç Giyim ve Yatak Kıyafetleri Ticareti.Sf 1. http://www.itkib.org.tr/ihracat/DisTicaretBilgileri/raporlar/dosyalar/IC_GIYIM_RAPOR_NISAN2010.pdf (erişim tarihi, 10.02.2011)
- İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri, 1980–2007 Tekstil-Konfeksiyon İhracat-İthalat İstatistikleri, http://www.itkib.org.tr/itkib/istatistik/dosyalar/80den_2007e_tekskonf_ihracat_ithalat.xls (erişim tarihi, 05.03.2010).
- İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri, Tekstil Sektörünün 2010 yılı Ocak-Kasım Dönemi İhracat Performansı Üzerine Kısa Değerlendirme. http://www.itkib.org.tr/ihracat/DisTicaretBilgileri/raporlar/dosyalar/2010/2010_tekstil_performans_raporu_ocak_aralik.pdf (erişim tarihi, 11.02.2011).
- İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri, Tekstil Sektörü İhracat Performans Değerlendirmesi. http://www.itkib.org.tr/ihracat/DisTicaretBilgileri/raporlar/dosyalar/2011/2011_ocak_aralik_tekstil_performans_raporu.pdf .(erişim tarihi, 11.02.2011).
- İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (2005), "Türkiye Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü", Araştırma Raporları, s.1.

http://www.itkib.org.tr/ihracat/DisTicaretBilgileri/raporlar/dosyalar/tanitim_teksti.pdf (erişim tarihi, 02.01.2012)

- İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (2011).Raporlar http://www.itkib.org.tr/itkib/istatistik/dosyalar/EN_FAZLA_ITHALAT_YAPILAN_ULKELER_2011_YILLIK.pdf (erişim tarihi, 20.04.2012).
- Kaptan S (1998).Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri. Tekişik Ofset Tesisleri,285,Ankara.
- Karataş A(2006).Türkiye’de Kadın İşgücünün Durumu: Denizli Tekstil Sektöründe Kadın İşgücü Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Kılınç N, Akkaya M (2007). Türkiye’deki Hazır Giyim İşletmelerinde Hizmet İçi Eğitim Uygulamaları ve Eğitim Konuları. II. Tekstil Teknolojileri ve Tekstil Makineleri Kongresi, E/2007/440-1,379-388,Gaziantep.
- Kılınç N, Akkaya M (2008). KOBİ ve Büyük Ölçekli Hazır Giyim İşletmelerinin Tedarik Süreçlerinde Yaşadıkları Sorunların Karşılaştırılması. Niğde Tekstil Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Bor Halil Zöhre Ataman Meslek Yüksek Okulu,12-20,Niğde.
- Kılınç N, İşler M (2008).Hazır Giyim İşletmelerinin Ürün Esneklik Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. Niğde Tekstil Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Bor Halil Zöhre Ataman Meslek Yüksek Okulu, 21-27,Niğde.
- Kılınç N, Yıldırım F (2007). Hazır Giyim Üretimi Yapan KOBİlerin ve Büyük Ölçekli İşletmelerin Markalaşma Düzeylerinin Karşılaştırılması. Marka, Kalite ve Teknoloji Sempozyumu, E/2007/430, 355-360, Gaziantep.
- Kılınç N, İşler M(2007).Üretim Teknolojisi Seçiminde Türkiye’deki Hazır Giyim İşletmelerinin Öncelikleri. Marka, Kalite ve Teknoloji Sempozyumu, E/2007/430, 361-365,Gaziantep.
- Kırklareli Valiliği Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü 2008 Yılı Sanayi ve Ticaret Durum Raporu (2009).
- Kırklareli Valiliği Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü 2009 Yılı Sanayi ve Ticaret Durum Raporu (2010).
- Kırklareli Valiliği Sanayi ve İl Ticaret Müdürlüğü 2010 Yılı Sanayi ve Ticaret Durum Raporu (2011).
- KOSGEB (2008).Tekirdağ İli Tekstil ve Hazırgiyim Sektörünün Rekabetçilik Analizi Raporu. Çorlu- Kırklareli Ticaret ve Sanayi Odası.
- Kubaş A (2003).Trakya Bölgesi’nde Sınai Yapı ve Sanayileşme. Trakya Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü. Industry and Environmental Problems in Thrace Area, World Newspaper,10573-6997, İstanbul.
- Kubaş A (1998) Trakya Bölgesi’ndeki Tekstil, Deri ve Yağ Sanayi İşletmelerinin Çevresel Etki Analizi. Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

- NACE Rev 2 (2008). http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-07-015/EN/KS-RA-07-015-EN.PDF (erişim tarihi, 05.03.2012)
- Okşan D (2006). Tekstil İşletmelerinde Bilgisayara Dayalı Kaynak Kullanımı Ve Üretim Planlama Sistemleri Üzerine Bir İnceleme: Denizli Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Ören Ö (2005). Denizli'deki Tekstil İşletmelerinde TS EN ISO 9001:2000 Standardı ile Kurulan Kalite Yönetim Sistemlerinin Sağladığı Faydaların İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Öziplik-İş Sendikası Raporu (2009). <http://www.oziplikis.org.tr/tr/data.asp?id=171> (erişim tarihi, 01.04.2011)
- Sanayi Genel Müdürlüğü (2010). Tekstil, Hazır Giyim, Deri Ve Deri Ürünleri Sektörleri , Sektörel Raporlar ve Analizler. http://www.sanayi.gov.tr/Files/Documents/tekstil_sektoru_raporu-14-16082010142717.pdf (erişim tarihi, 05.03.2011)
- Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE) Rev.2.Eurostat. European Commission.2008 http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-07-015/EN/KS-RA-07-015-EN.PDF (erişim tarih, 05.04.2012)
- T.C.Kalkınma Bakanlığı (2011) <http://www.dpt.gov.tr/bgyu/illersedesanayi/SONUC.pdf> (erişim tarihi, 12.02.2012)
- Tarakçıoğlu I (2010). Tekstil Sanayi Gelecekte Ne Üretecek?. XII. Uluslararası İzmir Tekstil ve Hazır Giyim Sempozyumu. Bölüm 9
- Tekstil Sektörü Değerlendirme Raporu 2009 Yılı Beklenti ve Önerileri 2009. <http://www.oziplikis.org.tr/tr/data.asp?id=171> (erişim tarihi, 02.02.2011).
- TOBB Sanayi Veritabanı. http://sanayi.tobb.org.tr/resmi_istatistik.php (erişim tarihi, 02.02.2011).
- TÜSİAD (2008), Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, Yayın No TÜSİAD,T/2008, 05/466 <http://mimoza.marmara.edu.tr/~suut.dogrue1/sanayi.pdf> (erişim tarihi,05.04.2012).
- TÜBİTAK (2008), Bilim ve Teknoloji Politikaları, Vizyon 2023, Teknoloji Öngörüsü Projesi, Tekstil Paneli, (Son Rapor), Yayın No. TÜSİAD-T/2008 - 05/466:10, Ankara. http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/vizyon2023/tekstil/tekstil_son_surum.pdf (erişim tarihi,14.12.2010).
- TR21 Trakya Bölge Planı 2010-2013 (2010). Trakya Kalkınma Ajansı www.kalkinma.gov.tr/DocObjects/.../TR21_Trakya_Bolge_Plani.pdf (erişim tarihi, 05.04.2012)

- Trakya Bölgesi Lojistik Sektörü (2011). Trakya Kalkınma Ajansı .
http://www.trakyaka.org.tr/raporlar/tr21_lojistik.pdf (erişim tarihi,05.04.2012)
- Temiroğlu A (2010). Çerkezköy ve Tekstil Sektörü. Çerkezköy Değerleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı: 46-54.Tekirdağ.
- Tekstil İşveren Dergisi (2012). Sayı 381,sayfa 20-21
- Tekstil Hazır Giyim ve Konfeksiyon Ar-Ge Envanteri Anketi Sonuç Raporu (2009).Uludağ İhracatçı Birliği, Butekom, Bursa
- Tekstil-Teknik Dergisi (Nisan 2012) <http://www.tekstilteknik.com.tr/tekstilin-genel-yapisi/> (erişim tarihi, 01.05.2012)
- Uzunoğlu H (2010). Tekstil Sektöründe Çevre Akımı: Ekolojik Tekstil. AR&GE Bülten 2010 Aralık – Sektörel ve Bölgesel. İzmir Ticaret Odası.
- Uluslararası Rekabetçilik Endeksi (2009-2010)
http://www.urak.org/haberler/URAK_IllerarasiRekabetcilikendeksi2009-2010.pdf (erişim tarihi, 10.04.2012)
- WTO (2012) <http://stat.wto.org/StatisticalProgram/WSDBViewData.aspx?Language=E> (erişim Tarihi, 20.04.2012)
- Yıldırım A, Şimşek H (2008).Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.Seçkin Yayıncılık,352,Ankara.
- Yücel Y (2010). Küreselleşme Sürecinde Türk Tekstil ve Hazır giyim Sektörünün Rekabet Gücü. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı (2009).
Plan Analitik Raporu:339-345 .

Ek-1. 1980-2010 Yılları Arasında Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün İhracat İçerisindeki Payı

1980-2010 Yılları Arasında Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün İhracat İçerisindeki Payı
(İTKİB 2012)

	TOPLAM İHRACAT	TEKSTİL VE HAZIR GİYİM İHTACATI	TEKSTİL VE HAZIR GİYİM İHRACATININ TOPLAM İHRACAT İÇERİSİNDEKİ PAYI
YIL	(1000 ABD Dolar)	(1000 ABD Dolar)	%
1980	2.910.000	777.000	26.7
1981	4.703.000	1.217.000	25.9
1982	5.746.000	1.436.000	25
1983	5.728.000	1.599.000	27.9
1984	7.134.000	2.170.000	30.4
1985	7.958.000	2.087.000	26.2
1986	7.457.000	2.112.000	28,3
1987	10.190.000	2.861.000	28.1
1988	11.662.000	3.461.000	29.7
1989	11.625.000	3.786.000	32.6
1990	12.959.289	4.322.598	33.4
1991	13.593.539	4.593.707	33.8
1992	14.365.414	5.378.937	37.4
1993	15.345.000	5.615.487	36.6
1994	18.107.000	6.434.861	35.5
1995	21.637.041	8.319.167	38.4
1996	23.224.465	8.696.394	37.4
1997	26.261.072	9.819.090	37.4
1998	26.973.952	10.455.814	38.8

1999	26.588.264	9.878.694	37.2
2000	27.774.906	10.096.144	36.3
2001	31.334.216	10.392.754	33.2
2002	36.059.089	12.149.531	33.7
2003	47.252.836	15.114.522	32
2004	63.167.153	17.595.782	27.9
2005	73.476.408	18.888.503	25.7
2006	85.534.676	19.704.668	23
2007	105.964.665	22.613.908	21.4
2008	131.974.788	22.547.882	17
2009	102.142.613	18.811.547	18.4
2010	113.883.219	21.175.328	18.5
2011	134.571.338	24.153.651	17,9

Ek-2. Türkiye'den Tekstil İhracatı Yapılan Ülkeler

Türkiye'den Tekstil İhracatı Yapılan Ülkeler

Ülkeler	2000 Yılı İhracat Rakamları	2010 Yılı İhracat Rakamları	2011 Yılı İhracat Rakamları
ALMANYA	229.322.454	377.173.621	458.044.649
FRANSA	342.794.002	147.560.010	176.121.010
İTALYA	64.516.402	605.332.221	778.654.501
HOLLANDA	232.979.812	121.271.115	151.407.533
İNGİLTERE	12.252.321	223.048.170	288.526.627
İSPANYA	48.383.170	164.062.088	201.626.847
ABD	236.350.427	212.239.169	273.117.174
RUSYA FEDERASYONU	49.293.444	813.432.455	1.004.447.415

Birim; ABD Dolar

Ek-3. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü 1990-2009 Yılları Arası Kapasite Kullanımı

Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü 1990-2009 Yılları Arası Kapasite Kullanımı

Kapasite Kullanım Oranları		
Yıllar	Tekstil Sektörü(%)	Hazır Giyim Sektörü(%)
1990	82,5	75,6
1991	75,7	76,6
1992	80	76,6
1993	81,3	84,5
1994	78	85,4
1995	81,4	89,8
1996	82,9	83,7
1997	83	82,7
1998	77,5	78,6
1999	74,8	75,5
2000	79,4	82,7
2001	76,3	79
2002	82,6	84,2
2003	81	84,8
2004	79,7	84,2
2005	82,8	83,5
2006	81,7	82,9
2007	81,4	83,4
2008	75,5	80,1
2009	71,8	75,8
2010	80,1	78
2011	76	77

Ek-4. Trakya Bölgesi İllerinin Türkiye İhracatındaki Payı

Bölge İllerinin İhracattaki İlk 10 Sektörü ve İl İhracatındaki Payları (2002-2010)TEKİRDAĞ					
2002 (298.730.506 dolar)	A ^o	2006 (441.774.649 dolar)	A	2010 (546.460.867 dolar)	A
İzole edilmiş tel ve kablolar	35.3	Giyim eşyası (kürk hariç)	15.9	Trikotaj(örme)ürünleri	11.3
Giyim eşyası (kürk hariç)	17.7	Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli teçhizat	10.4	Diğer kauçuk ürünleri	11.1
Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	5.9	Trikotaj (örme) ürünleri	8.1	Giyim eşyası (kürk hariç)	9.4
Diğer kauçuk ürünleri	5.0	Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	7.1	Başka yerde sınıflandırılmamış ev aletleri	8.7
Trikotaj (örme) ürünleri	3.9	Bavul el çantası vb.saraciyeye	6.9	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	6.7
Başka yerde sınıflandırılmamış ev aletleri	3.7	Diğer kauçuk ürünleri	6.2	Diğer genel amaçlı makineler	6.5
Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarları	3.6	Başka yerde sınıflandırılmamış ev aletleri	6.1	Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	5.7
Bavul el çantası vb.saraciyeye	3.4	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	5.5	Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarları	4.7
Giyim eşyası dışındaki hazırtektstil ürünleri	3.2	İzole edilmiş tel ve kablolar	5.5	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	3.4
Plastik ürünleri	3.0	Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve	3.9	Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	2.7

		aksesuarları			
Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	2.9	Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	2.6	Başka yerde sınıflandırılmamış tekstil ürünleri	2.3
Halı ve kilim	2.5	Diğer genel amaçlı makineler	2.1	Bavul, el çantası vb.saracıye	2.0
Metal yapı malzemeleri	2.4	Plastik ürünleri	1.9	Öğütülmüş tahıl ürünleri	1.9
Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	1.7	Başka yerde sınıflandırılmamış tekstil ürünleri	1.8	Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makineler	1.7
Atık ve hurdalar	0.6	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	1.6	Radyo ve televizyon vericileri ile telefon, telgraf teçhizatı	1.6
TOPLAM (15 Sektör)	94.9	TOPLAM (15 Sektör)	85.7	TOPLAM (15 Sektör)	79.8
KIRKLARELİ					
2002 (32.344.097 dolar)	A	2006 (30.856.290 dolar)	A	2010 (94.341.453 dolar)	A
Başka yerde sınıflandırılmamış gıda maddeleri	45.5	Kakao, çikolata ve şekerleme	21.5	Öğütülmüş tahıl ürünleri	30.9
Giyim eşyası (kürk hariç)	34.4	Sebze, bahçe ve kültür bitkileri ürünleri	20.6	Sebze, bahçe ve kültür bitkileri ürünleri	16.3
Başka yerde sınıflandırılmamış kimyasal ürünler	6.3	Bitkisel ve hayvansal sıvı ve katı yağlar	13.1	Giyim eşyası (kürk hariç)	16.2
Trikotaj (örme) ürünleri	3.2	Giyim eşyası (kürk hariç)	11.8	Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	12.7
Kereste ve parke	2.1	Başka yerde sınıflandırılmamış gıda maddeleri	7.9	Atık ve hurdalar	8.5
Kağıt hamuru, kağıt ve mukavva	2.0	Başka yerde sınıflandırılmamış kimyasal ürünler	5.3	Kakao, çikolata ve şekerleme	4.1
Kakao, çikolata ve şekerleme	1.0	Oluklu karton ve mukavva ile kağıt ve mukavadan ambalajlar	3.6	Başka yerde sınıflandırılmamış tekstil ürünleri	1.8
Oluklu karton ve mukavva ile kağıt ve mukavadan ambalajlar	0.8	İşlenmiş sebze ve meyveler	2.5	Meyveler, sert kabuklular, içecek ve baharat bitkileri	1.3
Maden, taşocağı ve inşaat makineleri	0.8	Meyveler, sert kabuklular, içecek ve baharat bitkileri	2.4	Trikotaj (örme) ürünleri	1.1
Giyim eşyası dışındaki hazır	0.6	Kağıt hamuru, kağıt ve mukavva	2.0	Çimento, kireç ve alçı	0.9

tekstil ürünleri					
TOPLAM (10 Sektör)	96.8	TOPLAM (10 Sektör)	92.5	TOPLAM (10 Sektör)	93.8
EDİRNE					
2002 (15.642.909 dolar)	A	2006 (41.595.046 dolar)	A	2010 (79.094.995 dolar)	A
Kakao, çikolata ve şekerleme	34.5	Giyim eşyası (kürk hariç)	31.5	Kakao, çikolata ve şekerleme	30.4
Fırın ürünleri	14.3	Kakao, çikolata ve şekerleme	17.5	Giyim eşyası (kürk hariç)	19.3
Kereste ve parke	8.0	Başka yerde sınıflandırılmamış ev aletleri	9.0	Fırın ürünleri	5.8
Bitkisel ve hayvansal sıvı ve katı yağlar	7.9	Fırın ürünleri	6.5	Sebze, bahçe ve kültür bitkileri ürünleri	5.7
Giyim eşyası (kürk hariç)	7.3	İşlenmiş sebze ve meyveler	5.2	Öğütülmüş tahıl ürünleri	5.4
Sebze, bahçe ve kültür bitkileri ürünleri	5.1	Sebze, bahçe ve kültür bitkileri ürünleri	4.7	Çimento, kireç ve alçı	5.2
İşlenmiş sebze ve meyveler	3.1	Bitkisel ve hayvansal sıvı ve katı yağlar	3.1	Sabun, deterjan, temizlik , cilalama maddeleri; parfüm; kozmetik ve tuvalet malzemeleri	4.4
Başka yerde sınıflandırılmamış gıda maddeleri	2.7	Öğütülmüş tahıl ürünleri	2.7	Motorlu kara taşıtları ve motorları	2.5
Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	2.2	Mobilya	2.1	İşlenmiş sebze ve meyveler	2.1
Diğer özel amaçlı makineler	1.6	Diğer kağıt ve mukavva ürünleri	1.9	Diğer kağıt ve mukavva ürünleri	2.0
TOPLAM (10 Sektör)	86.7	TOPLAM (10 Sektör)	86.1	TOPLAM (10 Sektör)	82.8

Ek-5. Çalışmada Uygulanan Anket

NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ TEKSTİL MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

TRAKYA BÖLGESİ TEKSTİL SEKTÖRÜ: DURUM ANALİZİ VE BEKLENTİLER ANKET ÇALIŞMASI

Beyza BUZOL MÜLAYİM
Yüksek Lisans Öğrencisi

Danışman: Prof. Dr. Fatma GÖKTEPE

Ekim 2011

Lütfen Firmanızı Tanımlayınız.

FİRMA ADI:

İL/İLÇE:

BÖLGE:

FİRMANIZIN FAALİYET SÜRESİ:

A-‘Genel Sorular’

Firmanız için, seçeneklerden uygun olanını işaretleyiniz.

1-Firma içindeki göreviniz nedir?

- 1.() Firma Sahibi
- 2.() Genel Müdür
- 3.() Üretim Müdürü
- 4.() Pazarlama Müdürü
- 5.() Kalite Kontrol ve Planlama Müdürü
- 6.() Personel Müdürü
- 7.() Diğer, (Lütfen belirtiniz).....

2-Bu firmada ne kadar süredir çalışıyorsunuz?

- 1.() 1-5 yıl
- 2.() 6-10 yıl
- 3.() 11-15 yıl
- 4.() 16 yıl ve üzeri

3-Firmanız hangi tekstil kolunda faaliyet göstermektedir?

- 1.() Elyaf
- 2.() İplik
- 3.() Dokuma
- 4.() Örme
- 5.() Dokusuz Yüzeyler
- 6.() Boya-Baskı-Terbiye
- 7.() Entegre Tesis
- 8.() Konfeksiyon
- 9.() Diğer, (Lütfen belirtiniz).....

4-Firmanızda toplam çalışan sayısı hangi aralıktadır?

- 1.() 1-49

- 2.() 50-99
3.() 100-249
4.() 250-499
5.() 500 ve üzeri

5-Firmanızın yıllık cirosu hangi aralıktadır?

- 1.() 0-25 milyon \$
2.() 25-50 milyon\$
3.() 50-75milyon \$
4.() 75-100milyon\$
5.() 100 milyon\$ ve üzeri

6-İşletmenizin üretim şekli nasıldır?

- 1.() Kendi Üretimimiz
2.() Fason
3.() Her İkisi de

7-İşletmenizin faaliyet gösterdiği alan (Müşteri profiliniz) hangisidir?

- 1.() Yerli
2.() Uluslararası
3.() Her ikisi de

8-Kendi markanız var mı? Varsa kaç adet markanız mevcuttur?

- 1.() Tek marka
2.() 2 marka
3.() 3 marka ve daha fazla
4.() Kendi markamız yok

9-En büyük ihracat pazarınızı oluşturan ülke hangisidir?

- 1.() AB Ülkeleri 2.() Rusya ve Eski Sovyet Ülkeleri 3.() Ortadoğu Ülkeleri
4.() ABD 5.() Afrika Ülkeleri 6.() Uzakdoğu Ülkeleri
7.() Diğer, (Lütfen belirtiniz.).....

10-İşletmenizde kalite yönetim sistemi var mı?

- 1.() Evet
2.() Hayır

11-Firmanızda lisans/üniversite mezunu kaç kişi çalışmaktadır?

- 1.() 1-5

2.() 6-14

3.() 15 ve üzeri

4.() Hayır, çalışmamaktadır.

12-Firmanızda yüksek lisans mezunu kaç kişi çalışmaktadır?

1.() 1-5

2.() 6-9

3.() 10 ve üzeri

4.() Hayır, çalışmamaktadır.

13-Firmanızda doktora mezunu çalışan var mı?

1.() Evet → a.() 1 kişi

b.() 2 kişi

c.() 3 kişi ve üzeri

2.() Hayır, doktora mezunu çalışan yoktur.

B-‘Ar-Ge Faaliyetleri’

Firmanız için, seçeneklerden uygun olanını işaretleyiniz.

14-Firmanızda bağımsız bir Ar-Ge birimi var mı?

1. () **Evet** ***Cevabınız EVET ise, Ar-Ge departmanınızda kaç kişi çalışmaktadır?*

- a.() 1-9
- b.() 10-49
- c.() 50 ve üzeri

2. () **Hayır** ***Cevabınız HAYIR ise, Ar-Ge birimi kurulması düşünülüyor mu?*

- a.() Düşünüyor.
- b.() Düşünülüyor.

15-İşletmenizde Ar-Ge çalışmalarının temel yapılış amacı hangisidir?

- 1.() Tamamen yeni ürün geliştirmek ve yeni pazar oluşturmak
- 2.() Mevcut üretim teknolojisini ve mevcut ürünleri geliştirmek
- 3.() Üretim maliyetlerinin düşürülmesi
- 4.() Standartlara ve mevzuat gereklerine uygun üretim yapmak
- 5.() Enerji tüketimini azaltmak
- 6.() Çevre kirliliğini azaltmak
- 7.() DPT, TÜBİTAK, TC Sanayi Bakanlığı, AB Projeleri vb. desteklerinden faydalanmak

16-Ar-Ge Projesi yapıyor musunuz? Yapmayı düşünüyor musunuz?

- 1.() Hayır, yapmıyoruz. ***Cevabınız HAYIR ise, lütfen 19.sorudan devam ediniz.*
- 2.() Hayır, yapmıyoruz, fakat düşünüyoruz.
- 3.() Evet, yapıyoruz.

17-Araştırma projelerinize destek için daha çok hangi kuruma başvuruyorsunuz?

- 1.() TÜBİTAK
- 2.() DPT
- 3.() TTGV
- 4.() TC Sanayi Bakanlığı (Santex, vb.)
- 5.() DTM (Turquality)
- 6.() AB Kurumları
- 7.() Kalkınma Ajansı

18-Yukarda belirtilen kurumlarca desteklenen projeleriniz var mı?

- 1.() Hayır
- 2.() Evet,1-5 adet
- 3.() Evet, 6-10 adet
- 4.() Evet,11 ve üzeri adet

19-Yukarıdaki kurumlara sunulup, reddedilen proje teklifiniz var mı, varsa sayısı kaçtır?

- 1.() Hayır, yok
- 2.() Evet, 1-3 proje
- 3.() Evet, 4 ve üzeri proje

20-Ar-Ge ile ilgili mevzuat ve gelişmeleri hangi kanallardan takip ediyorsunuz?

- 1.() İnternet
- 2.() Ticaret ve Sanayi Odaları
- 3.() İhracatçı Birlikleri
- 4.() Basın
- 5.() Tanıtım Toplantıları
- 6.() Resmi Gazete
- 7.() Kamu Kuruluşları
- 8.() Belirtilen tüm kanallardan takip ediyoruz.

21-Ar-Ge çalışması yaparken karşılaştığınız temel sorunlar ve engeller nelerdir?

- 1.() Yeni ürünlerin/teknolojilerin taklit edilmesi nedeniyle haksız rekabetin yaratılması
- 2.() Ar-Ge çalışmalarına gereken personelin ayrılamaması
- 3.() Devlet tarafından sunulan Ar-Ge' yi destekleyici düzenlemelerin yeterli olmaması
- 4.() Yurtiçinde Ar-Ge laboratuvarlarının ve test merkezlerinin yetersiz olması
- 5.() İşyerinde Ar-Ge'ye yeterli bütçe ayrılmaması
- 6.() Ar-Ge çalışmaları için yeterli makine ve teçhizatın bulunmaması
- 7.() Diğer, (Lütfen belirtiniz).....

22-Üniversite bünyesinde Teknokentlerin, Ar-Ge faaliyetlerinizde sağlayacağı avantajlardan haberdar mısınız?

1.() Evet → **Teknokent bünyesinde yer almayı düşünüyor musunuz?**

1.() Evet

2.() Hayır

2.() Hayır

C-‘Sanayi-Üniversite İşbirliği’

Firmanız için, seçeneklerden uygun olanını işaretleyiniz.

23-Firmanız, üniversitelerin eğitim ve araştırma faaliyetleri ile ilgili mi?

1.() **Evet**

***Cevabınız EVET ise lütfen üniversite ile ilginizi tanımlayınız.*

1.() Staj, teknik gezi vb. konularda üniversiteye destek olma

2.() Üniversite tarafından yürütülen Bitirme Ödevi, Yüksek Lisans-Doktora Tez çalışmaları uygulamalarına destek olma

3.() Üniversite tarafından verilen seminer vb. eğitim faaliyetlerine katılma

4.() Üniversite desteği ile AR-GE projeleri hazırlama ve sunma

5.() Üniversite bünyesinde danışma kurulu vb. komisyon üyeliği

2.() **Hayır**, üniversite ile herhangi bir ilgimiz yoktur.

24-Firmanız; kendi çalışanlarının üniversitede Yüksek Lisans/Doktora eğitimi almasını uygun görür mü?

1.() **Hayır**

2.() **Evet** ***Cevabınız EVET ise, çalışanınıza bu eğitim için ne kadar izin verebilirsiniz?*

a. () Haftada 1 gün

b. () Haftada 2 gün

25- Firmanız; çalışanlarının üniversite tarafından verilecek 1-2 günlük seminerlere katılmasını destekler mi?

1. () **Hayır**

2. () **Evet**

***Cevabınız EVET ise lütfen çalışanlarınızın alabileceği 1 veya 2 günlük seminer/kurs başlıklarını seçiniz.(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)*

1.() Lif Bilimi ve Teknolojisi

2.() Tekstil Teknolojisi: İplik, Dokuma, Örme ve Dokusuz Yüzeyler

3.() Tekstil Teknolojisi: Boya-Baskı-Terbiye

4.() Konfeksiyon Teknolojisi

5.() Ürün Geliştirme

- 6.() Satış
7.() Pazarlama
8.() Kalite Yönetimi
9.() Tekstil Kimyası
10.() Diğer, (Lütfen belirtiniz).....

26-Stajyer öğrenci kabul ediyor musunuz?

1.() Hayır

2.() Evet → ***Cevabınız EVET ise lütfen bir yılda kabul ettiğiniz stajyer öğrenci sayısını belirtiniz.*

- 1.() 1-5 öğrenci
2.() 6-15 öğrenci
3.() 16 -30 öğrenci
4.() 31 ve üzeri öğrenci

27-Firmanızda staj yapan öğrencilerden daha sonra işe aldıklarınız var mı?

- 1.() Evet
2.() Hayır
3.() Stajyer kabul etmiyoruz.

28-Trakya Bölgesinde Tekstil Mühendisliği Bölümü'nün bulunduğunu biliyor muydunuz?

- 1.() Evet
2.() Hayır

29-Tekstil Mühendisliği Bölümlerinden beklediğiniz ilk 3 katkısı belirtiniz.

- 1.() Ar-Ge Faaliyetlerinde destek
2.() Teknik Danışmanlık
3.() Kalifiye Eleman Yetiştirme
4.() Eğitim Seminerleri Düzenleme
5.() Akredite Test ve Analiz Hizmetleri Sunma
6.() Diğer, (Lütfen belirtiniz).....

30-Firmanız önceden bir üniversite ile işbirliğinde bulundu mu?

1.() Hayır → ***Cevabınız HAYIR ise Lütfen 32. Sorudan devam ediniz.*

2.() Evet, Bu işbirliğinin kapsamı → **a.()** Proje Yürütme
b.() Seminer Verme
c.() Danışmanlık Desteği

31-Bu işbirliğinden memnun kaldınız mı?

- 1.() Evet
- 2.() Hayır

32-Üniversitelerden Ar-Ge konusunda beklentiniz nedir?

- 1.() Proje hazırlama ve sunma konularında teknik destek
- 2.() Ar-Ge elemanı yetiştirilmesi konusunda işletmelere destek verilmesi
- 3.() Ar-Ge bilincinin artırılmasına yönelik eğitim ve seminerler verilmesi
- 4.() Akredite laboratuvarlar ile hizmet sunulması
- 5.() Teknopark çalışmalarının sektöre tanıtılması

33-Ürettiğiniz ürünlerin laboratuvar testlerini kendiniz mi yapıyorsunuz? Başka laboratuvarlara mı gönderiyorsunuz?

- 1.() Evet, kendimiz yapıyoruz. ****Cevabınız EYET ise Lütfen 38. Sorudan devam ediniz.**
- 2.() Hayır, başka laboratuvarlara gönderiyoruz.
- 3.() Kendimiz de yapıyoruz, başka laboratuvarlara da gönderiyoruz.

34- Hangi testleri dış laboratuvarlara gönderiyorsunuz?

- 1.() Fiziksel Testler
- 2.() Kimyasal Testler
- 3.() Mikroskopik Analizler
- 4.() Özel Testler (Örneğin.....)
- 5.() Diğer, (Lütfen belirtiniz).....

35- İşletme dışında en çok yaptırdığınız 5 testin/analizin adını belirtiniz.

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

36-İşletme dışında yaptıracağınız testler için en çok çalıştığınız laboratuvar hangisidir?

- 1.() İTÜ Test ve Analiz Laboratuvarı
- 2.() Ege Üniversitesi Test ve Analiz Laboratuvarı
- 3.() Marmara Üniversitesi Test ve Analiz Laboratuvarı
- 4.() KOSGEB Laboratuvarı
- 5.() İTA (İstanbul Tekstil Araştırma ve Geliştirme Merkezi)

6.() STR Labaratuar Hizmetleri A.Ş.

7.() Ekoteks Tekstil ve Ekolojik Araştırma & Geliştirme Merkezi

8.() İntertek Test Hizmetleri A.Ş.

9.() Diğer, (lütfen belirtiniz).....

37-Dışarı gönderilen testlerin işletmenize, tahmini aylık maliyeti hangi aralıktadır?

1.() 5 bin\$ ve altı

2.() 5-15 bin\$

3.() 15bin\$ ve üzeri

D-‘Lisans Mezunlarından Beklentiler’

Firmanız için, seçeneklerden uygun olanını işaretleyiniz.

38-Personel alımında hangisini daha çok kullanıyorsunuz?

- 1.() Gazete ilanları/İnternet duyuruları
- 2.() Üniversite kadrosundan alınan tavsiyeler vasıtasıyla
- 3.() Üniversitelerde düzenlenen kariyer günleri ile
- 4.() Konferanslarda öğrenci toplantıları ile
- 5.() Tanıdık referanslarıyla

39-Hangi alanda yetişmiş eleman bulmakta zorlanıyorsunuz?

- 1.() Mühendislik
- 2.() Yönetim Bilimleri
- 3.() Diğer, (Lütfen belirtiniz).....

40-Firmanızda Tekstil Mühendisi çalışıyor mu?

- 1.() Evet
- 2.() Hayır ****Cevabınız HAYIR ise, lütfen 44. sorudan devam ediniz.**

41- Firmanızda kaç adet Tekstil Mühendisi çalışmaktadır?

- 1.() 1-5
- 2.() 6-10
- 3.() 11 ve üzeri

42-Tekstil Mühendislerini daha çok hangi alanda çalıştırmaktasınız?

- 1.() Tekstil Teknolojisi: İplik, Dokuma, Örne ve Dokusuz Yüzeyler
- 2.() Tekstil Teknolojisi: Boya, Baskı-Terbiye
- 3.() Konfeksiyon Teknolojisi
- 4.() Kumaş Tasarımı
- 5.() Ürün Geliştirme
- 6.() Satış
- 7.() Pazarlama
- 8.() Kalite Yönetimi
- 9.() Tekstil Kimyası
- 10.() Diğer, (Lütfen belirtiniz).....

43-Tekstil Mühendislerinde yetersiz bulduğunuz alanları işaretleyiniz.

- 1.() Tekstil Teknolojisi: İplik, Dokuma, Örne ve Dokusuz Yüzeyler

2.() Tekstil Teknolojisi: Boya, Baskı -Terbiye

3.() Konfeksiyon Teknolojisi

4.() Kumaş Tasarımı

5.() Ürün Geliştirme

6.() Satış

7.() Pazarlama

8.() Kalite Yönetimi

9.() Tekstil Kimyası

10.() Diğer, (Lütfen belirtiniz).....

44- Mezunlardan beklediğiniz sosyal özellikleri önem derecesi bakımından değerlendiriniz.

(5:çok çok önemli, 4:çok önemli, 3:önemli, 2:gerekli, 1:gerekli değil)

() Yazılı ve Sözel İletişim

() Takım Çalışması

() Yabancı Dil

45-Gelecek 5 yıl içerisinde işletmenizde işe alınması öngörülen Tekstil Mühendisi sayısı kaç olabilir?

1.() 1-5 kişi

2.() 6-10 kişi

3.() 11 ve üzeri

46-Çalışanlarınızda İngilizceden sonra tercih ettiğiniz 2. Yabancı dil hangisidir?

1.() Almanca

2.() İspanyolca

3.() Rusça

4.() Çince

5.() Diğer, (Lütfen belirtiniz).....

47-Bölümümüz öğrencilerinin 4. sınıf eğitimleri süresince haftada 3 gün olmak üzere bir fabrikada üniversite ve işletmeden belirlenen çift danışman gözetiminde yürütülecek bir konuda uygulama yapmasını öngördüğümüz “Sektör Tümüleşik Eğitim” modeline, 2011-2012 akademik yılında başlanacaktır. İşletmeniz, bu program içinde yer almak ister mi?

1.() Evet

2.() Hayır

Verdiğiniz cevaplara ek olarak belirtmek istediğiniz konuları bu bölüme ya da ayrı bir kağıda yazabilirsiniz.

Değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Ek-6. Anket Değerlendirmesinin SPSS Sonuçları

Çizelge 5.1. Anketi Cevaplayan Kişilerin Firma İçi Görev Dağılımı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Firma Sahibi	6	6,6	6,6	6,6
Genel Müdür	11	12,1	12,1	18,7
Üretim Müdürü	14	15,4	15,4	34,1
Pazarlama Müdürü	2	2,2	2,2	36,3
Kalite Kontrol ve Pazarlama Müdürü	3	3,3	3,3	39,6
Personel Müdürü	24	26,4	26,4	65,9
Diğer	28	30,8	30,8	96,7
Ar-Ge Müd.	3	3,3	3,3	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.2. Anketi Cevaplayan Kişinin Firma İçi Görev Sresi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-5 yl	45	49,5	49,5	49,5
6-10 yl	23	25,3	25,3	74,7
11-15 yl	12	13,2	13,2	87,9
16 yl ve zeri	11	12,1	12,1	100,0
Total	91	100,0	100,0	

izelge 5.3..Faaliyet Gsterilen Alan

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Elyaf	1	1,1	1,1	1,1
plik	5	5,5	5,5	6,6
Dokuma	10	11,0	11,0	17,6
rme	8	8,8	8,8	26,4
Boya-Bask-Terbiye	32	35,2	35,2	61,5
Entegre Tesis	15	16,5	16,5	78,0
Konfeksiyon	18	19,8	19,8	97,8
Diğer	2	2,2	2,2	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.4.Çalışma Yapılan İşletmelerin Çalışan Sayıları

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-49 kişi	9	9,9	9,9	9,9
50-99 kişi	10	11,0	11,0	20,9
100-249 kişi	34	37,4	37,4	58,2
250-499 kişi	26	28,6	28,6	86,8
500 ve üzeri kişi	12	13,2	13,2	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.5.Çalışma Yapılan İşletmelerin Yıllık Ciro Aralığı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0-25 milyon dolar	40	44,0	44,0	44,0
25--50 milyon dolar	21	23,1	23,1	67,0
50-75 milyon dolar	4	4,4	4,4	71,4
75-100 milyon dolar	1	1,1	1,1	72,5
100 milyon dolar ve üzeri	6	6,6	6,6	79,1
cevap verilmemiş	19	20,9	20,9	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.6. Çalışma Yapılan İşletmelerin Üretim Şekli

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kendi Üretimimiz	34	37,4	37,4	37,4
Fason	21	23,1	23,1	60,4
Her ikiside	36	39,6	39,6	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.7. İşletmelerin Müşteri Profili

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Yerli	15	16,5	16,5	16,5
Uluslararası	13	14,3	14,3	30,8
Her Ykiside	63	69,2	69,2	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.8. İşletmelerin Marka Durumu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Tek Marka	19	20,9	20,9	20,9
2 Marka	11	12,1	12,1	33,0
3 Marka ve üzeri	14	15,4	15,4	48,4
Kendi Markamız Yok	47	51,6	51,6	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.9. Katılımcı Firmaların Kalite Yönetim Sistemleri

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	59	64,8	64,8	64,8
Hayır	32	35,2	35,2	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.10. Firmalarda Bulunan Lisans Mezunları

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-5 kişi	28	30,8	30,8	30,8
6-14 kişi	31	34,1	34,1	64,8
15 ve üzeri kişi	29	31,9	31,9	96,7
çalışmamaktadır	2	2,2	2,2	98,9
cevap yok	1	1,1	1,1	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.11. Katılımcı Firmalarda Bulunan Yüksek Lisans Mezunları

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-5 kişi	42	46,2	46,2	46,2
6-9 kişi	4	4,4	4,4	50,5
10 ve üzeri kişi	2	2,2	2,2	52,7
çalışmamaktadır	43	47,3	47,3	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.12. Firmada Doktora Mezunu Çalışan Sayısı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Hayır	86	94,5	94,5	94,5
Evet 1 kişi	3	3,3	3,3	97,8
Evet 2 kişi	1	1,1	1,1	98,9
Evet 3 kişi ve üzeri	1	1,1	1,1	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.13. Ar-Ge Birimi Varlığı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	41	45,1	45,1	45,1
Hayır	50	54,9	54,9	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.14. Ar-Ge Birimi Bulunan Firmalarda Ar-Ge Çalışan Sayısı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-9 kişi	30	33,0	33,0	33,0
10-49 kişi	8	8,8	8,8	41,8
50 ve üzeri kişi	3	3,3	3,3	45,1
ar ge birimi yok	50	54,9	54,9	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.15. Ar-Ge Birimi Bulunmayan İşletmelerde Ar-Ge Çalışması Planlanması

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	16	17,6	17,6	17,6
Hayır	34	37,4	37,4	54,9
Ar-Ge yapıyor	41	45,1	45,1	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.16. Ar-Ge Projeleri

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Hayır	45	49,5	49,5	49,5
Hayır yapmıyoruz fakat d�b�n�yoruz	21	23,1	23,1	72,5
Evet yapıyoruz	25	27,5	27,5	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.17. Belirtilen Kurumlarca Desteklenen Projeler

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Hayır	74	81,3	81,3	81,3
Evet 1-5 adet	16	17,6	17,6	98,9
Evet 6-10 adet	1	1,1	1,1	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.18. Destek Kurumlarca Reddedilen Proje Sayısı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Hayır yok	87	95,6	95,6	95,6
Evet 1-5 proje	4	4,4	4,4	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.19. Firmaların Teknokentlere İlgileri

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet, yer almak isterim	12	13,2	13,2	13,2
Evet, yer almak istemem	13	14,3	14,3	27,5
Hayır	65	71,4	71,4	98,9
cevap verilmemiş	1	1,1	1,1	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.20. Firmaların alışanlarının YL, Doktora alışmalarına Onayı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid hayır	52	57,1	57,1	57,1
evet haftada 1 gün	31	34,1	34,1	91,2
evet haftada 2 gün	7	7,7	7,7	98,9
cevap verilmemiş	1	1,1	1,1	100,0
Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.21. Stajyer Öğrenci Çalıştırma

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hayır	20	22,0	22,0	22,0
	evet 1-5 öğrenci	51	56,0	56,0	78,0
	6-15 öğrenci	15	16,5	16,5	94,5
	16-30 öğrenci	5	5,5	5,5	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.22. Staj Yapan Öğrencilerin İşe Alımı

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	evet	55	60,4	60,4	60,4
	hayır	24	26,4	26,4	86,8
	stajyer almıyoruz	12	13,2	13,2	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.23. Trakya'da Tekstil Mühendisliği Anabilim Dalı

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	evet	66	72,5	72,5	72,5
	hayır	25	27,5	27,5	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.24. Firma Üniversite İşbirliği

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Destek almamış	70	76,9	76,9	76,9
	proje yürütme	11	12,1	12,1	89,0
	seminer verme	2	2,2	2,2	91,2
	danışmanlık desteği	8	8,8	8,8	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.25. Laboratuvar Testleri

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Evet kendimiz yapıyoruz	45	49,5	49,5	49,5
	Başka lab'lara gönderiyoruz	10	11,0	11,0	60,4
	kendimiz de yapıyoruz başka lab.'lara da gönderiyoruz	33	36,3	36,3	96,7
	cevap verilmemiş	3	3,3	3,3	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.26. Testlerin Aylık Maliyeti

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	5bin dolar ve altı	34	37,4	37,4	37,4
	5-15 bin dolar	4	4,4	4,4	41,8
	15bin ve üzeri dolar	2	2,2	2,2	44,0
	cevap yok	51	56,0	56,0	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.27. Çalışanlarda Eksik Yönler

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	mühendislik	24	26,4	26,4	26,4
	yönetim bilimleri	7	7,7	7,7	34,1
	diğer	58	63,7	63,7	97,8
	cevap verilmemiş	2	2,2	2,2	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.28. Firmalarda Tekstil Mühendisi Varlığı

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Evet	59	64,8	64,8	64,8
	Hayır	32	35,2	35,2	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.29. Firmalarda Çalışan Tekstil Müh. Sayıları

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1-5	47	51,6	51,6	51,6
	6-10	7	7,7	7,7	59,3
	11-üzeri	4	4,4	4,4	63,7
	Çalışmıyor	33	36,3	36,3	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.30. Firmaların 5 Yılda İşe Alacakları Tekstil Mühendisi Sayısı

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1-5	74	81,3	81,3	81,3
	6-10	10	11,0	11,0	92,3
	11- ve üzeri	4	4,4	4,4	96,7
	cevap verilmemiş	3	3,3	3,3	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.31. Tercih Edilen 2.Yabancı Dil

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Almanca	40	44,0	44,0	44,0
	İspanyolca	11	12,1	12,1	56,0
	Rusça	20	22,0	22,0	78,0
	Çince	3	3,3	3,3	81,3
	Diğer	9	9,9	9,9	91,2
	İtalyanca	2	2,2	2,2	93,4
	cevap yok	5	5,5	5,5	98,9
	fransızca	1	1,1	1,1	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Çizelge 5.32. Sektör Tümüleşik Eğitim

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Evet	40	44,0	44,0	44,0
	Hayır	38	41,8	41,8	85,7
	Cevap Yok	13	14,3	14,3	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

ÖZGEÇMİŞ

1979 yılında Kırklareli'nde doğdu. İlkokul, ortaokul ve lise öğrenimlerini Kırklareli'nde tamamladıktan sonra 1998-1999 eğitim-öğretim yılında Uludağ Üniversitesi, Mimarlık-Mühendislik Fakültesi, Tekstil Mühendisliği Bölümünde lisans eğitimine başladı. 2002 yılında Tekstil Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. Aynı yıl Zorluteks Tekstil Ticaret ve Sanayi A.Ş.'te çalışmaya başladı. 5 yıl aynı firmada çalıştıktan sonra, istifa edip, 2008 yılında Kırklareli Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulunda öğretim görevlisi olarak göreve başladı. 2009 yılı bahar döneminde Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekstil Mühendisliği Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans öğrenimine başladı. Kırklareli Üniversitesi T.B.M.Y.O.'da görevine halen devam etmektedir.